T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KASTAMONU'DAKİ BAZI POTANSİYEL EKOTURİZM ALANLARININ FARKLI YAŞLARDAKİ KULLANICILAR TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Suzan ÇELİK

Danışman **Yrd. Doç. Dr. Çiğdem SAKICI**
Jüri Üyesi **Yrd. Doç. Dr. Oytun Emre SAKICI**
Jüri Üyesi **Yrd. Doç. Dr. Engin EROĞLU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

KASTAMONU-2015

TEZ ONAYI

Suzan ÇELİK tarafından hazırlanan "**Kastamonu'daki Bazı Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Farklı Yaşlardaki Kullanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi**" tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve oy birliği / oy çokluğu ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Orman Mühendisliği Anabilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS** olarak kabul edilmiştir.

Danışman	Yrd. Doç. Dr. Çiğdem SAKICI Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Yrd. Doç. Dr. Oytun Emre SAKICI Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Yrd. Doç. Dr. Engin EROĞLU Düzce Üniversitesi	.....

16/03/2015

Enstitü Müdürü Prof. Dr. Ömer KÜÇÜK .....

TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

İmza

Suzan ÇELİK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KASTAMONU'DAKİ BAZI POTANSİYEL EKOTURİZM ALANLARININ FARKLI YAŞLARDAKİ KULLANICILAR TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Suzan ÇELİK
Kastamonu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Çiğdem SAKICI

Ekoturizm etkinliklerinin varlığı; kullanılacak doğanın sürdürülebilirliğine ve doğayı kullanacak insanların varlığına bağlıdır. Doğada yer alan kaynak değerlerinin farklı yaş grubundaki kullanıcılar üzerindeki etkilerinin farklılık göstereceği ve bu farklılığın o mekânda gerçekleştirilmek istenen etkinliği de değiştirebileceği varsayımından hareketle bu tez çalışmasının kurgulanmasına karar verilmiştir. Bu çalışma kapsamında Kastamonu'da yer alan farklı kaynak değerlerinin (doğa manzaraları, göller, kanyonlar, köy plajları, mağaralar, su kaynakları, yaylalar ve şelaleler) her birinden en çok tercih edilen bir alanın farklı yaşlardaki kullanıcılar üzerindeki etkileri ortaya konularak hangi doğal kaynak değerlerinin hangi kullanıcılar için ne ifade ettiği ve bu alanlarda hangi etkinlikleri gerçekleştirmek istedikleri belirlenmiştir. Böylece bu alanlar ekoturizme kazandırılırken genel kullanıcı istekleri dışında farklı yaş grupları için ayrı ayrı değerlendirmeler yapılıp çözüm önerilerinin bu değerlendirmeler ışığında tüm kullanıcılar için geliştirilmesinin sağlanması hedeflenmektedir. Bu yaklaşımla ekoturizm etkinliğine her yaş grubunun ilgi göstermesi sağlanabilir ve daha bilinçli ve doğasever toplumlar oluşabilir.

Çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada Kastamonu'daki ekoturizm alanı olabilecek farklı kaynak değerlerine sahip 71 alan, uzman gruba uygulanan anket çalışması yardımıyla doğa manzaralarını, gölleri, kanyonları, köy plajlarını, mağaraları, su kaynaklarını, yaylaları ve şelaleleri temsil edecek 8 alana indirgenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında, ilk aşamada belirlenen potansiyel ekoturizm alanlarının farklı yaş grubundaki kişiler üzerindeki etkilerini belirleyebilmek için 40 ar kişilik 4 farklı yaş grubuna anket çalışması uygulanmıştır. Sonuçlar, farklı yaş gruplarının alana bakış açısında, alanın görsel değerinde, kişiler üzerinde oluşturduğu hislerde ve bu mekânlarda gerçekleştirmek istenen etkinlikler üzerinde tercih farklılıkları oluştuğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kastamonu potansiyel ekoturizm alanları, görsel algı, mekân-etkinlik ilişkisi

2015, 131 sayfa
Bilim Kodu: 1205

ABSTRACT

MSc. Thesis

EVALUATION OF SOME POTENTIAL ECOTOURISM FIELDS IN KASTAMONU BY USERS OF DIFFERENT AGES

Suzan ÇELİK
Kastamonu University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forestry Engineering

Supervisor: Assit. Prof. Dr. Çiğdem SAKICI

Presence of ecotourism activities depends on the sustainability of the nature used and the presence of people who will use this nature. It was decided to construct this thesis study in accordance with the hypothesis of the influences of resource attributes in nature could be differ over the varied aged users and this diversity could change the activity which supposed to be performed in that place. In the scope of this study; most preferred varied fields from the several variety of resource fields located in Kastamonu (Natural scenes, lakes, canyons, village beaches, caverns, fountains, Alpine pasture-"yayla"-highland, waterfalls) were chosen and it was determined that which resource - expresses what - for which user by defining the effects on the varied aged users and which activity they prefer to act in these fields. Thus, while these fields brought in to ecotourism, estimations could be done for varied age groups except the general user desires and solution suggestions developments could be obtained in the basis of these estimations for the overall users. As a consequence of this, the interest of every age group could be provided over ecotourism activity and more conscious, nature lover communities could be formed.

This study consists of two phases. At the first phase it was intended to reduce these 71 potential ecotourism fields which have diverse resource attributes in Kastamonu to representative 8 fields which are Nature Scenes, Lakes, Canyons, Village Beaches, Caverns, Fountains, Alpine Pastures (yayla) and Waterfalls, with the assistance of a survey questionnaire recorded by a professional group. At the second phase of the study, a different questionnaire recorded with 4 several age groups consisted of 40 respondents to define the impression of predetermined photographs. Results executed that the age criteria has influence over the line of vision to the field, visual attribution, senses built on the people and the activities desired to actualize.

Key Words: Ecotourism in Kastamonu, visual perception, site-activity relation.

2015, 131 pages
Science Code: 1205

TEŞEKKÜR

"**Kastamonu'daki Bazı Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Farklı Yaşlardaki Kullanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi**" isimli bu çalışma, Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Çalışmayı gerçekleştirmemde, konu seçiminde ve çalışmanın yürütülmesinde çok değerli bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan Sayın Hocam; Yrd. Doç. Dr. Çiğdem SAKICI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmada verilerin elde edilmesi aşamasında katkılarını esirgemeyen başta Kastamonu Orman Bölge Müdürleri Ahmet Sırrı BEŞEL ve Ali ŞAHİN ile Bölge Müdür Yardımcısı Yaşar ÇAKIROĞLU olmak üzere benimle arazi çalışmalarına katılan tüm Orman Bölge Müdürlüğü çalışanlarına teşekkür ederim. Verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesi aşamalarında yardımlarını esirgemeyen Sayın Hocam; Yrd. Doç. Dr. Oytun Emre SAKICI'ya teşekkür ederim.

Çalışmanın devamı sürecinde katkılarını ve manevi desteğini esirgemeyen hocam; Sayın Yrd. Doç. Dr. Korhan ENEZ'e, ayrıca çalışma aşamasında yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Burak ARICAK ve Araş. Gör. Seda ERKAN BUĞDAY'a teşekkür ederim.

Son olarak beni yetiştiren annem ve babam Melek-Dursun YILMAZ'a, her zaman yanımda olup beni her konuda destekleyen eşim Orman Endüstri Mühendisi Kemal ÇELİK'e ve sevgili oğlum Kaan ÇELİK'e sonsuz şükranlarımı sunarım.

Bu çalışmanın Kastamonu ekoturizmine faydalı olması ve yapılacak bilimsel araştırmalara katkı sağlamasını dilerim.

Suzan ÇELİK
Kastamonu, Mart, 2105

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAYI ii
TAAHHÜTNAME iii
ÖZET iv
ABSTRACT v
TEŞEKKÜR vi
İÇİNDEKİLER vii
ŞEKİLLER DİZİNİ ix
TABLOLAR DİZİNİ x
HARİTALAR DİZİNİ xii
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ xiii
1. GİRİŞ 1
1.1. Ekoturizm Tanımı 5
1.2. Ekoturizmin Amaçları 6
1.2.1. Ekoturizmin Avantajları 7
1.2.2 Ekoturizmin Dezavantajları 7
1.3. Ekoturizmin Diğer Turizm Çeşitleri İle Karşılaştırılması 8
1.4. Türkiye'de ve Dünyada Ekoturizm Başarı Hikâyeleri 9
1.5. Ekoturizm Çeşitleri 10
1.5.1. Katılımcı Sayısına Göre Turizm Çeşitleri 11
1.5.2. Ziyaret Edilen Yere Göre Turizm Çeşitleri 12
1.5.3. Katılanların Yaşlarına Göre Turizm Çeşitleri 13
1.5.4. Katılanların Sosyo-Ekonomik Durumlarına Göre Turizm Çeşitleri 14
1.5.5. Katılanların Amaçlarına Göre Turizm Çeşitleri 14
1.5.6. Turistik Bölgeyi Koruma Şekline Göre Turizm Çeşitleri 17
2. KURAMSAL TEMELLER 19
3. MATERYAL VE YÖNTEM 30
3.1. Materyal 30
3.1.1. Doğa Manzara 34
3.1.2. Göller 37
3.1.3. Kanyonlar 41
3.1.4. Köy Plajları 45
3.1.5. Mağaralar 49
3.1.6. Su Kaynakları 54
3.1.7. Yaylalar 57
3.1.8. Şelaleler 60
3.2. Yöntem 63
3.2.4. Anket Formlarının Geliştirilmesi 64
3.2.5. Anketin Uygulanması 65
3.2.6. Anket Değerlendirme Yöntemleri 66
4. BULGULAR 68
4.1. Ankete katılanların demografik yapıları 68
4.2. Kastamonu'da En Çok Tercih Edilen Ekoturizm Alanlarının Belirlenmesi 70

4.3. Kastamonu'da En Çok Tercih Edilen Ekoturizm Alanlarının Farklı Yaşlardaki Kullanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi 74
4.3.1. Belirlenen Görüntülerin Sergilediği Değerlerinin Ortaya Konulması .. 74
4.3.2. Belirlenen Potansiyel Ekoturizm Alanları Üzerinde Yapılmak İstenilen Etkinliklerin Belirlenmesi 84
4.3.3. En Çok Tercih Edilen Potansiyel Ekoturizm Alanların Görsel Değerinin Ortaya Konulması 97
4.3.4. Potansiyel Ekoturizm Alanların Kullanıcılar Üzerinde Oluşturduğu Hisler 101
5. TARTIŞMA VE SONUÇ 107
6. ÖNERİLER 117
KAYNAKLAR 119
EKLER 125
EK 1 BİRİNCİ (ÖN) ANKET 126
EK 2 İKİNCİ ANKET 128
ÖZGEÇMİŞ 131

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1.1. Çalışmanın Akış Diyagramı..... 4
Şekil 3.1. Araştırma Yöntemi Genel Akış alanı..... 64
Şekil 4.1. Ballıdağ, Balıklı Göl, Çatak Kanyonu ve Çayyaka Koyu için belirlenen üç görsel değer..... 99
Şekil 4.2. Dağlı Kuylucu, Çevrik Boğazı,Koru Yaylası ve Azdavay Şelalesi için belirlenen üç görsel değer..... 101
Şekil 4.3. Ballıdağ, Balıklıgöl, Çatak Kanyonu ve Çayyaka Koyu görüntülerinin kişiler üzerinde oluşturduğu ilk üç his..... 104
Şekil 4.4. Dağlı Kuylucu, Çevrik Boğazı, Koru Yaylası ve Azdavay Şelalesi görüntülerinin kişiler üzerinde oluşturduğu ilk üç his..... 105

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 3.1. Kastamonu'da yer alan çalışma kapsamında kullanılan 71 ekoturizm alanı 32
Tablo 4.1. Çalışmanın ilk aşamasında gerçekleştirilen anket çalışmasına katılan kişilerin demografik yapısı 69
Tablo 4.2. İkinci anket çalışmasına katılan kişilerin cinsiyet dağılımı 70
Tablo 4.3. Çalışma kapsamında irdelenen Kastamonu'daki doğal kaynak değerlerinin tercihlerinin sıralanışı 71
Tablo 4.4. Anket sonucu en çok tercihe edilen kaynak değerleri ve bu alanlarda gerçekleştirilebilen ekoturizm etkinlikleri 72
Tablo 4.5. Her bir kategorisi için en çok tercih edilen alanların tercih edilme nedenleri 74
Tablo 4.6. Belirlenen görüntülerin sergilediği değerler ve anlamları 75
Tablo 4.7. Kullanıcılar tarafından Ballıdağ için belirlenen değer tablosu 76
Tablo 4.8. Ballıdağ doğa manzarası için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 76
Tablo 4.9. Kullanıcılar tarafından Balıklı Göl için belirlenen değer tablosu 77
Tablo 4.10. Balıklı Göl göller için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 77
Tablo 4.11. Kullanıcılar tarafından Çatak Kanyonu için belirlenen değer tablosu 78
değerlendirmesi 79
Tablo 4.12. Çatak Kanyonu kanyonlar için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 77
Tablo 4.13. Kullanıcılar tarafından Çayyaka Koyu için belirlenen değer tablosu 79
Tablo 4.14. Çayyaka Koyu Köy Plajları için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 80
Tablo 4.15. Kullanıcılar tarafından Dağlı Kuylucu için belirlenen değer tablosu 80
Tablo 4.16. Dağlı Kuylucu Mağaralar için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 81
Tablo 4.17. Kullanıcılar tarafından Çevrik Boğazı için belirlenen değer tablosu 81
Tablo 4.18. Çevrik Boğazı Su Kaynakları için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 82
Tablo 4.19. Kullanıcılar tarafından Koru Yaylası için belirlenen değer tablosu 82
Tablo 4.20. Koru Yaylası Yaylalar için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 83
Tablo 4.21. Kullanıcılar tarafından Azdavay Şelalesi için belirlenen değer tablosu 83
Tablo 4.22. Azdavay Şelalesi Şelale için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi 84
Tablo 4.23. Belirlenen Görüntüler Üzerinden Yapılmak İstenilen Etkinliklerin % değerlendirmesi 86
Tablo 4.24. Yaş grupları ve etkinlik tercihleri arasında yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçları 87
Tablo 4.25. Farklı yaş gruplarının Ballıdağ'da gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 88
Tablo 4.26. Ballıdağ için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları 88
Tablo 4.27. Farklı yaş gruplarının Balıklıgöl'de gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 89
Tablo 4.28. Balıklı Göl için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları 89
Tablo 4.29. Farklı yaş gruplarının Çatak Koyu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 90

Tablo 4.30. Çatak Kanyonu için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları 91
Tablo 4.31. Farklı yaş gruplarının Çayyaka Koyu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 91
Tablo 4.3.2. Çayyaka Koyu için yaşgruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları 92
Tablo 4.33. Farklı yaş gruplarının Dağlı Kuylucu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 93
Tablo 4.34. Dağlı Kuylucu için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları.. 93
Tablo 4.35. Farklı yaş gruplarının Çevrik Boğazı'nda için gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 94
Tablo 4.36. Çevrik Boğazı için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları .. 94
Tablo 4.37. Farklı yaş gruplarının Koru Yaylası için gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 95
Tablo 4.38. Koru Yaylası için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları ... 96
Tablo 4.39. Farklı yaş gruplarının Azdavay Şelalesi için gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri 96
Tablo 4.40. Azdavay Şelalesi için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları 97
Tablo 4.41. Potansiyel ekoturizm alanlarının görsel değeri 101
Tablo 4.42. Potansiyel ekoturizm alanlarının kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hisler 105

HARİTALAR DİZİNİ

Sayfa

Harita 3.1. Kastamonu'da bulunan farklı ekoturizm alanları..... 33

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

Sayfa

Fotoğraf 3.1. Doğa manzarası kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 36
Fotoğraf 3.2. Göller kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 40
Fotoğraf 3.3. Kanyonlar kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 43
Fotoğraf 3.4. Köy plajları kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 48
Fotoğraf 3.5. Mağaralar kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 53
Fotoğraf 3.6. Su kaynakları kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 56
Fotoğraf 3.7. Yaylalar kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 59
Fotoğraf 3.8. Şelaleler kaynak değerlerine sahip potansiyel ekoturizm alanları 62

1. GİRİŞ

İnsanların rekreasyon ve turizm anlayışları sürekli değişime uğramaktadır. Uzun yıllar deniz-kum-güneş üçlüsü, tatillerde büyük bir çekim gücü yaratırken, günümüzde turistlerin tatil yeri seçiminde özgün doğa ve kültürel tarihsel zenginlikler daha fazla rol oynamaya başlamıştır. Turistler gittikleri ülkelerin tarihsel ve kültürel kalıntılarını, toplum kültürünü, yaşam şekillerini, bozulmamış doğal oluşumlarını, bitki ve hayvan türlerini yerinde kendine özgü haliyle görmek istemekte ve doğaya, kültürel ve, topluma duyarlı turizm anlayışının benimsenmesini talep etmektedirler.

Bununla birlikte, son zamanlarda Dünya'da meydana gelen ekonomik, siyasal, kültürel, teknolojik ve çevresel alandaki değişmeler, ülkelerin kalkınmalarında uyguladıkları politikaları tekrar gözden geçirmeleri gereğini doğurmuş ve değişen turist taleplerini göz önüne alarak kırsal alanların kalkındırılmasında, ekoturizm gibi çok yönlü bir yaklaşımı zorunlu kılmıştır. Dünya Ekoturizm Zirvesi'nde ekoturizm, "Yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yöre halkının ekonomik kalkınmasına destek olup, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözeten bir yaklaşım ya da tavır" olarak benimsenmiştir (Yürik, 2002).

Ekoturizm etkinliklerinin varlığı; kullanılacak doğanın ve doğayı kullanacak insanların varlığına bağlıdır. Kastamonu doğal güzelliklere ve zenginliğe sahip olmasına rağmen bu alanların bazıları yerel halk tarafından dahi bilinmemekte ve kullanılmamaktadır. Bu alanları mutlaka gün yüzüne çıkartılıp potansiyel ekoturizm alanlarına dönüştürülmesi gerekir. Bu alanlara sürdürülebilir ekoturizm çerçevesinde planlama yapılmalı ve yerel halk ekoturizm faaliyetlerine daha fazla dâhil edilmelidir. Yeterli tanıtım ve pazarlamanın yapılması, turizm acenteleri ile işbirliklerinin gerçekleşmesi ekoturizm altyapısının ihtiyaçlara cevap vermesi, bölgesel kalkınma ajanslarında ekoturizm ile ilgili yapılan projelere teşvik verilmesi bu alanların hak ettiği konuma ulaşmasında önemlidir. Kastamonu'nun turistik kaynak değerleri herkes tarafından fark edilmesi ve gelişimi için destek

oluşturulması sağlanabilir. Böylece küçük yaşlarda oluşturulan doğa bilinci ve doğa ile iç içe olma isteği gelecek nesillerin doğalarını korumalarına ve daha sık kullanma isteği içerisinde olmalarına yardımcı olacaktır. Kastamonu ilinde mevcut ekoturizm potansiyelinin değerlendirilerek kırsal turizmden hak ettiği payı alabilmesi için doğal ve çekicilik yaratan özellikleri, doğa turizmine yönelik eşsiz olanakları ile koruma-kullanma dengesi içerisinde ekoturizm amaçlı değerlendirilmelidir. Doğada yer alan kaynak değerlerinin farklı yaş gruplarındaki kullanıcılar üzerindeki etkilerinin farklılık göstereceği ve bu farklılığın o mekânda gerçekleştirilmek istenen etkinliği de değiştirebileceği varsayımından hareketle bu tez çalışmasının kurgulanmasına karar verilmiştir. Doğa planlama çalışması yapılırken yerel konaklama tesisi işletmecilerinin ve bölge halkının fikirlerinin alınması önemlidir. Bu planlama sürdürülebilir ekoturizmin doğasına uygun bir davranış olacaktır. Ülkemizde bu konuda yapılan çalışmaların az olması, mevcut çalışmaların ihtiyaçlara tam olarak cevap verememesi gibi olumsuzlukların giderilebilmesi ve ayrıca ihtiyaç duyanlar için konuya ilişkin bir kaynak oluşturabilmesi için bu konuda bir çalışma yapılması uygun görülmüştür. Bu çalışma kapsamında Kastamonu'da yer alan farklı kaynak değerlerinin (doğa manzaraları, göller, kanyonlar, köy plajları, mağaralar, su kaynakları, yaylalar ve şelaleler) farklı yaşlardaki kullanıcılar üzerindeki etkileri ortaya konularak hangi kaynak değerlerinin hangi kullanıcılar için ne ifade ettiği belirlenecek ve böylece bu alanlar ekoturizme kazandırılırken yalnızca belirli yaş grubundaki kullanıcılar için değil tüm kullanıcı grupları dikkate alınarak çözüm önerilerinin getirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca, kaynak değeri farklılıklarının farklı yaşlardaki kullanıcıların alanda gerçekleştirmek isteyecekleri etkinlik farklılıklarına etkisi ortaya konulmuş olacaktır. Böylece ekoturizm faaliyetlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesinde kullanılabilecek yöntemlerde dikkat edilmesi gereken önemli bir etmen belirlenmiş olacak ve bu etmen dikkate alınarak çözüm önerileri getirilecektir. Bilgi seviyesi ve kurumsal kapasite arttırılarak yapılabilecek aday ekoturizm etkinliklerinin kararlaştırılmasında ve kaynak değerleri için belirlenen ekoturizm etkinliklerinin eksikliklerinin belirlenmesinde kullanılabilecek bir tez oluşacaktır. Ayrıca bir alanın ekoturizm merkezi olarak değerlendirilmesinde bu alanların ekoturistler tarafından nasıl kullanılabileceği ortaya konulmuş olacaktır.

Bu çalışma kapsamında Kastamonu'daki ekoturizm alanı olabilecek farklı kaynak değerlerine sahip 71 alan, ilk aşamada alanlara daha önce gitmiş yada alanlar hakkında bilgi sahibi olan uzman gruba uygulanan anket çalışması yardımıyla Doğa Manzaralarını, Gölleri, Kanyonları, Köy Plajlarını, Mağaraları, Su Kaynaklarını, Yaylaları ve Şelaleleri temsil edecek 8 alana indirgenmesi ve gösterilen kaynak değerlerinden en çok beğendiklerinin sebepleri ile birlikte ortaya konulması istenmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasında belirlenen görüntülerin her birinden en çok tercih edilen bir alanın farklı yaşlardaki kullanıcılar üzerindeki etkileri ortaya konularak hangi kaynak değerlerinin hangi kullanıcılar için ne ifade ettiği ve belirlenen görüntülerin sergilediği değerlerinin ortaya konulması, görüntüler üzerinden yapılmak istenilen etkinliklerin belirlenmesi, görüntülerin görsel değerinin belirlenmesi ve son olarak görüntülerin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislerin ortaya konulması istenmiş. Böylece bu alanlar ekoturizme kazandırılırken genel kullanıcı istekleri dışında farklı yaş grupları için ayrı ayrı değerlendirmeler yapılıp çözüm önerilerinin bu kaynak değerlerinden en çok beğendiklerinin sebepleri ile birlikte ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma sürecinin ana hatları Şekil 1.1.'de özetlenmektedir.

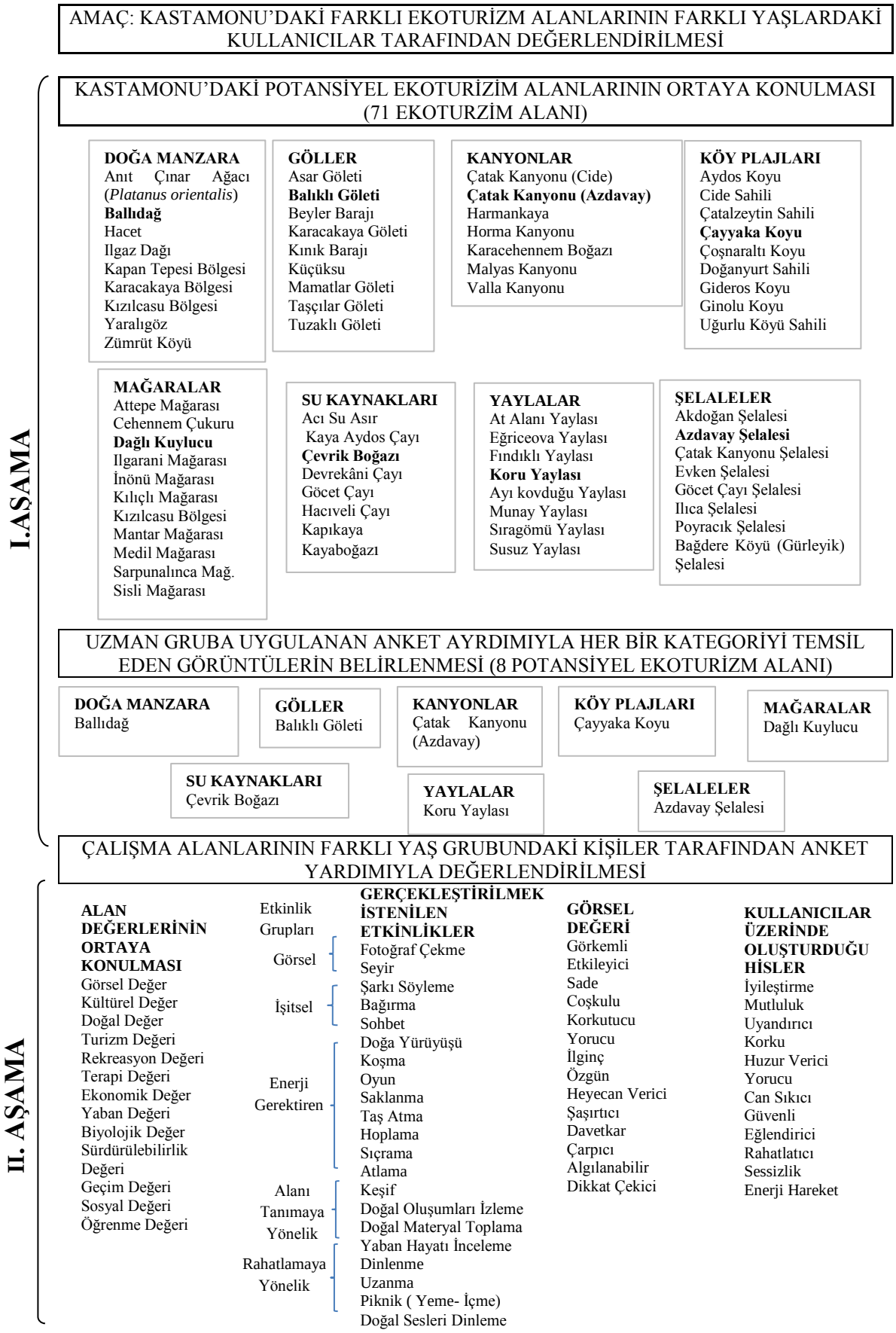

Şekil 1.1. Çalışmanın Akış Diyagramı

1.1. Ekoturizm Tanımı

Uluslararası Doğa Koruma Birliği'nin tanımına göre ekoturizm, doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, düşük ziyaretçi etkisi olan ve yerel halka sosyo-ekonomik fayda sağlayan, bozulmamış doğal alanlara çevresel açıdan sorumlu seyahat ve ziyarettir. Uluslararası Ekoturizm Topluluğu TIES (The International Ecotourism Society) "ekoturizmi", çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözeten, doğal alanlara karşı duyarlı seyahattir" olarak tanımlamıştır (Kurdoğlu, 2001). Her iki tanıma da bakıldığında ekoturizm, doğal ve kültürel değerlerin korunarak turizme açılması olarak özetlenebilir. Ekoturizm kavramında, yeşil turizm, alternatif turizm, doğa turizmi, yabanıl turizm, macera turizmi, kültürel turizm gibi terimler kullanılmaktadır.

Ekoturizm, genellikle küçük gruplar halinde, ailelerin işlettiği küçük tesislerde, geleneksel mimarinin ve yerel kaynakların kullanımını hedef almaktadır. Ekoturizm, amacına uygun gerçekleştirildiği takdirde hassas ekosistemlerin korunması ve bu bölgelerin içerisinde ve çevresinde yaşayan nüfusun sosyo-ekonomik gelişmesi için kaynak yaratabilen bir araçtır. Önemli ekoturizm potansiyeli olan dağlık ve ormanlık bölgelerdeki köylerde yaşayan halkın yoksulluğu göz önüne alındığında, ekoturizm sosyal sınıflar arasındaki dengesizliği azaltabilecek bir etken olarak değerlendirilebilir (Altıparmak, 2002).

Ekoturizm, doğa temelli turizm endüstrisi içinde hızla büyüyen bir bölümdür ve sürdürülebilir turizmin bir biçimi olduğuna inanılır. Ekoturizm topluluğu ekoturizmi, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını sürdüren, doğal alanlara doğru olan sorumlu turizm olarak tanımlar (Leung vd. 2001; Blamey, 2001). Dolayısıyla, ekoturizm başlangıcından beri çevre eğitiminin vurgulandığı, bozulmamış doğal alanlarda doğaya dayalı seyahat olarak sunulmaktadır. Ekoturizmin temel özellikleri oluşturan saygı, sorumluluk ve sürdürülebilirlik "3S" olarak adlandırılabilir. Fakat ekoturizmin dört temel belirleyici özelliği içerdiği söylenebilir (Erdoğan, 2003). Bunlar; doğa temelli olması, ekolojik ve kültürel sürdürülebilirlik, eğitim ve konunun açıklanması, ve kaynağın değerini anlama (yerel düzeydeki ekonomik faydalar) şeklinde özetlenir.

1.2. Ekoturizmin Amaçları

Türkiye, gerek dağları, ormanları, yaylaları, kıyıları, gölleri, akarsuları gibi doğal varlıkları gerek flora ve faunası ve gerekse mağaraları ve kanyonları gibi ilginç jeolojik oluşumları açısından diğer ülkelerle kıyaslanamayacak düzeyde bir zenginliğe sahiptir ve bu zenginlikler ülkemizi gündemde olan ekoturizm için oldukça ilgi çekici bir ülke konumuna getirmektedir. Bu yüzden ekoturizmin amaçlarına bakıldığında; Türkiye'de turizm ve çevre arasındaki ilişki üzerine çalışmalar yapmak, turizm bölgelerindeki ekolojik tahribata ilişkin inceleme, araştırma ve durum saptaması yapmak, Türkiye için sürdürülebilir turizm tanımı yapmak, turizm profesyonellerini, yerel yönetimleri ve yöneticileri, kamuoyunu, ekoturizm ve sürdürülebilir turizm konusunda bilgilendirmek, turizmin çevreye potansiyel zararları konusunda bilinçlendirmek ve eğitmek, turizmin doğal, kültürel ve mimari çevreye potansiyel zararları konusunda bilinç yaratmak, yörelerin, turizmi geliştirirken geleneksel yerleşim dokularını korumaları için yapmaları gerekenleri önermek, Türkiye'deki doğal koruma alanlarını, turizm profesyonellerini Türkiye'ye gelen turistlere tanıtmak, ekoturizm için yeni ürünler, turizm türleri ve tur programları geliştirilmesine katkıda bulunmak, doğa turlarına kurallar ve standartlar getirilmesi için çalışmalar yapmak, doğa turları yapan acentalarla ortak çalışmalar yaparak sorunları tespit etmek, bu konularda öneriler geliştirip, yetkili mercilere götürmek, doğa ve dağ rehberliği için kriterler geliştirmek, eğitim programları ve sertifikasyon konması için çalışmak, yerel yönetimlerle işbirliği yaparak bölge halkları arasında ekoturizm bilincini geliştirmek, halkın turizme aktif katılımını ve turizmden daha fazla pay almasını sağlayacak ev pansiyonculuğu, tarım temalı turlar benzeri projeler geliştirmek, yöre halkının kendi ürünlerini pazarlayarak, turizmden daha fazla gelir elde etmesine yönelik projeler geliştirmek, eko-köyler ve eko-konaklama tesisleri kurulmasına yönelik projeler geliştirmek, ilgili sektörlerle paylaşmak, tur operatörlerinin ve seyahat acentalarının faaliyetlerini, çevreyle barışık ve sürdürülebilir turizm perspektifiyle değerlendirmek, ekolojik tur faaliyetlerini desteklemek ve tanıtmak, bu amaçla her yıl acentaları ve konaklama tesislerini izleyerek, çevreci davranışları ödül ve benzeri mekanizmalarla desteklemek, turizm sektöründe yer alan tüm tarafların, sadece turistik faaliyetlerinde değil, kendi şirket bünyelerinde de çevreci ve doğa dostu davranış ve tüketim alışkanlıklarını

geliştirmeleri için yönlendirici ve özendirici olmak, yol ve yöntem göstermek, bu tür davranışları ödüllendirmek, ekoturizm ve sürdürülebilir turizm konusunda ulusal ve uluslararası diğer örgütlerle işbirliği yapmak, özellikle bu alanda daha fazla tecrübeye sahip yabancı sivil toplum kuruluşlarının birikimlerini paylaşmak ve ülkemizdeki olanakları onlara tanıtmak şeklinde özetlenebilir (URL-1, 2015).

1.2.1. Ekoturizmin Avantajları

Ekoturizm eğer iyi planlanır ve kontrol edilirse, çevresel kaynakların sürdürülmesine ve geliştirilmesine çeşitli yollarla katkı sağlayabilir. Oluşabilecek olumlu etkilerini Çavuşoğlu ve Varlı (2007) aşağıdaki gibi özetlemiştir;

- Ekoturizm doğal kaynakların korunmasına, yerel kültürlerin ve belirlenen alanların sürdürülebilir gelişimine katkıda bulunmaktadır.
- Yenilenemeyen doğal kaynakların en düşük seviyede tüketimi sağlamaktadır.
- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunmaktadır (Yürik, 2007).
- Yerel halkın ekoturizm konusunda bilinçlendirilmesine ve refah seviyesinin yükseltilmesine katkı sağlamaktadır.
- Küçük ölçekli işletmeler tarafından küçük turist gruplarına çok sayıda işletmenin hizmet vermesine imkân vererek istihdam artışı sağlamaktadır.
- Turistlerin ve yerel halkın turizm endüstrisi hakkında sorumlu hareket etmesini sağlamaktadır.
- Turizm yönetimine yerel düzeyde katılımın sağlanmasına destek olmaktadır.
- İş fırsatlarının ve mülkiyetin yerel halk lehinde gelişmesini gözetmektedir.
- Ekoturizm alanları, bulunduğu yörelere ekonomik ve turistik saygınlık kazandırmaktadır (URL-2, 2015).

1.2.2. Ekoturizmin Dezavantajları

Ekoturizmin doğa üzerine etkileri hakkındaki çalışmalar biyoloji ve ekoloji çerçevesinde yürütülmektedir. Ekologlar ve biyologlar ekoturizmin doğal etkileri üzerine literatür geliştirmişlerdir. Bu etkilerin belirlenmesi çalışmaları yapılırken ekoturizmin negatif etkilerini azaltmaya yönelik bazı teknikler bulmuşlardır. Ekoturizmin doğal çevrelerin değerinin artması, koruma için ekonomik değeri, doğa

koruma için yerel halk ve ziyaretçilere verilen eğitim gibi faydalı etkileri olduğu gibi kara sistemleri üzerine negatif etkileri bitki ve yaban hayatı habitatların olumsuz etkileri, toprak sıkıştırması, toprak ve kumul erozyonu, toprak stabilizesinin bozulması, jeolojik rejimlerin değişmesi, biyolojik çeşitlilikte azalma, besin döngüsünde bozulma, altyapı yönetiminden uygunsuz bir şekilde ortaya çıkan baskılar gibi ziyaretçi etkinliklerinin sebep olduğu olumsuz etkileri de bulunabilmektedir. Ayrıca vejetasyon üzerine, bitki topluluklarında yapısal değişikliklere, taşınan egzotik türlerin ezilmeden dolayı zarar görme, hasat boyunca örneklerin götürülmesine sebep olma durumları da söz konusudur (URL-3, 2015).

1.3. Ekoturizmin Diğer Turizm Çeşitleri ile Karşılaştırılması

Ekoturizm, kültürel ve sosyal çevrelerde aracısız, katılımcıya bilgi veren deneyimler sağlamalıdır. Doğal alanlara yapılan seyahatleri geliştirmelidir. Kaynak merkezli yönetimin geliştirilmesi ile kaynak sınırlarının kabul edilmesini sağlamalıdır. Kaynağın gerçek değerlerinin tüm gruplara tanıtılmasını sağlamalıdır. Çevresel ve ekolojik anlamda sürdürülebilir olmalıdır. Kaynaklar, yerel toplum ve endüstri için uzun vadede yararlar sağlamalıdır. Alanda yapılacak turizm miktarı ve türünün belirlendiği karar verme aşaması başlangıcında ve uzun dönemde yerel halkın katılımını sağlamalı ve artırmalı ve yerel halkın gelişimine katkı sağlamalıdır. Seyahatçiler ve yerel halk arasında karşılıklı etkileşimi teşvik etmelidir. Yöre halkının kültürel değerleri ve geleneksel yaşam şekillerinin devamını sağlamaya yardımcı olmalıdır. Yerel toplumun sosyo-ekonomik refahı için ekonomik faydalar üretmelidir. Çevre ve yerel halk üzerinde an az olumsuz etkiyi yapacak bir kullanım tarzını benimsemelidir. Kaynak yönetim planına uyumlu ve doğal çevrelerin taşıma kapasitesi sınırlarını tanımalıdır. Biyoçeşitliliğin korunmasına katkıda bulunmalıdır. Koruma için doğrudan finansal faydalar sağlamalıdır. Diğer doğal alanların yönetimi ve korunmasına katkıda bulunmalıdır. Yerel toplumlar, Hükümet, Hükümet dışı organizasyonlar, endüstri ve turistlerin eğitimini içermelidir. Alanın doğal ve kültürel sistemine karşı duyarlılığı, ahlaki sorumluluk ve bilinci artırmalıdır. Ekoturizmde rol alan yerel toplumlar, hükümet, hükümet dışı organizasyonlar, endüstri ve bilim adamları arasında ortaklığı geliştirmeli anlaşmayı artırmalıdır. Tur liderleri sorumlu

ve bilgili olmalıdır. Küçük ölçekteki işletmeleri bir araya getirmeli ve sorumluluğu onlara vermelidir (URL-3, 2015).

1.4. Türkiye'de ve Dünyada Ekoturizm Başarı Hikâyeleri

Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili, yüz ölçümünün %26'sı ormanlarla kaplı olan dört mevsimin aynı anda yaşanabildiği ve nispeten bozulmamış doğal güzellikleri ile Akdeniz çanağında yer alan rakibi olan Avrupa ülkelerine göre bu özellikleri nedeni ile daha şanslı olan bir ülkedir. Bu doğal zenginliklerine kültürel ve tarihi değerler de eklendiğinde önemi daha da artmaktadır (URL-4, 2014).

Türkiye'de mevcut ekoturizm uygulamalarına örnek vermek gerekirse; ünlü Efes harabelerinin yakınlarında bulunan Şirince köyü, içinde ve çevresinde yapılan turizm faaliyetleri ile ekoturizme yakın bir çevreye sahiptir. Şirince'de yapılan turizm faaliyetlerinden çokça köy halkının yararlanıyor olması, köy halkının el sanatları ürünlerini, el yapımı zeytinyağı, sabun gibi ürünleri turistlere sunabilmesi, turizm gelirlerinden elde edilen gelirlerin köydeki evlerin restorasyonunda kullanılması gibi unsurlar ekoturizmin temel unsurlarıdır (URL-4, 2014).

Dünyada mevcut ekoturizm uygulamalarına örnek vermek gerekirse Kenya Vahşi Hayat Servisi, Kenya turizminin % 80'inin vahşi hayat sayesinde geliştiği ve turizm endüstrisinin ülkenin döviz kazancının üçte birini oluşturduğunu tahmin etmektedir. Kenya'ya gelen turistlerin % 85'i doğanın korunması gerektiğini düşünmektedir. Annapurna alanı, Nepal'deki en popüler treking alanıdır. Her yıl 25.000'den fazla ekoturist tarafından kullanılmakta ve buradan elde edilen gelir 40.000 yerlinin geçimini sağlamaktadır (URL-4, 2014).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından Türkiye'ye giriş yapan turistlere uygulanan anket sonuçlarına göre Türkiye'ye gelen yabancı turistlerin ve yerli turistlerin büyük çoğunluğunun tatillerinde doğada yürüyüş, treking, rafting, foto safari, kuş gözlemciliği, yamaç paraşütü gibi doğada yapılan aktivitelere katılmayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır (Sağlam, 2013).

1.5. Ekoturizm Çeşitleri

Turizmin çeşitlendirilmesi pek çok kişi tarafından farklı şekilde yapılmıştır. Bunun temel sebebi ise turizmin çok kapsamlı ve birbiriyle yakın ilişki içinde pek çok konudan oluşmasıdır. Bu sebepten dolayı kesin bir ayrım yapmak zordur. Forumalew.org'dan (URL-5, 2015) alınan bilgiye göre turizm çeşitleri ve tanımları aşağıda yer almaktadır.

Katılımcıların Sayısına Göre Turizm Çeşitleri

- Bireysel Turizm
- Grup Turizmi
- Kitle Turizmi

Ziyaret Edilen Yere Göre Turizm Çeşitleri

- İç Turizm
- Dış Turizm

Katılanların Yaşlarına Göre Turizm Çeşitleri

- Gençlik Turizmi
- Yetişkinler Turizmi
- Üçüncü Yaş Turizmi

Katılanların Sosyo-Ekonomik Durumlarına Göre Turizm Çeşitleri

- Sosyal Turizm
- Lüks Turizm

Katılanların Amaçlarına Göre Turizm Çeşitleri

- Toplantı Turizmi
- Sağlık Turizmi
- İnanç Turizmi
- Yayla Turizmi
- Çiftlik Turizmi
- Deniz Turizmi
- Yat Turizmi
- Karavan Turizmi
- Doğa Turizmi
- Kültür Turizmi

- Spor Turizmi

Turistik Bölgeyi Koruma Şekline Göre Turizm Çeşitleri

- Alternatif Turizm
- Uygun Turizm
- Topluma Dayalı Turizm
- Ekoturizm
- Etik Turizm
- Yeşil Turizm
- Sorumlu Turizm
- Sürdürülebilir Turizm

1.5.1. Katılımcı Sayısına Göre Turizm Çeşitleri

Katılımcı sayısına bakılarak turizm bireysel, grup ve kitle turizmi olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Bireysel Turizm: Dünya giderek küresel bir köy halini almaktadır. Günümüz insanı artık bir dünyalı olarak yeryüzünün tümünden kendini sorumlu saymakta ve bundan dolayı bütün dünyayı tanımak istemektedir. Dünyayı tanıma hareketi bireysel turizmi doğurmakta, buna paralel olarak da turizm türleri ve katılımları artmaktadır. Bireysel turizme katılanlar genelde genç ve maddi olanakları normalin üstünde kişilerdir. Bu kişiler yeni yerler görme, macera arama veya buna benzer sebeplerden turizme bireysel olarak katılmaktadırlar. Bireysel turizm günümüzde en hızlı ilerleyen ve en çok kabul gören turizm hareketidir.

Grup Turizmi: Çeşitli toplumsal grupların turizme birlikte katılmaları şeklinde gerçekleşen turizm şeklidir. Dernek üyeleri, meslek odaları, öğrenci toplulukları gibi belirli bir ortak özelliği bulunan, sayısı on bir ile on altı arasında değişen, insan topluluklarıdır. Katılan kişi sayısı on altıdan fazla olursa bu kitle turizmine girer. Grup turizmi kişi sayısı ve sürekli olmasından dolayı kitle turizminden farklıdır.

Kitle Turizmi: İnsanların turizme kitleler halinde katılmaları sonucunda oluşan turizm şeklidir. 1950 yılında başlayan kitle turizm hareketi günümüz turizm

hareketlerinin de belirleyicisidir. İnsanların ucuzluk ve kolaylık nedeniyle paket turları seçmeleri sonucu oluşur. Kitle turizminde katılımcı sayısı sürekli aynıdır. Turizmin gelişme aşamasında en çok üzerinde durulan turizm türü, kitle turizmidir. Ancak aşırı yoğun kitle turizminin sakıncaları görülmüş ve bu konuda yeniden bir yapılanma çalışmaları başlatılmıştır.

1.5.2. Ziyaret Edilen Yere Göre Turizm Çeşitleri

Turizm faaliyetine katılan kişinin kendi ulusal sınırları içinde kalıp kalmamasına göre iç ve dış turizm olarak ikiye ayrılmaktadır.

İç Turizm: İç turizm, katılımcının kendi ulusal sınırları içinde turistik faaliyette bulunmasıdır. Şehirsel alanlardan kıyılara, kırsal alana ve dağlara doğru uzamaktadır. Kırsal alandan da şehirlere doğru turizm hareketi olmaktadır. Bir başka iç turizm hareketi ise şehirlerarasında iş, kültürel sebep, ziyaretler şeklinde olmaktadır. Pasaport, vize, yabancı dil ve döviz gerektirmeyen iç turizmin ekonomiye döviz getirici etkisi yoktur. Ancak iç turizmin milli gelirin bölgeler arasında dengeli dağılımında önemli katkıları vardır. Geliri yüksek olan, sanayileşmiş yerlerde yaşayan insanların, doğası bozulmamış ve sanayileşmemiş bölgelerde turistik faaliyetlerde bulunması, harcamalar yapması gelir dağılımının dengelenmesine yardımcı olur. İç turizmin bir başka yararı ise ulusal sınırlar içinde yurttaşların birbirlerini daha iyi tanımaları ve kaynaşmalarına yardımcı olmasıdır. İç turizm, dış turizmin azaldığı zamanlarda kurtarıcı olarak görüldüğünden sürekli olarak desteklenip geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Dış Turizm: Dış turizm, katılımcının kendi ülke sınırları dışına çıkarak turistik faaliyette bulunmasıdır. Dış turizmde pasaport, yabancı dil, döviz ve vize işlemleri vardır. En önemli özelliği ise döviz getirici etkisinin bulunmasıdır. Dış turizm; aktif ve pasif olarak ikiye ayrılır. Dış pasif turizmde kişi kendi ulusal sınırları dışına çıkar. Ekonomik açıdan ödemeler dengesinde döviz çıktısı ya da ithalat eksisi olarak kendini gösterir. Dış aktif turizm ise yabancı kişilerin ülkemize gelmesidir. Ödemeler dengesi üzerinde döviz kazandırıcı ya da ekonomide ihracat etkisi yapar. Ayrıca dış turizmin ülkeler arasında barış ortamının oluşması, farklı kültürlerin öğrenilmesi,

ulusal kültürün yanı sıra diğer kültürlere de saygı duyma bilincinin oluşması gibi olumlu toplumsal etkileri de bulunmaktadır. Dış turizm hareketini ülkeler arasındaki mesafenin yakınlığı, doğal ya da insan unsuru sonucu oluşturulmuş çekiciliklerin varlığı, iletişimin ve kültürel bağların yoğunluğu, göreceli maliyetlerin düşüklüğü ve siyasal faktörlerin varlığı olumlu yönde etkilemektedir.

1.5.3. Katılanların Yaşlarına Göre Turizm Çeşitleri

Turizm hareketlerinin bir başka sınıflanış şekli ise katılımcıların yaşıyla ilgilidir. Katılımcıların yaşlarına göre turizm faaliyetleri de değişmektedir. Katılanların yaşlarına göre turizm; gençler, orta yaş veya yetişkinler ve üçüncü yaş turizmi olmak üzere üçe ayrılır.

Gençlik Turizmi: On beş ile yirmi beş yaş arasındaki gençlerin, birey olarak katıldıkları turizm faaliyetleridir. Yapılan araştırmalara göre gençlerin turizm faaliyetlerine katılma oranları diğer yaş gruplarına göre daha fazladır. Bunun sebebi ise gençlerin, psikolojik yapıları gereği harekete, maceraya ve değişime daha açık kişiliğe sahip olmalarıdır. Aynı zamanda gençlerin ailece sorumluluklarının kısıtlı olması, konaklama seçiminde titiz davranmamaları, fazla konfor aramamaları bu yaş grubunun seyahat imkânını artırmaktadır. Ancak bu yaş grubunun kısıtlılığı ise maddi imkânlardır. Gençlerin çoğu ya aileleri tarafından maddi olarak desteklenmekte veya kısıtlı öğrenci harçlıklarıyla geçinmektedirler. Bu yüzden gençlik turizmi çoğu ülke tarafından sosyal turizm olarak kabul edilmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi gençlik turizmi, diğer turizm türlerine göre daha az kazanç sağlar.

Yetişkin Turizmi: Yirmi beş ile atmış yaş arasındaki insanların katıldıkları turizm hareketidir. Aile ve iş hayatı sorumlulukları bulunduğu için tatil anlayışları genelde dinlence üzerine ve yaz ayları yoğunluktadır. Ekonomik koşullardaki değişimler bu grubun tatil durumunu yakından etkilemektedir. Bu grubun en temel özelliği ailecek, uzun süreli ve genelde kendi arabalarıyla tatile çıkmalarıdır.

Üçüncü Yaş Turizmi: Atmış yaş üstü emekli kişilerin oluşturduğu gruptur. Aile sorumluluğu azalmış, emeklilikten dolayı iş sorumluluğu kalmamıştır. Genelde

inanç, sağlık ve kültür amaçlı turizm faaliyetlerine katılmaktadırlar. Yaşlarının gereği konfor ve rahatlık aramaktadırlar.

1.5.4. Katılanların Sosyo-Ekonomik Durumlarına Göre Turizm Çeşitleri

Turizme katılmada etkili olan bir diğer unsur da insanların sahip oldukları toplumsal statüleri ile ekonomik durumlarıdır. Katılanların sosyo ekonomik durumlarına göre turizm sosyal ve lüks turizm olmak üzere ikiye ayrılır.

Sosyal Turizm: Sosyal turizm, ekonomik bakımdan zayıf olan kitlelerin birtakım özel önlemler ve teşvik uygulamaları yoluyla turizm faaliyetlerine katılmalarının sağlanmasıdır. Günümüzde, bu gruba bedensel engellilerde katılmıştır. Sosyal turizmin temel özelliği, düşük fiyat, kar amacının bulunmaması ve toplu tüketimdir. Sosyal turizmde, çalışan kitlelerin düşünce ve değer yargılarının geliştirilmesi, toplumsal kaynaşma, diğer insanları tanıma ve dostluk duygularının geliştirilmesi, toplumsal eşitliğin sağlanması ve barış duygularının geliştirilmesi amaçlanır. Bunu sağlamak için de, tatil kredileri, ulaştırma araçlarında indirim, özel seyahat ve tatil çekleri verme, taksitle tatil, konaklama tesisleri ile sosyal turizm katılımcılarının arasında bağlantı kurulması, kamu kamplarının sosyal turizm amaçlı kullanılması gibi faaliyetlerde bulunulur.

Lüks Turizm: Selektif turizm olarak da adlandırılır. Bu gruba giren kişiler en üst düzeyde gelire sahip ve toplum içinde prestiji yüksek kişilerdir. Pahalı ve her türlü konfora sahip turistik tesisleri tercih ederler. Geceleme sayıları diğer turistlere göre daha azdır, çünkü bu kişilerin kendi özel konaklama yerleri vardır. Diğer yandan ulaşım araçlarında da özel taşıtlarını tercih etmektedir.

1.5.5. Katılanların Amaçlarına Göre Turizm Çeşitleri

İnsanlar, çeşitli amaçlarla seyahat etmekte ve turizme katılmaktadırlar. Katılımcıların turizm faaliyetlerine katılma amaçlarına cevap verecek şekilde turizmi çeşitlendirerek, hem turizm faaliyetleri sene içinde dengeli bir şekilde dağıtılır, hem de hedef aldığımız kitle sayısı artırılır. Böylece turizm sektörü daha verimli hale

gelmektedir. Turizmdeki bu çeşitlendirme faaliyetleri de diğer turizm faaliyetleriyle örtüşmelidir.

Toplantı Turizmi: Toplantı turizmi, kişilerin sürekli konakladıkları veya çalıştıkları yerler dışında uzmanlık gerektiren akademik alan veya mesleklerde belirli konularda bilgi alış verişlerini sağlamak için bir araya gelmelerinden doğan turizm faaliyetidir. Turizm faaliyetlerinden daha yoğun yararlanmak için turizm yoğunluğu az mevsimlerde uygulanan turizm türüdür. Dünyada, toplam turizm gelirinin % 35'i toplantı turizminden sağlanmaktadır. Katılımcılar 30-60 yaşları arasında ve gelir düzeyi yüksek kişilerdir. Toplantı turizmi kongre, seminer, sempozyum, konferans gibi faaliyetlerden oluşur. Toplantıları düzenleyen şirketlerin, katılımcıların şirketlerinin veya sponsorların masrafları karşılamaları toplantı turizminin etkinliğini artırmaktadır. Uluslararası veya ulusal şirketlerin sayılarının artması ve bunların toplantılar düzenleme gereksinimi, toplantı turizmini olumlu etkilemiştir.

Sağlık Turizmi: Sanayileşme ve kentleşme sonucu gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde çevre sorunları, insan sağlığını bozan, beslenme bozukluklarına sebep olan, sinirsel yoğunlukları artıran ve işgücü verimini azaltan bir yaşama ortamına neden olmaktadır. Halk sağlığını ve işgücü verimini korumak için kaplıca, deniz ve iklim kürleri gibi uygulamalar iç ve dış turizm ile bütünleşerek sağlık turizmine temel teşkil etmiştir. Sağlık turizmi, insanların, kür ve tedavi amacıyla gittikleri yerlerde konaklama, beslenme, dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Kür veya tedavi bütün bir yıl yapılabildiğinden ve kür veya tedavilerin en az üç hafta sürmesi gerektiği için turizm sektöründe ayrı bir çekiciliği vardır.

İnanç Turizmi: Kutsal yerlerin ziyaretini amaçlayan turizm türüdür. Burada amaç, dini duyguları tatmin etmek, dini gereklilikleri yerine getirmek için veya kültürel ve sanatsal açıdan ziyaretlerdir. İbadetlerin mekâna bağlı olması insanları o mekânlara çekmektedir.

Yayla Turizmi: Yayla kelimesi, dağların eteklerinde veya aralarında bulunan düzlüklere verilmiştir. Günümüzde şehirlerde yaşayan insanların, şehrin gürültü ve kirlenmiş ortamından uzaklaşarak dağlardaki doğal güzelliklere sahip, sessiz yerleri

tercih etmeleri sonucu ortaya çıkan turizm türüdür. Bu turizm türünde turistin amacı, tatilinde dağlarda bulunarak buralarda dinlenmek, eğlenmek ve dağlarda olan rekreatif faaliyetlerden yararlanmaktır. Yaylalar çok zengin bitki örtüsüne sahip olmaları, ormanları, gölleri, akarsuları, kış sporları yapma imkânı, av yapabilme, yayla şenlikleri, el sanatları, temiz doğal yapısı ve benzeri özelliklerinden dolayı tercih edilir.

Çiftlik Turizmi: İnsanların doğal ortamda bulunmak istemeleri sonucu ortaya çıkan bir turizm türüdür. Burada turistin amacı yaşadığı ortamdan farklı olan çiftlik ortamında belirli bir süre çiftlik hayatını yaşamaktır. Turist, belirli bir süre çiftçi gibi doğal ortamı yaşar. Çiftlik turizmi çiftliklerin türüne göre, tarımsal büyük çiftlikler, özel çiftlikler, tarihi yöre çiftlikleri, çalışma çiftlikleri, sportif ve rekreasyonel çiftlikler, çiftlik ormanı işletmeleri olarak çeşitlenirler.

Deniz Turizmi: Günümüzde şehirlerde yaşayan insanların, şehrin gürültülü ve kirlenmiş ortamından uzaklaşarak deniz kenarlarındaki doğal güzelliklere sahip yerleri tercih etmeleri sonucu ortaya çıkan turizm türüdür. Ana etmen deniz, güneş ve kumdur. Güneşlenme ve yüzmeye imkân tanıyan iklim koşullarına sahip sahil kesimleri tercih edilir. Turistlerin deniz turizmini tercih etmelerinin bir sebebi de denizde yapılabilen, yüzme, dalma, jet ski, sörf, su kayağı gibi sportif faaliyetlerdir.

Yat Turizmi: Yat turizmi, turistlerin ya kendi yatlarıyla ya da kiraladıkları yatlarla, sahil kenarlarında dolaşmalarıdır. Yat turizminde yiyecek, içecek ve konaklama yatlarda sağlanır, ancak yatların ikmali ve demirlemesi ücret karşılığıdır. Yatların ihtiyaçlarını karşılamak için marinalardan yararlanılmaktadır.

Karavan Turizmi: Karavan turizmi, turistlerin ya kendi karavanlarıyla ya da kiraladıkları karavanlarla, otoyollarda dolaşmalarıdır. Karavan turizminde yiyecek, içecek ve konaklama karavanlarda sağlanır. Ancak karavanların su, elektrik ve atık su boşaltımı gibi ihtiyaçlarını karşılamaları için özel park yerleri vardır. Turistler doğal güzelliği bulunan bu özel park yerlerinde konaklayarak gezilerini sürdürürler. Turistlerin amaçları ihtiyaç duydukları her türlü konforu karavanlarında buldukları rahat bir tatil yapmalarıdır.

Doğa Turizmi: Ekoturizm olarak da adlandırılmakta, olup koruma amacıyla turizm faaliyetinin yapılmasıdır. Burada amaç doğal güzelliklere ve mimariyi bozmadan ziyaret etmek veya görmektir. Son yıllarda gelişen bir turizm türüdür. Kendi içinde mağara, göl, nehir, vadi, orman gibi doğal yapılara göre türlere ayrılır. Katılımcılar genelde yüksek sosyal statüde ve gelir seviyesinde kişilerdir. Hızla gelişmekte olan bir turizm türüdür. Tez çalışması da bu turizm türü üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Kültür Turizmi: Kültür, toplumun sahip olduğu maddi ve manevi değerleriyle tarih, felsefe, ahlak, sanat, teknik, spor, eğitim, hukuk, sağlık, turizm ve benzeri alanlardaki varlığının, süreçlerinin, etkinliklerinin, gelişmelerinin oluşturduğu bir bilgi birikimidir. Kültür turizmi ise, eski sanat eserlerinin, tarihi yapıların, eski uygarlıklara ait kalıntıların araştırılıp, incelenip, görülmesi ve yöre halkı kültürünün araştırılıp incelenmesi amacıyla yapılan yer değişiklikleridir.

Spor Turizmi: Spor turizmi turistin belirli bir sporu yapmak amacıyla yer değişimidir. Dağcılık, yamaç paraşütü, rafting, rüzgâr sörfü, dalga sörfü, dalgıçlık, kayak, av ve benzeri yöreye özgü doğa sporları veya tenis, golf, voleybol gibi belirli bir yörede belirli bir sürede organize edilen sporlardır. Diğer turizm faaliyetlerinden en temel farkı turistin bu sporu yapmak veya öğrenmek için yer değiştirmeleridir. Genelde tüm turizm kitapları her spor faaliyetini ayrı bir turizm türü olarak alır ancak bunları bir çatı altında toplamak turizmin amaçları bakımından sınıflandırılmasını daha kolay hale getirecektir.

1.5.6. Turistik Bölgeyi Koruma Şekline Göre Turizm Çeşitleri:

Turizmin kitlesel ölçek kazanması olumsuzluklarının artmasına ve 1990'larda buna çözüm aranmasına neden olmuştur. Çözümde kitle turizmine farklı yaklaşan turizm türü yaygınlaşmalı, kaynaklara karşı tutumları farklı olmalı, yerel toplum daha fazla kontrol edebilmelidir.

Alternatif Turizm: Varış alanlarında ve buradaki nüfus üzerinde, ekonomik kazançları azaltmaksızın olumsuz etkilerin şiddetinin en aza indirilmesidir. Var olan turizm türlerinin dışında, onlara ve olumsuz etkilerine alternatif olarak ortaya çıkarılmış turizm türüdür. Ancak bu kuzu postuna bürünmüş aç kurt misali

olumsuzlukların gizlendiği bir durumdur. Turizm zaten bölgelerde ilk olarak böyle başlamıştır.

Uygun Turizm: Oldukça az kullanılan bir terimdir. Yerel hak temsilcilerinin turizmde söz sahibi olması, doğal ve kültürel mirası koruma amaçlı kullanılması, turistlerin otantik deneyimler yaşaması sağlanır. Turistten çok yerel halkın tutum ve davranışları ön plandadır. Sürdürülebilir turizmin bir şeklidir.

Topluma Dayalı Turizm: Yerel halk turizmin başlangıcında karar verme sürecine katılır. Toplum yaklaşımı veya toplum güdülü turizm de denir.

Ekoturizm: Doğayı korumaya dayalı turizm türüdür. Burada turistler de doğayı koruma bilincindedir. Doğa parklarına girişte yerli halktan alınan ücretin daha fazlası turistten alınır ve bunlar koruma amaçlı kullanılır, ayrıca koruma alanı yakınındaki turistik tesislerden daha çok vergi alınarak bu paralar da koruma amaçlı kullanılır. Başka bir yöntem de turizm gelirlerinin yerel halka harcanarak onların da koruma amaçlı kullanmasını sağlamaktır. Bir başka uygulamada turizm işletmelerinin turisti eğiterek bölgeyi korumaya çalışmasıdır.

Etik Turizm: Ahlaki ilkelerle ilgilenen turizm türüdür. Turizme katılan her birey ve kuruluşun ahlaki ilkelere uyması istenir.

Yeşil Turizm: Turizm imajıdır. Çevre dostu ürünlerin kullanılmasıyla oluşur.

Sorumlu Turizm: Yerel halkın kontrolünde, yavaş büyüyen turizm türüdür. Turist davranışını yansıtır. Turistin, gideceği yeri nasıl koruyacağı, ev sahibi toplumun kültür ve mahremiyetine saygı duyacağı, yerel kurallara uyacağı, gittiği yeri aynen ve hatta daha iyi bırakacağı, çevreye özen gösteren acenteleri seçeceği, çevre korumada aktif olacağıdır.

Sürdürülebilir Turizm: Sürdürülebilir turizm tüm koruma turizm türlerini kapsar. Sürdürülebilir turizm başlı başına ayrı bir çalışma konusudur.

2. KURAMSAL TEMELLER

Akay ve Zengin (2012), "Ekoturizm Kaynaklarının Geliştirilmesi: Doğu Marmara Bölgesi Örneği" isimli çalışmalarında Doğu Marmara Bölgesi'nin (Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya ve Yalova) ekoturizm potansiyeli açısından arz kaynaklarını incelemişlerdir. Araştırma ikincil veri kaynaklarından elde edilen veriler üzerinden yürütülmüş ve verilerin analizi nitel araştırma yöntemlerinden GZFT (SWOT) analiz tekniği kullanılarak yapılmıştır. Bölgenin sayısız ekolojik kaynaklara (yayla, ormanlar, flora ve fauna çeşitliliği, mağaralar, şelaleler, göl ve göletler, tabiat parkları, doğa yürüyüşü alanları, dağlar, akarsular, kaplıcalar vb.) ve kültürel değerlere sahip olmasına rağmen henüz yeterli ilgiyi görmediği çalışmada belirtilmiştir. Ortak pazarlama anlayışının ortalama kalış süresini ve turist sayısını artıracağı ve etkin tanıtıma katkı sağlayacağı varsayılmıştır. Sonuçta bölgede turizmi en gelişmiş ilin Bolu olduğu diğer illerin de ekoturizm açısından geliştirilebilecek nitelikte olduğu ortaya konulmuştur.

Sakıcı (2014), Kastamonu'da Gerçekleştirilen Doğal Alan Deneyimlerinin Kullanıcılara Psikolojik Katkıları' adlı çalışmasında Kastamonu'da farklı jeolojik oluşumların yer aldığı, ulaşımı zor el değmemiş alanlara, tarihi yapıların yer aldığı alanlara, şelalelere, kanyonlara, mağaralara, milli parklara götürülen ve flora, fauna ve alan hakkında bilgilendirilen kişilerin ruh hallerinde meydana gelen değişikliklerin ve bu değişikliğe sebep olan doğanın karakteristik özelliklerin ortaya konulması ve doğal alanlarda hangi etkinlikleri gerçekleştirmekten hoşlandıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Sonuçta doğal alan deneyimlerinin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu olumlu katkılar ortaya konulmuştur.

Kiper ve Yılmaz (2008), "Şarköy-Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü" isimli çalışmalarında kırsal kalkınmada turizmin etkisini belirlemek amacıyla Şarköy kıyı yerleşimlerinin turizm türleri açısından mevcut potansiyelini, yerel halkın beklentisini ve eğilimlerini ortaya koymuşlardır. Bu doğrultuda kırsal kalkınmanın bir aracı olarak turizm faaliyetleri Şarköy kıyı köylerinde ne şekilde yer almalı, yerel halkın turizm faaliyetleri

içerisindeki yeri ve rolü ne olmalı sorularına yanıt aranmıştır. Çalışma sonucunda, yerel halkın turizme olumlu bir bakış açısına sahip olduğu belirlenmiştir. Yörede farklı turizm alternatiflerinin (doğa yürüyüşü, kampçılık, karavan turizmi, piknik, dağcılık, dağ bisikleti, deniz turizmi, tarımsal turizm, yamaç paraşütü vb.) yapılabileceği ortaya konulmuştur.

Salcan (2011), "Manavgat-Evrenseki Beldesinde Turizm Faaliyetlerinin Doğal Çevre Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması" isimli çalışmasında, turizmdeki gelişmelerinin doğal çevre üzerindeki etkilerinin Antalya iline bağlı Manavgat ilçesinin Evrenseki beldesi örneğinde incelenmesi amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda öncelikle beldenin doğal yapısı incelenmiş, turizm gelişmeleri ve bunun mekânsal etkileri tarihsel bir süreç içerisinde değerlendirilmiştir. Çalışmanın kapsamı içerisinde, alanda bulunan turizm faaliyetleri, mevcut turizm tesisleri ve kapasiteleri araştırılmış, yerli-yabancı turistlerin talep ve tercih eğilimleri yapılan bir anketle belirlenmiştir. Araştırma alanını oluşturan Evrenseki beldesi sahip olduğu doğal güzelliklerin yanında her geçen yıl artan turizm faaliyetlerinin baskısı altında olup, turizm deniz ve tarım başta olmak üzere doğal çevre ve yerleşik sosyal yapı üzerinde olumsuz etkilere neden olmuştur. Bu çalışma kapsamında turizm faaliyetlerinden kaynaklanan olumsuz etkiler ortaya konulmuş, bu etkilerin doğal yapı üzerindeki baskıları araştırılmış ve öneriler geliştirilmiştir. Bu çalışmada butik ürünlerin kırsal turizm kapsamında önemini ortaya koymak ve yerel halkın bu ürünlere olan algılarının belirlenmesi amaçlamaktadır. Veriler anket yöntemiyle elde edilmiştir. Teorik çerçevede yöreye has doğal ürünler olan butik ürünler kırsal turizm kapsamında irdelenerek ele alınmış ve Balıkesir'in ilçelerinden olan Gönen'in butik ürünlerine yer verilmiştir. Son olarak butik ürünlerin kırsal turizme katkısını sağlamak için önerilerde bulunulmuştur.

Cengiz ve Akkuş (2012), "Kırsal Turizm Kapsamında Yöre Halkının Kalkındırılması: Erzurum Örneği" isimli çalışmalarında; Ülkenin en önemli kayak merkezlerinden biri olan Palandöken Dağı, Tortum Şelalesi, Yedigöller, Çoruh Kanyonları ve Narman Peri Bacaları, zengin bitki örtüsü, kuş ve kelebek gözlem alanlarına sahip dağları, yaylaları ve mağaraları ile Erzurum'un kırsal turizme oldukça elverişli bir yapıya sahip olduğunu belirtmiştir. Kültürel değerleriyle de

kırsal turizm faaliyetlerine katkı sağlayan Erzurum'un, gelen yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çektiği, ilin ülke turizminden aldığı payın ortalama olarak binde 4 civarında olduğu, bu oranı arttırmak ve kırsal alanların kalkındırılması amacıyla kırsal turizm faaliyetlerini gerçekleştirmek adına Erzurum'un tüm kırsal çekicilikleri ve kırsal turizme uygunluğu bu çalışma kapsamıyla değerlendirilmiş ve geliştirilmesi adına öneriler sunulmuştur. Bu çalışma kapsamıyla geleneksel yaşam biçimlerini bozmadan kırsal alanların turizm faaliyetlerine açılması yoluyla yerel halkın kalkındırılması gerektiği ortaya konulmuştur. Bu hipotezden hareketle de Erzurum kırsal alanlarının ekoturizm potansiyelinin, kitle turizmine dönüştürülmemesi, otantik dokunun zedelenmesine imkân vermeden kazanç sağlanması gerektiği belirtilmiş ve turizm gelişiminin kontrollü bir şekilde devam ettirilmesi gerektiği önerilmiştir.

Arpacı vd. (2012), "Karamanın Mağara Turizmi Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği" adlı çalışmalarında, Karaman ilinin alternatif turizm potansiyeli incelenerek, bölgenin sahip olduğu mağara turizmi potansiyelinin nasıl turizm sektörüne nasıl kazandırabileceği ortaya konulmuştur. Bu kapsamda "Karaman bölgesinde mağara turizmi potansiyeli var mı?", eğer varsa "bu alternatif turizm türünün bölgenin turizm potansiyelinin artırılmasında etkisi olabilir mi?" sorularına görüşme tekniği kullanılarak cevap aranmış ve çözüm önerileri sunulmuştur. Yapılan bu araştırma bölgenin mağara turizmi potansiyeli hakkında fikir vermesi, bu potansiyelinin geliştirilmesi sayesinde Karaman turizmine katkı sağlaması ve buna yönelik çözüm önerileri sunulması acısından önemlidir. Sonuçta SWOT analizi yardımıyla Karaman ili mağara turizmi potansiyeli ve bu potansiyelin arttırılabilmesi için neler yapılabileceği ortaya konulmuştur.

Taş (2012), "Trabzon ve Ekoturizm: Yerli Ziyaretçilerin Yöreyi Değerlendirmesine Yönelik Bir Araştırma" isimli çalışmasında; Trabzon'un ekoturizm potansiyelini analiz etmeyi, Trabzon ve çevresinde ekoturizm faaliyetine katılan yerli ziyaretçilerin, Trabzon yöresinde ekoturizme yönelik algılamalarını, memnuniyet düzeylerini ve tekrar bu yöreyi tercih etme eğilimlerini araştırıp, ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışma ile araştırma alanı olan Trabzon ve çevresinin sahip olduğu turizm değerleri ve yörede yapılan veya yapılabilecek ekoturizm faaliyetleri hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışma üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde

konuyla ilgili kuramsal açıklamalara yer verilmiştir. İkinci bölümde Trabzon bölgesinin genel özellikleri, doğal, tarihi, kültürel ve arkeolojik çekicilikleri incelenmiş ve konu itibariyle araştırılmakta olan Trabzon bölgesinin tarihçesi, coğrafi konumu, ulaşımı, mevcut ekoturizm potansiyeli ele alınmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünde ise yerli ziyaretçilere yönelik olarak Trabzon bölgesindeki ekoturizme yönelik algıları, ekoturizme yönelik memnuniyetleri ve tekrar bu yöreye tercih etme eğilimleri saptanmaya çalışılmış olup, bu yöreyi tercih etme nedenleriyle birlikte, ekoturizm olanaklarının belirlenmesine yönelik bir alan araştırması gerçekleştirilmiştir.

Görmüş ve Artar (2010), ”Zonguldak-Bartın-Karabük Bölgesi Planlarının Eşgüdümünün Değerlendirilmesi” isimli çalışmalarında, Zonguldak-Bartın-Karabük (ZBK) Bölgesi planlı gelişme sürecinde bölgenin kalkınmasına yönelik alınan kararlarda sanayinin ağırlık kazandığını belirtmiştir. Ancak sanayi politikalarının gerçekleştirilememesi bölgedeki doğal yapının ve doğanın korunmasına neden olmuştur. Bu durum sonunda bölge doğal güzellikleri ile son yıllarda turizmde adını duyurmaktadır. Doğal güzellikleri, sahip olduğu farklı yükselti grupları, su kaynakları ve ormanları ile ülkemizin Batı Karadeniz bölgesinin Zonguldak-Bartın-Karabük kesiminde ekoturizmin geliştirilmesi halinde bölge, ülkemiz biyolojik çeşitliğin korunmasında ve ekoturizmin uygulanmasında marka bölgelerden biri olabileceği ortaya konulmuştur. Uluslararası öneme sahip doğal alanları ile bölgenin, antik kıyı ve liman kentlerinden ötürü sanayideki cazibesini de korumakta, bu durum var olan çevre sorunlarını artırmaktadır. Zonguldak ve Karabük’teki sanayinin Bartın ili sınırları içindeki doğal kaynakları da olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Göç ve işsizlik sorunları ile karşı karşıya kalan bölge iyi planlandığı takdirde ekoturizm, bölge için önemli bir açılım, bölge insanı için önemli geçim kaynağı olabileceği bu çalışma ile ortaya konulmuştur.

Atasoy vd. (2009), “Sürdürülebilir Turizm Gelişmesi ve Yayla Turizmi: Ayder Yaylası” isimli çalışmalarında; Rize ili, Çamlıhemşin ilçesine bağlı olan Ayder Yaylasının ekoturizm potansiyeli irdelenmiştir. Bu çalışmada uluslararası, ulusal ve bölgesel öneme sahip olan Ayder Yaylası’nın 1974, 1989, 2002 yıllarına ait hava fotoğrafları ve uydu görüntüleri ile 2008 yılına ait haritalardan yararlanılarak

yapılaşmanın boyutları kademeli olarak incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda; çalışma bölgesi kapsamında son 35 yıl içerisinde bina sayısında önemli artış (%95) olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç ekoturizm kapsamına alınan doğa harikası yaylaların sürdürülebilirlikten uzak plansız ve/veya plana yapılan müdahalelerle genel konseptten uzak çarpık yapılaşma ile karşı karşıya olduğunu göstermiştir.

Bulgan ve Dolmacı (2013), "Turizm Etiği Kapsamında Çevresel Duyarlılık" adlı çalışmalarında bacasız endüstri olarak nitelendirilen ve hammaddesi çevre olan turizm sektöründen ve sektörde çevre sorunlarına yol açma riski daha yüksek olan konaklama işletmelerinden beklenen duyarlılık, almaları gereken çevre koruyucu önlemler etik ilkeler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Sonuç olarak; çevrede ve doğada gerçekleşmiş kirlenmeyi, yıkımı salt teknoloji vasıtasıyla yenmenin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Çevre tahribinin aynı zamanda insanlığın kendi kendini yok etme süreci olduğu ve bu konudaki önlemlerin başında ise bireylerin çevreye ve doğaya duyarlılıklarının arttırılması gerektiğini varsayılmıştır. Bunun için ilk çocukluk çağından itibaren bireylerde çevre bilincinin yerleştirilmesini sağlayacak eğitim sürecinin gerçekleştirilmesinin birinci basamak olduğu ve çevre mevzuatının yeniden etkin bir içerikle düzenlenmesinin ikinci basamak olduğu açıklanmıştır. Bu basamaklardaki en hassas adım, çevre etiği ve değerlerinin toplumsal ve küresel düzeyde yerleştirilmesi olduğu belirtilmiştir.

Karahan ve Orhan (2009), "Çoruh Havzası Uzundere Vadisi'nin Kırsal Rekreasyon Planlaması Yönünden Suya Dayalı Olanakları" isimli çalışmalarında; Bu alanın görsel özellikleri (renk, yansıma, ışık, hareket), işitsel özellikleri(ses, sükûnet, dinlendirici etki), temas özellikleri (dokunma, eğlence, oyun, neşe, rekreasyon) ve serinletici özellikleriyle rekreasyon faaliyetlerine davet edici özelliklere sahip olduğu belirtilmiştir. Suya dayalı rekreasyon, insanların suyun doğal ve kültürel zenginliklerine dönük dinlenme ve yitirilen enerjinin yeniden kazanılması şeklinde kendini gösterdiği, suyun insan sağlığı üzerindeki olumlu etkileri, çekiciliği ve rekreasyonel potansiyeli ortaya konulmuştur. Su yüzeylerini rekreasyonel bakımdan önemli kılan faktörlerden birisi gerçekleştirilebilecek aktivite çeşitliliğinin çok fazla olması hipotezinden hareketle Çoruh Havzası Uzundere Vadisi'nin su varlığı incelendiğinde suya dayalı ekoturizm ve rekreasyonel faaliyetlere zengin olanaklar

sağladığı varsayılmıştır. Çoruh Havzası Uzundere Vadisi'nin su potansiyeli bakımından en önemli su varlıkları olan Tortum Çayı, Yıkıklar (Yedigöller), Tortum Gölü ve Tortum Şelalesi, mevsimlik şelaleler suya dayalı birçok rekreasyonel faaliyete önemli potansiyel oluşturup aktivitelerin yoğunlaşabileceği alanlar olarak belirlenmiştir. Bu alanlarda su ile doğrudan ve dolaylı ilişkisi olan etkinlikler belirlenmiş, doğa ve canlılar açısından büyük öneme sahip bu su kaynaklarının devamlılığı için korunması gerekliliği vurgulanmıştır. Bu alanlarda yapılacak etkinliklerde ekoturizm ve rekreasyonun sürdürülebilirliği için kaynak değeri yüksek olan su varlıklarının korunması ve bu kaynakların yörenin ekoturizm potansiyelinin en önemli girdisi olduğu belirtilmiştir.

Shumsudin vd. (2009), "West Java Endonezya'da yer alan Gunung Gede Pangrango Milli Park'ındaki Ekoturizm Kaynaklarının korunması yönelik Ödeme İstekliliği" adlı çalışmalarında; Gunung Gede Pangrango Milli Parkı (TNGP) kaynaklarının korunması için ödeme istekliliğinin ve parkın ekoturizm kaynaklarının kullanımına yönelik ziyaretçilerin memnuniyeti belirlenmiştir. Ödeme istekliliğini (WTP) belirlemek için Koşullu Değerleme Yöntemi (CVM) kullanılmış, veri toplama amacıyla toplamda 423 katılımcıyla yüz yüze görüşme yapılmıştır. ziyaretçilerin çoğu TNGP'nin ekoturizm kaynaklarından memnun kalmış, birçok ziyaretçi ise TNGP'ye bir kereden fazla gelmişlerdir. Ziyaretçiler parktaki kaynaklardan sağlanan faydaların sürdürülebilmesi amacıyla ekoturizm kaynaklarının korunması ve muhafaza edilmesi için çeşitli organizasyonların işbirliği yapması gerektiği konusuna katılmışlardır. TNGP deki ekoturizm kaynaklarının korunmasının ekonomik faydası, ziyaretçilerin park giriş ücretlerinin daha yüksek olmasına gösterdikleri Ödeme istekliliği kullanılarak ölçülmüştür. Genel olarak ziyaretçilerin parka giriş ücreti için gösterdikleri Ödeme istekliliği kendilerinin şu anda ödedikleri ücretten daha yüksek olduğu görülmüştür. TNGP ekoturizm kaynaklarından ziyaretçilerin memnuniyeti sonuçları, parkın mevcut şartları hakkında önemli bilgi niteliği taşımaktadır. Bu bulgular, ekoturizm kaynaklarının sürdürülebilirliğini korumak için kullanılmak üzere giriş ücretlerini arttırmakta yararlanılarak yönetime yardımcı olabileceğini ortaya koymuştur. Park yönetimi ayrıca parkı kimin ziyaret ettiği üzerinde de durulması gerektiğini belirtmiştir. Ekoturizm programlarını başarıya ulaştırmak için

ziyaretçilerin fikirleri, sosyoekonomik karakteristiği ve demografik yapısı da önemli girdiler olduğunu belirtmişlerdir.

Muehlenbein vd. (2010), "Sağlıksız ziyaretçilerin sürdürülebilir primal ekoturizmine etkisi" adlı çalışmalarında; türlerin korunması için ekoturizmin güçlü bir araç olarak kullanılabilir olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında vahşi yaşam koruma alanlarındaki ziyaretçilerin belirgin bir oranı vahşi yaşama patojen transmisyonu riskini gereksiz olarak yaratıyor veya potansiyel bulaşıcı bir hastalık taşıma ihtimali olduğunu varsaymışlardır. Malezya, Sabah ta yer alan Sepilok Orangutan Rehabilitasyon Merkezindeki yetişkin ziyaretçilere bir anket dağıtılmıştır. Ankette, yaş, meslek, bölge, son seyahat bilgileri, evcil ve vahşi hayvanlarla son teması ve çeşitli enfeksiyonların teşhisi ve belirtileri kayıt altına alınmıştır. Anket sonunda; 633 turistin % 15 i öksürük, boğaz ağrısı, burun tıkanıklığı, yüksek ateş, ishal ve kusma belirtilerinden en az birini gösterdiğini beyan etmişlerdir. Diğer katılımcılara kıyasla son zamanlarda hayvanlarla temas ettiğini beyan eden katılımcıların belirgin bir çoğunluğu solunum rahatsızlıkları olduğunu beyan etmişlerdir. Ayrıca diğer katılımcılarla kıyaslandığında sağlık sektöründe çalışanların büyük çoğunluğu Sepilok'ta iken solunum rahatsızlığı belirtileri olduğunu beyan etmişlerdir. Sonuç olarak; bu turistler potansiyel bulaştırıcı ve hasta olmalarına rağmen, soyu tehlikede olan türleri görmek üzere vahşi yaşam koruma alanını ziyaret etmişlerdir. Doğa bazlı turizmde katılımcılar genel olarak çevre korunması hakkında bilgili olsalar bile mevcut araştırmalar ekoturistlerin belirgin bir çoğunluğunun hayvan sağlığı için oluşturabilecekleri riskler hakkında bilgisiz olduğunu ortaya koymuştur.

Rajasenan vd. (2012), "Turist Profilleri ve Karakteristiklerine göre Kerala'daki Ekoturizm Bölgelerinin Pazar Gruplandırılması" adlı çalışmalarında; Kerala (Hindistan) zor yerlerde ve orman kaynaklarına bağımlı yaşayan insanlara geçinmek için belirgin fırsat seçenekleri sağlayan klasik bir ekoturizm bölgesidir. Bu çalışmada yerli ve yabancı turistlerin sosyo ekonomik, psikografik ve seyahat davranış modelleri ve alt karakteristikleri araştırılmıştır. Çalışmanın veri kaynağı, Kerala ekoturizm bölgelerini Ağustos-Aralık 2010-2011 döneminde ziyaret etmiş ve rastgele seçilmiş 175 yerli ve 175 yabancı olmak üzere toplam 350 turistle yapılan anketlerden elde edilmiştir. Anket sonuçlarına göre birçok sosyoekonomik,

psikografik ve yaşam şekli faktörü belirlenmiştir. Turistlerin yerli ve yabancı olmasına göre belirlenen faktörlerin çoğunda dikkate değer ayrışmalar belirlenmiştir. Memnuniyet ve tekrar ziyaret etme niyeti gibi seyahat sonrası izlenimler Kerala ekoturizm bölgelerinin bölge halkına yardımcı olacak belirgin potansiyele sahip olduğunu göstermiştir. Sonuç olarak; değişken matrisi temel alınarak ekoturizm izlenimleri ve ayrışması araştırması Kerala ekoturizm bölgelerini ziyaret eden yerli ve yabancı turistler arasında birçok faktörde belirgin ayrışma olduğunu göstermiştir. Yerli ve yabancı turistler arasında yaş, meslek grubu ve cinsiyet gibi sosyo demografik faktörlerde fark edilebilir ayrışma var olduğu tespit edilmiştir. Ki- kare testi sonuçları yerli ve yabancı turist segmentlerinde motivasyonel faktörlerde ayırt edilebilir bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Faktör Analizi metoduyla yerli ve yabancı turistin memnuniyeti ve yeniden ziyaret etme planı gibi seyahat sonrası izlenimler ile ilgili veriler ışığında, ekoturizm bölgelerinden ekoturistlerin çok memnun kaldıkları ve bu nedenle yeniden ziyaret etme niyetlerinin olduğunu göstermiştir. Ekoturizm bölgelerinden elde edilen fayda ve tüm hizmetler konusunda turistlerin memnun kalması Kerala'nın ekoturizm temelini ziyaretçi memnuniyeti üzerine kurduğunu ortaya çıkarmıştır. Sonuçlar; Kerala ekoturizm bölgelerinin yeterli olanaklara, candan tur operatörlerine, iyi gelişmiş turizm ağına, aktif doğa koruma gruplarına, kolay ulaşılabilirliğe, güzel bir iklime, yeterli bilgi sitemlerine ve muhteşem misafirperverliğe sahip olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Bu ekoturizm bölgelerini ziyaret eden yabancı turistlerin yeniden ziyaret etme istekleri Kerala ekoturizm bölgelerinin potansiyelini açık şekilde ortaya koymaktadır.

Castillo vd. (2014), "Sürdürülebilir Gelişme Temelinde Maculot Dağı Ekoturizminin Yerleşik Toplum Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmalarında; Filipinler'de bulunan Maculot Dağının ekoturizm potansiyeli ortaya konulmuş ve sürdürülebilir gelişme için yönlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır. Alanın sürdürülebilir gelişmesi için ulusal-yerel yöneticiler ve diğer paydaşlar; ekoturizm üzerine uluslararası kabul görmüş prensiplere uygun olarak uzun dönemli plan ve politikalar geliştirilmesi, çevre eğitimi verilmesi, farkındalık yaratılması, çevrenin korunması için toplumun işbirliği yapması, yerel kimliğin muhafaza edilmesi, karar alma ve planlama süreçlerine dâhil olmasını sağlayarak toplumun güçlendirilmesi ve Maculot dağının koruma altına alınmış veya ayrılmış bir bölge

olarak önermesinin yerinde olacağı çalışma sonuçlarıyla ortaya konulmuştur. Çalışmanın sonuçları ve karşılaşılabilecek güçlükler şu şekilde özetlenebilir:

•Maculot dağı iyi ve çok çeşitli doğal kaynaklara sahip olup orman hayvanları ve kuşlar için iyi bir habitat oluşturmaktadır. Turistlerin dağı ziyaret etmeleri insanların dağın güzelliklerinden haberdar olma durumlarını arttırmakta ve bu durum da korunması için sebep oluşturmaktadır. Bununla birlikte iki ana konu dikkate alınmalıdır; 1- büyük miktarda turistin konaklaması gelecekte sorun teşkil edebilir, 2- turistler, gelecekteki sürdürülebilir kullanım bakımından dağın korunmasına yardımcı olma hususunda istekli olmayabilirler.

•Maculot Dağı ekoturizminden dolayı turizm ile tarım, çevre ve ekonomik gelişim arasında güçlü bir bağ vardır. Bu durum bölgenin yerel iş hacminin büyümesine çok da fazla yardımcı olmayabilir.

•Maculot Dağı'nı ziyaret eden turistler ev sahibi toplumun kültürünü, inançlarını ve değerlerini anlamakla birlikte çapraz kültürel etkileşim, yerel etnik ve kültürel kimliği gerçek anlamda canlandırmayı engelleyebilir.

•Farklı yaş grupları, Maculot Dağı ekoturzimini çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan neredeyse aynı değerlendirirken üst yaş grubu diğerlerine nazaran biraz daha fazla derecede kanaate sahiptirler.

•Erkekler ve kadınlar Maculot Dağı ekoturzimini çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan neredeyse benzer değerlendirirken kadınlar erkeklere göre biraz daha fazla derecede kanaate sahiptirler.

•Eğitimlerine göre gruplandırıldıklarında, Maculot Dağı ekoturizmini özellikle çevresel açıdan değerlendirilmesinde katılımcılar arasında belirgin farklılık ortaya çıkmaktadır. Yüksekokul grubu teknik/meslek grubu, lise grubu ve ilköğretim grubuna göre çevresel, ekonomik ve sosyokültürel açıdan daha yüksek derecede kanaate sahibidir.

Thomas (2013), "Gana'da ekoturizmin geliştirilmesi; Brong-Ahafo Bölgesinde Yaşayan Ayrık Topluluklar Konusu" adlı çalışmasında, Brong-Ahafo Bölgesi'nde Topluluk Temelli Ekoturizme halkın katılım boyutu incelenmiştir. Çalışmaya örnek teşkil etmek üzere rastgele olarak 281 katılımcı seçilmiştir. Ayrıca derinlemesine görüşme maksadıyla 14 liderin görüşlerinden yararlanılmıştır. Veriler hem anket hem

de yüz yüze görüşme ile toplanmıştır. Çalışmada katılımcıların seçimi için çok kademeli örnekleme usulü kullanılmıştır. Bulgular, turizmin gelişiminde topluluk katılımına etki eden faktörlere çevresel koruma, karışıklıkların çözümü ve zaman harcamanın da dâhil olduğunu göstermiştir. Tasarıya topluluk katılımında engel teşkil eden durumlar; dini inançlar, destek, fonlar turizm hakkındaki bilgi eksikliği yaşayanların bazılarının işbirliği eksikliği olarak özetlenmiştir. Çalışma bölgesindeki toplulukların projeleri desteklemek için fon eksikliği çektiklerini ve bundan dolayı bölgedeki projeler için yeterli güvenliğin sağlanması gerektiğini ve yerel toplulukların mali yapısını iyileştirerek yönetimin destek olması gerektiğini vurgulamıştır.

Çokişler ve Türker (2015), "Doğu Karadeniz Bölgesinin Yerli Turist Profili ve Pazar Bölümlendirmede Kullanımı" çalışmalarında; destinasyon ve o destinasyona yönelik oluşturulan turistik ürünler, farklı turist gruplarında farklı anlamlar ifade etmektedir. Destinasyona yönelik pazarlama faaliyetlerinin daha etkin gerçekleştirilebilmesi, kaynakların etkin kullanımı, turist ihtiyaçlarının daha iyi karşılanabilmesi, rakip destinasyonlara karşı rekabet üstünlüğünün sağlanabilmesi gibi faydaların gerçekleştirilebilmesi için destinasyona yönelik turist profilinin belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Doğru tespit edilen turist profili sayesinde destinasyonu ziyaret eden turistlerin homojen gruplara ayrılarak pazar bölümlendirilmesinin gerçekleştirilmesi ve belirlenen her bir pazar bölümüne ilişkin istek ve beklentilere uygun turistik ürünün sunulması mümkün olabilecektir. Son on beş yıl içinde çok hızlı bir gelişim kaydeden Doğu Karadeniz turizmi ile ilgili yapılmış bir turist profili çalışması mevcut değildir. Bu nedenle, Doğu Karadeniz turlarına katılan turist profilinin belirlenmesi ve bu profilden hareketle bir pazar bölümlendirme önerisinin sunulması amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. (Pazar bölümlendirmesi; tüketicilerin gelecekteki davranışlarının belirlenmesi, homojen grupların keşfedilmesi, değerlendirilmesi, ürün için en uygun grupların belirlenmesi (hedef pazar seçimi) ve rekabetçi bir stratejinin oluşturulması gibi amaçlara hizmet etmektedir (Cengiz, 2008)). Bu bölümlendirmeden; üniversite mezunları, memurlar, emekliler ve mutfak kültürüne ilgi duyanların ön plana çıktığı görülmektedir. Çalışmada tüm katılımcıların ortak noktası katılımcıların Doğu Karadeniz turlarını

tercih nedenlerinde en çok öne çıkan seçeneğin “fiyat” olduğu görülmüştür. Farklı yaş grupları arasında diğer konularda tercihlerde farklılık olduğu görülmektedir.

Mercan ve Yıldız (2014), “Çanakkale’nin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Bölgesel Turizm Gelişimi Açısından Önemi” çalışmalarında; Çanakkale, kırsal turizmin gelişmesine yönelik olarak coğrafi, doğal, tarihi ve kültürel açıdan çok önemli avantajlara sahip olduğu ve çalışmada, kırsal turizm kavramı incelenerek Çanakkale ilinin kırsal turizm potansiyeli üzerinde durulmuştur. Bununla birlikte, Çanakkale’deki kırsal turizm alanlarının ve ürünlerin belirlenmesi ve bunların bölgesel turizmin gelişimindeki öneminin ortaya konulması amaçlanmıştır. Sonuç olarak; var olan kırsal turizm potansiyelinin bilinilirliğinin arttırılması gerekmektedir. Bu anlamda akla gelen ilk konu, tanıtım faaliyetlerine önem verilmesi gerekmektedir. Bu sayede Çanakkale’nin kırsal turizminin ve sahip olduğu diğer tüm turizm potansiyelinin (kültür turizmi, deniz turizmi, savaş alanları turizmi, ekoturizm ve termal turizm vb.) daha bilinir hale geleceği, kente olan turizm talebinde artışlar yaşanacağı, Çanakkale’nin turizm varlıklarında meydana gelecek olumlu etkilerin kentin ekonomisine ve istihdama da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Çalışma kapsamında Kastamonu'da yer alan potansiyel ekoturizm alanları Türker ve Çetinkaya'nın (2009) çalışmasından da yararlanarak Doğa Manzaraları, Göller, Kanyonlar, Köy Plajları, Mağaralar, Su Kaynakları, Yaylalar ve Şelaleler olmak üzere 8 başlık altında toplanmıştır.

Doğa manzaralarını temsilen 9 alan görüntüsü (Anıt Çınar Ağacı (*Platanus orientalis*), Ballıdağ, Hacet, Ilgaz Dağı, Kapan Tepesi Bölgesi, Karacakaya Bölgesi, Kızılcasu Bölgesi, Yaralıgöz, Zümrüt Köyü), gölleri temsilen 9 alan görüntüsü (Asar Göleti, Balıklı Göleti, Beyler Barajı, Karacakaya Göleti, Kınık Barajı, Küçüksu, Mamatlar Göleti, Taşçılar Göleti, Tuzaklı Göleti), kanyonları temsilen 8 alan görüntüsü (Çatak Kanyonu (Cide), Çatak Kanyonu (Azdavay), Harman kaya, Horma Kanyonu, Karacehennem Boğazı, Malyas Kanyonu, Valla Kanyonu), köy plajlarını temsilen 9 alan görüntüsü (Aydos Koyu, Cide Sahili, Çatalzeytin Sahili, Çayyaka Koyu, Çoşnaraltı Koyu, Doğanyurt Sahili, Gideros Koyu, Ginolu Koyu, Uğurlu Köyü Sahili), mağaraları temsilen 12 alan görüntüsü (Attepe Mağarası, Cehennem Çukuru, Dağlı Kuylucu, Ilgarani Mağarası, İnönü Mağarası, Kılıçlı Mağarası, Kızılcasu Bölgesi, Mantar Mağarası, Medil Mağarası, Sarpunalınca Mağarası, Sisli Mağarası, Subatan Mağarası), su kaynaklarını temsilen 9 alan görüntüsü (Acı Su, Asır Kaya, Aydos Çayı, Çevrik Boğazı, Devrekâni Çayı, Göcet Çayı, Hacıveli Çayı, Kapıkaya, Susuz Yaylası), yaylaları temsilen 8 alan görüntüsü (Attepe Yaylası, Eğrice ova Yaylası, Fındıklı Yaylası, Koru Yaylası, Ayı kovduğu Yaylası, Munay Yaylası, Sıragömü Yaylası, Susuz Yaylası) ve şelaleleri temsilen de 9 alan görüntüsü (Akdoğan Şelalesi, Azdavay Şelalesi, Çatak Kanyonu Şelalesi, Evken Şelalesi, Göcet Çayı Şelalesi, Ilıca Şelalesi, Poyracık Şelalesi, Bağdere Köyü (Gürleyik) Şelalesi) olmak üzere toplamda 71 alan görüntüsü çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Bu kaynak değerleri Tablo 3.1.'de görülmektedir. Çalışma kapsamında kullanılan doğal kaynak değerlere ait genel bilgiler tez kapsamında irdelenmiştir. Bazı alanların yöre halkı tarafından dahi yeterince bilinmediği, bilinenlerin ise yeterince kullanılmadığı,

ayrıca bu alanlara ait bilimsel araştırma yapılmadığı için detaylı bilgi verilememiştir. Bu tarz alanlar araştırmacı tarafından gözlemlenerek, fotoğraflanarak, gözlemlerden ve Türker ve Çetinkaya'nın (2009) yaptıkları çalışmalarından yararlanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo3.1.*Kastamonu'da yer alan ve çalışma kapsamında kullanılan 71 potansiyel ekoturizm alanı*

	DOĞA MANZARASI	GÖLLER	KANYONLAR	KÖY PLAJLARI	MAĞARALAR	SU KAYNAKLARI	YAYLALAR	ŞELALELER
1	Anıt Çınar Ağacı (*Platanus orientalis*)	Asar Göleti	Çatak Kanyonu (Cide)	Aydos Koyu	Attepe Mağarası	Acı Su	Attepe Yaylası	Akdoğan Şelalesi
2	Ballıdağ*	Balıklı Gölet*	Çatak Kanyonu* (Azdavay)	Cide Sahili	Cehennem Çukuru	Asır Kaya	Eğrice ova Yaylası	Azdavay Şelalesi*
3	Hacet	Beyler Barajı	Harman kaya	Çatalzeytin Sahili	Dağlı Kuylucu*	Aydos Çayı	Fındıklı Yaylası	Çatak Kanyonu Şelalesi
4	Ilgaz Dağı	Karacakaya Göleti	Horma Kanyonu	Çayyaka Koyu*	Ilgarani Mağarası	Çevrik Boğazı*	Koru Yaylası*	Evken Şelalesi
5	Kapan Tepesi Bölgesi	Kınık Barajı	Karacehennem Boğazı	Çoşnaraltı Koyu	İnönü Mağarası	Devrekâni Çayı	Ayı kovduğu Yaylası	Göcet Çayı Şelalesi
6	Karacakaya Bölgesi	Küçüksu	Malyas Kanyonu	Doğanyurt Sahili	Kılıçlı Mağarası	Göcet Çayı	Munay Yaylası	Ilıca Şelalesi
7	Kızılcasu Bölgesi	Mamatlar Göleti	Valla Kanyonu	Gideros Koyu	Kızılcasu Bölgesi	Hacıveli Çayı	Sıragömü Yaylası	Poyracık Şelalesi
8	Yaralıgöz	Taşçılar Göleti		Ginolu Koyu	Mantar Mağarası	Kapıkaya	Susuz Yaylası	(Gürleyik) Şelalesi
9	Zümrüt Köyü	Tuzaklı Göleti		Uğurlu Köyü Sahili	Medil Mağarası	Kayaboğazı		
10					Sarpunalınca Mağarası			
11					Sisli Mağarası			
12					Subatan Mağarası			

*Kullanıcılar tarafından en çok tercih edilen potansiyel ekoturizm alanları

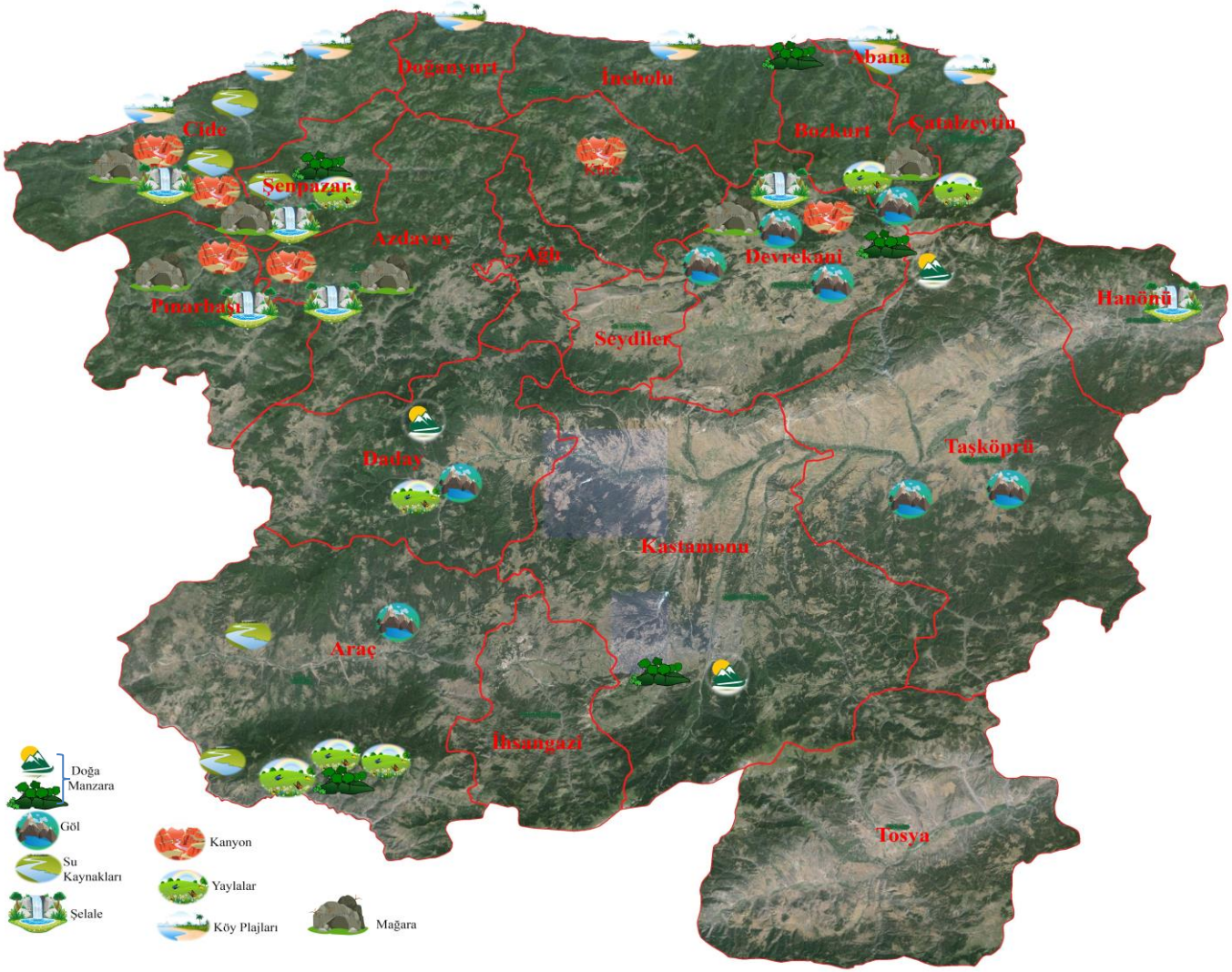

Harita 3.1. Kastamonu ‘da bulunan farklı ekoturizm alanları

3.1.1. Doğa Manzaraları

Anıt çınar ağacı (Platanus orientalis L) Bozkurt merkezine 11 km uzaklıkta Beldeğirmeni Köyü Değirmenciler Mevkii'nde yer alan anıt çınar, Bozkurt – İnebolu karayolu üzerindedir. 800 yaşındaki anıt çınar yaklaşık 50 m boyunda 2.80 m çapında ve 9 m genişliğindedir. Kültür ve tabiat varlıkların koruma kurulu tarafından 21.04.1995 tarihinde anıt ağaç olarak tescil edilmiştir (Türker ve Çetinkaya, 2009). İlçeye bağlı Beldeğirmeni Köyünde sahil kenarında bulunan Çınar ağacı, Fatih Çınarı adı verilerek Anıtlar Yüksek Kurulunca tescil ettirilmiş ve koruma altına alınmıştır. Çınar ağacının çevresinde dinlenme yerleri, park, konaklama yerleri lokanta ve kahvehane bulunmaktadır (Fotoğraf 3.1.).

Ballıdağ doğa manzarası kategorisinde yer alan toplam 9 farklı doğa manzarası içinden en çok tercih edilen kaynak değerini oluşturmaktadır (%41 tercih). Daday'dan Eski Azdavay karayolundan ilerleyerek Ballıdağ'a ulaşılır (Fotoğraf 3.1.). Ülkemizin en temiz oksijen kaynaklarına sahip ormanlarını bünyesinde barındırır. 35-40 metreleri bulan sarıçamlar (*Pinus sylvestris),* karaçamlar (*Pinus nigra*), göknar (*Abies*), ladin (*Picea abies*), meşelerden (Quercus) oluşmuş dev bir ormanla kaplı alana sahiptir. Rakımı yaklaşık 1780 m'dir. Ballıdağ'da mevsim şartlarına bağlı olarak dağ çileği, böğürtlen, kuşburnu, kızılcık vb. meyveler bunun yanı sıra mantarlara (Çincile mantarı, Kanlıca mantarı, Çulluk mantarı, Ayı mantarı, Geyik mantarı, Gübür Kaldıran mantarı vb.) da rastlamak mümkündür. Ekoturizm açısından alanda foto safari ve trekking aktiviteleri yapılabilir (URL-6, 2013).

Ilgaz – Hacet Ilgaz Dağları, Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunan sıradağlardır. Ilgaz Dağları'nın uzunluğu 140 ile 150 km olup genişliği 30 ile 40 km kadardır. Ilgaz Dağı'nın en yüksek doruğu Kastamonu'nun 30 km kadar güneyindeki Büyük Hacettepe'sidir (2587 m). Diğer yüksek tepesi ise orta bölümde olup, 2530 m yüksekliğindeki Çatal Ilgaz Tepesi'dir. Çok daha dik olan güney yamaçları Kuzey Anadolu fay sistemi ile boydan boya kesilen Ilgaz Dağları, kuzey ve güneydeki tektonik kökenli tersiyer havzalarını ayırır (Fotoğraf 3.1.) (URL-6, 2015). Karadeniz ve İç Anadolu bölgeleri arasındaki geçiş kuşağında yer alması, Ilgaz Dağlarının zengin bir tür ve habitat çeşitliliğine sahip olmasını sağlamıştır. Özelikle Milli Park

alanı ve yakın çevresinde 617 takson belirlenmiştir. Genel olarak orman, çalı ve alpin bitkiler olmak üzere üç grupta toplanan bitki formasyonları arasında en geniş yayılışa sahip olanı ormandır (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Kapan Tepesi Bölgesi Araç ilçe merkezine yaklaşık 40 km mesafede yer alan Kapan Tepesi rüzgâr sporlarının yapılabileceği hâkim bir tepedir. Turizm olarak delta kanat, foto safari, yürüyüş, bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir (Fotoğraf 3.1.).

Karacakaya bölgesi Şenpazar'a yaklaşık 20 km uzaklıkta ve yaklaşık 1450 m rakımlıdır. Turistik açıdan foto safari, bitki gözlemciliği, yürüyüş, kampçılık, seyir terası bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir (Fotoğraf 3.1.).

Kızılcasu Bölgesine Şenpazar-Cide karayolundan Gürpelit köyüne dönülerek ulaşılır. Kızılcasu, Eski Cide–Pınarbaşı karayolu üzerinde olup Şenpazar ilçe merkezine 18 km uzaklıkta ve yaklaşık 1030 m rakımlıdır. Ekoturizm olarak foto safari, kampçılık, yürüyüş, at binme ve bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir (Fotoğraf 3.1.).

Yaralıgöz Dağı'na Bozkurt–Kastamonu Karayolunun 28. km sinden Mamatlar Köyü yönünde dönülerek ulaşılır. Yaralıgöz Bozkurt merkeze 37 km uzaklıktadır. İsfendiyar (Küre) Dağları'nın en yüksek bölgesidir. En yüksek noktası Türk Kaya Tepesi olup rakım 2019 m'dir. Yaralıgöz'e Devrekâni ve Taşköprü ilçelerinden de ulaşılabilmektedir (Fotoğraf 3.1.). Yaralıgöz'de foto safari, yürüyüş, bitki ve hayvan gözlemciliği, kampçılık, bisiklet binme gibi turistik faaliyetler yapılabilir (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Zümrüt Köyü Kart dağın eteklerinde bulunan köy, Azdavay'a 30 km uzaklıktadır (Fotoğraf 3.1.). Küre Dağları Milli Parkı içerisinde Azdavay ilçesine bağlı Zümrüt Köyü'nde köy evlerinin doğal görüntüsü bozulmadan restorasyonu yapılan ahşap evlerin konaklama ve yöresel yemeklerin yapıldığı ve misafirlerin ağırlandığı bir yerleşim yeri haline getirilmiştir. Ekoturizm faaliyetleri olarak at biniciliği, doğa turizmi, bisiklet gezisi, orman içi patika yollardan yürüyüş parkuru, doğal ortamda piknik ve mesire yerleri ile doğa turizminin vazgeçilmezi olma yolunda hızla ilerlemektedir

Fotoğraf 3.1. Doğa manzarası kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.1.2. Göller

Asar Göleti Taşköprü-Tosya karayolunun Abdalhasan Köyü yönüne dönülerek ulaşılan Asar Göleti, (Fotoğraf 3.2.) Taşköprü merkeze yaklaşık 15 km uzaklıktadır. Gökırmak Hasanlı Çayı'ndan beslenen, yapımına 2001 yılında başlanan gölet sulama amaçlı olarak inşa edilmiştir. Gölet'e zaman zaman civar ilçelerden gelen balıkçılar oltayla balık tutmaktadır. Ekoturizm olarak foto safari, yürüyüş, olta balıkçılığı, ata binme ve kampçılık yapılabilir (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Balıklı Göl göller kategorisinde yer alan toplam 9 farklı göl içinden en çok tercih edilen kaynak değerini oluşturmaktadır (%.49 tercih). Balıklı Göl'üne; Devrekâni merkezden Mütevelli Mahallesi, Lâçin, Çontay, Belovacık köyleri yönüne dönülerek ulaşılır. Devrekâni merkeze 17 km uzaklıktadır (Fotoğraf 3.2.). Balıklı Göl yaklaşık olarak 750 -800 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Balıklı Göl'e giderken yol boyunca Karaçam (*Pinus nigra*), Sarıçam (*Pinus slyvestris*), Meşe (*Quercus),* Gürgen (*Carpinus*), Alıç (*Crataegus*), Kuşburnu (*Rosa canin*a), Ahlat (*Pyrus*), Kavak (*Populus*), Böğürtlen (*Rubus frutucosus*), Orman Çileği (*Fragaria*), Sarı Kantaron (*Hypericum perforatum*), Eğrelti Otu (*Pteridium*), Beyaz papatya (*Anthemis*), Isırgan Otu (*Urtica*), Çayır Otları(*Graminae*) türlerini görmek mümkündür. Alanda foto safari ve trekking aktiviteleri yapılabilir.

Beyler Barajı Devrekâni ilçesinin 9 km kuzey batısında Fakılar ve Karayazıcılar köyleri arasında İncesu Deresi üzerine kurulan Beyler barajı sulama amaçlı olarak 1998 yılında yapılmıştır. Kaya gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 0,6 hm³, akarsu yatağından yüksekliği 42,00 m, normal su kotunda göl hacmi 25 hm³, normal su kotunda göl alanı 2,30 km²'dir. Baraj 5.137 hektarlık bir alana sulama hizmeti vermektedir.

Baraja Seydiler – Küre karayolunun 9. km'sinden Kepez Köyü Karaçavuş Köyü yönüne dönülerek ulaşılır. Barajın Seydiler merkeze uzaklığı 16 km'dir. Gölette tatlı su kefali, pullu sazan, aynalı sazan ve in balığı bulunmaktadır. Baraj gölünde civar ilçelerden gelen kişiler tarafından olta balıkçılığı yapılmaktadır (Fotoğraf 3.2.).

Ekoturizm açısından foto safari, olta balıkçılığı, yürüyüş, ata binme, bisiklete binme ve kampçılık yapılabilir.

Karacakaya Göleti, Kabalar Göleti olarak da bilinir. Taşköprü merkeze 10 km uzaklıkta olup Taşköprü merkezden Karacakaya Köyü istikametinde gidilerek varılır. Gölet kullanım alanı yaklaşık 7 ha olup sulama amaçlı kullanılmaktadır (Fotoğraf 3.2.).

Kınık Deresi ve Şelalesi Merkez Kınık Köyü Alaman dere mevkii yakınındaki kayalıktan çıkan su ilginç bir görüntü vermektedir. İl Merkezine uzaklığı yaklaşık 25 km‘dir. Kınık Şelalesi Devrekâni merkeze 10 km uzaklıktadır. Kınık köyü yakınlarındaki Kınık deresi üzerinde bulunmaktadır. Şelaleye ulaşmak için Köyün merkezinden 10 dakika yürümek gerekmektedir. Devrekâni ilçesinin kuzey doğusundaki Tuzla tepeye ait Gürleyik sırtının yamaçlarından doğan dere 4 km sonra Devrekâni Çayı ile birleşmektedir (Fotoğraf 3.2.). Alanda foto safari ve trekking aktiviteleri yapılabilir (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Küçüksu göletine ulaşmak için Taşköprü merkezden önce Kabalar, Küçüksu köyleri yönünde 4 km sonra Küçüksu köyü yönüne dönülür. 1200 m² alanı bulunan Küçüksu köyü sınırları içindeki gölet şehir merkezine 11 km uzaklıkta yer alır (Fotoğraf 3.2.). Ekoturizm acısından yürüyüş, olta balıkçılığı, foto safari ve göl içinde küçük kanolarla gezinti yapılabilir (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Mamatlar göleti, Kastamonu’dan Bozkurt istikametine gidilirken Yaralıgöz eteklerinden Mamatlar köyü yönüne 2-3 km gidildikten sonra yol üstünde bulunmaktadır Mamatlar Göleti Bozkurt merkeze 20 km uzaklıkta olup yaklaşık 700-800 m²’lik bir alan kaplamaktadır (Fotoğraf 3.2.). Alanda piknik yeri bulunmakla beraber foto safari, yürüyüş, bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir.

Taşçılar göletine Daday–Eflani karayolunun 4.’km sinden dönülerek ulaşılır. Dereözü Köyü yakınında yer alan göletin Daday’a uzaklığı 7 km'dir (Fotoğraf 3.2.). İğdir deresinden beslenen ve 1983 yılında tamamlanan gölet, sulama amaçlı olarak yapılmıştır (Türker ve Çetinkaya, 2009). Alanda aktif olarak at binme, olta balıkçılığı

gibi turistik aktiviteler yapılmakta olup olta balıkçılığı, foto safari, bitki gözlemciliği ve yürüyüş yapılabilir.

Tuzaklı Gölet'ine Araç – Kastamonu yolunun 8-9. km'sinden dönülerek ulaşılır Tekeören Mahallesi'nde iki kolun birleşmesi ile oluşan, Gâvur Dere'sinden beslenen göletin Araç'a uzaklığı 13-14 km'dir. Alanda olta balıkçılığı gibi turistik aktiviteler yapılmaktadır (Fotoğraf 3.2.). Ekoturizm acısından kampçılık, at binme, yürüyüş, foto safari, olta balıkçılığı, bisiklete binme ve bitki ve hayvan gözlemciliği faaliyetleri yapılabilir.

Fotoğraf 3.2. Göller kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.1.3. Kanyonlar

Çatak Kanyonu (Cide), Valla Kanyonu‘nun 6 km’si Pınarbaşı ilçesinde, 6 km’si Cide sınırları içerisinde yer alır. Kanyonun Cide sınırları içerisinde kalan bölümü Gömüören Kanyonu olarak da adlandırılır. Kanyonun seyir terasına uzaklığı 37 km’dir. Kanyona Cide-Şenpazar karayolunun 23. km’sinden Hamitli, Şenköy grup yoluna dönülerek ulaşılır (Fotoğraf 3.3.). Devrekâni Çayı’nın Karadeniz’e ulaşmak için Küre Dağları’nı yarıp geçtiği doğal fenomen olan Çatak Kanyonu (Cide) Pınarbaşı istikametinde yer alan 12 km uzunluğunda bir kanyondur. Yanduvar yükseklikleri 800-1200 m arasında değişiklik göstermektedir. Cide’ye karstik bir peyzaj özelliği veren II. Zamana (mezozoik) ait Jura-Kretase yaşlı karbonatlı kireç taşından oluşur. Alanda, derin kanyonlar, şelaleler ve çok sayıda mağaranın oluşmasına neden olmuştur. Alanda hali hazırda kanyon yürüyüşü, foto safari gibi turistik aktiviteler yapılmaktadır (Türker ve Çetinkaya, 2009). Ekoturizm açısından bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir.

Kanyonlar kategorisinde yer alan Çatak Kanyonu (Azdavay), Kastamonu’da yer alan 7 kanyon görüntüsü içerisinde en çok tercih edilen kanyonu oluşturmuştur (% 39 tercih). 1200 m rakımda bulunan Çatak Kanyonu’na Azdavay- Pınarbaşı karayolu Zümrüt köyü yolu ayırımından dönülerek ulaşılır. Azdavay merkeze 7 km uzaklıktadır. Kanyonun seyir terasına patika yoldan 15-20 dakika (1 km) yürüyüş mesafesinden sonra ulaşılır (Fotoğraf 3.3.). Dünyanın 4. büyük kanyonu olması özelliğine sahip Çatak Kanyonu cazibesi, vahşiliği ve gizemli görünüşüyle ayrıca 7 km’lik alanı kullanıcılar tarafından yüzerek veya botla geçilebilmekte ve macera turizmi için elverişli bir mekân oluşturmaktadır. Gözetleme noktasından kilometrelerce uzunlukta kanyonu seyretmek ayrı bir keyiftir. Kanyon çatak köprüsünün 1-2 km aşağısında başlayıp Taşköy’e kadar kesintisiz devam etmekte, bir açıklıktan sonra Taşköy’den kanyon tekrardan başlayıp İnönü’ye kadar yeniden kesintisiz devam etmektedir. Kanyona giriş Musa Köyü’nden sağlanabilir. Musa köyü Azdavay’a 6 km uzaklıktadır. İçerisinde harika tabiat görüntüleri barındırmaktadır. Alanda zaman zaman kanyon yürüyüşü, foto safari ve bitki gözlemciliği gibi turistik aktiviteler yapılabilmektedir. Geçilmesi çok zor olamamakla beraber teçhizatsız denenmemelidir.

Harmankaya'ya Devrekâni merkezden Kasaplar, Kınık köyleri yönüne dönülerek ulaşılır. Kulaksızlar Barajı yakınlarında bulunan Harmankaya Devrekâni merkeze 9 km uzaklıktadır. Değişik kaya oluşumları ve kaya yapıları ile dikkat çekmektedir (Fotoğraf 3.3.). Alanda bitki ve hayvan gözlemciliği, kaya oluşumları gözlemciliği, foto safari ve trekking aktiviteleri yapılabilir.

Görenleri adeta büyüleyen Horma Kanyonu, Pınarbaşı İlçesi'ne bağlı olan Ilıca Köyü'nde yer almaktadır. Şelalelerden ve derin göllerden meydana gelen kanyonun çıkış noktasında Ölüdeniz'i andıran doğal havuz dikkat çekicidir. Zarı Çayı üzerindeki Horma Kanyonu yaklaşık 4 km uzunluğundadır. Suyun çay yatağındaki taşları aşındırması ile derin kazanlar ve kuyular oluşturmuştur. Doğa tutkunlarına büyük heyecan yaşatan bu alan ile beraber; derin kuyular ve kazanlar Horma Kanyonu'nu oldukça tehlikeli kılmaktadır (Fotoğraf 3.3.). Bu sebeple kanyonun yerel rehber kullanılmadan geçilmemesi gerekir. Bazı noktalarda kayalarla, bazı noktalarda ise su kemerine benzer oluşumlarla karşılaşacağınız Horma Kanyonu, doğa tutkunları için kesinlikle ziyaret edilmesi gereken alanlardan biridir (URL-7, 2014). Pınarbaşı'na uzaklığı 12 km'dir. Kanyona patika yoldan 10 dakikalık yürüyüş mesafesiyle ulaşılmaktadır. Alanda foto safari ve yürüyüş gibi turistik aktiviteler yapılmaktadır. Bunların yanında bitki gözlemciliği ve kanyon yürüyüşü de yapılabilir.

Karacehennem Boğazı, Kastamonu'nun Küre İlçesi'ne bağlı Belören Köyü'nde bulunan 500 m yüksekliğindeki Karacehennem Vadisi iki parçadan oluşmaktadır. (Fotoğraf 3.12.). Birincisi 2 kilometre uzunluğunda Ersizlerdere Kanyonu, ikincisi ise 3 kilometre uzunluğundaki Karacehennem Boğazı. Küre İlçesi'nden 8 kilometre uzaklıkta bulunmaktadır. Binlerce yıllık tarihe sahip Karacehennem Boğazı suyun kayaları aşındırmasıyla oluşmuştur. Turizme açık bir alan olmasına rağmen içinde tesis bulunmamaktadır. Ana yola 500 m mesafede yerli ve yabancı turistlerin konaklayacağı bir kafe bulunmaktadır. Yeşil, tepelik ve dağlarla kaplı bir doğa harikasıdır. Bölgede yaban domuzu, ayı ve tavşan gibi yabani hayvanlar yaşamaktadır. Teçhizatı olan herkes bu alanda doğa sporu yapabilir. Ekoturizm olarak foto safari, yürüyüş, bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir.

Malyas Kanyonu, Cide- Kurucaşile karayolunun Kumluca istikametinden içeri doğru Loç Bölgesi'ne (Güren grup yolu) dönülerek ulaşılır. Gökçeler (Malyas) Köyü yakınlarındadır. Devrekâni çayı üzerindeki kanyon Cide'ye 22 km uzaklıktadır. 5 km uzunluğundaki kanyonun kayalık yükseltisi 600-900 m arasında değişmektedir (Fotoğraf 3.12.). Alanda kanyon yürüyüşü, foto safari, kuş ve bitki gözlemciliği gibi turistik aktiviteler yapılmaktadır.

Valla Kanyonu, Devrekâni çayının Karadeniz'e doğru Küre dağları içinde açmış olduğu bu doğaüstü fenomen, Pınarbaşı'nın 26 km kuzeyinde Muratbaşı köyü yakınlarında, Devrekâni Çayı ile Kanlı Çayın buluştuğu yerden başlamaktadır. Kuzeyde Cide'ye doğru yaklaşık 10 km uzanan kanyon 800-1200 m arasındaki yüksek kayalık uçurumlara sahiptir (Fotoğraf 3.13.). Bu kayalıklarda kartal, şahin ve akbaba gibi yırtıcı kuşlar bulunur. Kanyonun içi profesyonel gruplar tarafından ve uygun ekipmanlarla geçilebilir. Girişi ve çıkış noktasında yerel rehberler eşliğinde kısa girişler yapılabilir (URL-8, 2015). Alanda kanyon yürüyüşü, hayvan gözlemciliği ve foto safari gibi turistik aktiviteler yapılmaktadır.

Fotoğraf 3.3. Kanyonlar kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.1.4. Köy Plajları

Aydos Koyu, Cide Doğanyurt karayolu üzerinde ve Cide'ye 20 km uzaklıktadır. Aydos Çayı, Aydos Kanyonu'nu geçerek Aydos Koyu'nda Karadeniz'e dökülür. Meşe Dağı eteklerindeki Tepecik mevkiinden doğal olarak güneye inen ve Dereköy mevkiinden kuzeye dönerek Karadeniz'e dökülen Aydos Çayı'nın uzunluğu 25 km'dir (Türker ve Çetinkaya, 2009) (Fotoğraf 3.4.). Alanda yüzme ve balık tutma etkinlikleri yapılmakta olup, yürüyüş, foto safari, bitki gözlemciliği ve olta balıkçılığı gibi turistik aktiviteler yapılabilir.

Cide Sahili, İlçenin il merkezine uzaklığı Şenpazar üzeri 131 km, Doğanyurt – İnebolu üzeri ise 180 km'dir. İlçe genelde dağlık ve engebeli bir coğrafi yapıya sahiptir. İlçenin doğusunda İsfendiyar sıradağları uzanır. Yer yer sarp ve geçit vermeyen tepelere rastlamak mümkündür. İlçe merkezinde rakım sıfır olup ortalama rakım ise 800-900 m arasıdır. 11 km sahil şeridine sahip mavi ve yeşillin dost olduğu bu yerleşim yerinde deniz ve dağ turizmi ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. İlçenin %70'i ormanlarla kaplıdır (Fotoğraf 3.4.).

Çatalzeytin sahili, Kastamonu ilinin kıyı ilçelerinin en doğusunda yer alan ve Kastamonu merkeze yaklaşık 100 km uzaklıkta bulunan Çatalzeytin sahili gremsi kalkerlerden oluşmuş, dalgaların etkisi ile deformasyona uğramış ve sahil boyunca falezli kıyıların oluşmasında etkili olmuştur (Fotoğraf 3.4.). Alanda foto safari, trekking, yüzme ve dalma gibi aktiviteler yapılabilmektedir.

Köy plajları kategorisinde yer alan Çayyaka Koyu, Kastamonu'da yer alan 9 köy plajı içerisinde en çok tercih edilen kaynak değerini oluşturmaktadır (% 27 tercih). Çayyaka Koyu Cide – Doğanyurt karayolunun 39. km'sinde bulunur. Kıyı burnun dalgalarla aşınarak geri itilmesi sonucu oluşmuş olup burnun önünde abrazyon platformu yer almaktadır (Fotoğraf 3.4.). Yol boyunca, Kızılçam (*Pinus buritia*), Karaçam (*Pinus nigra*), Sarıçam (*Pinus slyvestris*), Çınar (*Platanus*), Göknar (*Abies*), Porsuk (*Taxus*), Meşe (*Quercus*), Ihlamur (*Tilia*), Kayın (*Fagus*), Gürgen (*Carpinus*), Kavak (*Populus*), Kestane (*Castanea*), Kayacık (*Ostraya*), Defne (*Lauris nobilis*), Akçaağaç (*Acer*), Kızılağaç (*Alnus*), Dişbudak (*Fraxinus*), Fındık

(*Corylus*), Söğüt (*Salix*), Şimşir (*Buxus*), Orman Gülü (*Rhododendron*), Ayı Üzümü (*Vaccinium*), Çoban Püskülü (*İlex*), Orman sarmaşığı (*Hedera helix*), Kızılcık (*Cornusrmas*), Alıç (*Crataegus*), Kuşburnu *(Rosa canina*), Karaçalı (*Paliusus*), Sumak (*Ruhus*), Sandal (*Arbutus*), Funda (*Erica*), Böğürtlen (*Rubus frutucosus*), Orman Çileği (*Fragaria*), Ahududu *(Rubus adeus*), Ateş Dikeni (*Pyracantha coccinea*), Tarak Otu (*Norina persica*), Çuha Çiçeği (*Primula vulgaris*), Sarı Kantaron (*Hypericum perforatum*), Eğrelti Otu (*Pteridium*), Beyaz Papatya (*Anthemis)*, Güveyfeneri (*Physalis alkekengii*) ve Kabalak (*Tussilago farfara*) gibi bitki türlerini görmek mümkündür. Alanda yüzme ve balık tutma aktiviteleri yapılmakta olup foto safari, trekking ve bitki gözlemciliği de yapılabilir.

Çoşnaraltı koyu, Cide – Doğanyurt arasında yaklaşık 15 km uzaklıktadır. Karayolu bağlantısından ayrıldıktan sonra 600 -700 m içeride yer alır bu yüzden koya inmek için 15-20 dakika yürümek gerekmektedir. Karadeniz'in hırçın dalgaları, kalker taşlarının erimesine neden olmuş ve bölgedeki falezli kıyıları oluşturmuştur (Fotoğraf 3.4.). Alanda yüzme, balık tutma aktiviteleri yapılmakla birlikte foto safari, trekking ve bitki gözlemciliği yapılabilmektedir.

Doğanyurt Sahili, Batı Karadeniz Bölgesi'nde, Kastamonu iline bağlı bir ilçe olan Doğanyurt, doğusunda İnebolu, batısında Cide, güneybatısında Şenpazar, güneyinde Azdavay ve Küre ilçeleri ve kuzeyinde de Karadeniz ile çevrilidir. İlçe toprakları sahil kesiminde kurulmuş olup, dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Ormanlık ve dağlık bir bölge olması nedeniyle birçok derenin oluşturduğu Meset Çayı ilçe merkezinden geçerek Karadeniz'e dökülmektedir. İl merkezine İnebolu İlçesi üzerinden 121 km uzaklıktadır. Alanda yüzme ve balık tutma aktiviteleri yapılmaktadır. Ayrıca koylar, mağaralar ve kayalık oluşumları izlenebilir (Fotoğraf 3.4.).

Gideros Koyu, Cide ilçe merkezine 11 kilometre uzaklıkta ve birinci derecede doğal, ikinci derecede tarihi sit alanıdır. Geçmişi MÖ 15. Yüzyıla uzanır. Kastamonu'nun en güzel koylarından biri olan Gideros koyu; kestane, meşe, kayın, şimşir ve çam ağaçlarından oluşan yemyeşil bir örtüyle çevrilerek, zümrüt yeşili bir gölü

andırmaktadır (Fotoğraf 3.4.). Alanda foto safari, trekking ve bitki gözlemciliği yapılabilmektedir.

Ginolu Koyu, Çatalzeytin – Abana karayolunun 4. km'sinde yer almaktadır. Çatalzeytin'e bağlı olan köy buranın ilk yerleşim yeridir. Aynı zamanda çevredeki ender koylardan biridir (Fotoğraf 3.4.). Koyun batı tarafında denizle iç içe güzel bir mağara bulunur. Koy Cide'deki Gideros koyunun küçüğü gibidir. Çatalzeytin'in batısında yer alır.

Uğurlu Köyü sahiline, Cide-Doğanyurt arasında Cide merkeze 31 km uzaklıktaki Uğurlu Köyü'ne dönülerek ulaşılır. Sahilin köye uzaklığı 1 km'dir. Denize doğru uzanan kayalıkların oluşturduğu tabakalar denizin altına doğru yatay eğim meydana getirmiştir (Fotoğraf 3.4.). Alanda yüzme ve balık tutma aktiviteleri yapılır. Ayrıca foto safari, trekking ve bitki gözlemciliği yapılabilmektedir.

Fotoğraf 3.4. Köy plajları kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.1.5. Mağaralar

Attepe Mağarası, Kavakören Bölgesi'nde Yerağıl Yaylasında yer alan 1500 m rakımlı mağara Çatalzeytin merkeze 36 km uzaklıktadır (Fotoğraf 3.5.). Mağara yerli halk tarafından bilinen ama kullanılmayan mağaralardan biridir. Mağara dere kenarına çok yakın olduğu için ve giriş kısmı kil ile dolu olduğundan içeri giriş oldukça güçtür. Alanda foto safari, trekking ve mağara turizmi aktiviteleri yapılabilir.

Cehennem Çukuru, Pınarbaşı ilçe merkezine uzaklığı 36 km olup Sümenler Köyü Kazla Mahallesi Top Meydanı mevkii'den orman yoluna sapılır ve Mantar Mağarasına doğru yönüne doğru gidilir. Cehennem Çukuruna orman içindeki patika yoldan yaklaşık 40-50 dakikalık yürüyüşle ulaşılır. Ilgarani ve Mantar Mağarası yol güzergâhında yer alır. Pınarbaşı merkeze 30 km uzaklıktadır (Fotoğraf 3.5.). Alanda foto safari, trekking ve mağara turizmi aktiviteleri yapılabilir.

Mağaralar kategorisinde yer alan Dağlı Kuylucu toplam 12 farklı mağara içinden en çok tercih edilen kaynak değeri oluşturmaktadır (%37). Dağlı Köyü sınırları içinde yer alan kuyluç, Şenpazar'a 40 km mesafededir. Resmi açıklamalara göre 400-500 m derinliğinde bir lapya (kokurdan)'dır. Harmangeriş-Dağlı yolu üzerinden; Dağlı Köyü'ne ulaşmadan hemen önceki orman deposundan ilerlenerek ulaşılmaktadır. Düden; yolun sol altında yer alır ve yoldan görülmez (Fotoğraf 3.5.). Dağlı Kuylucu adıyla anılan çok geniş bir çukur olan alan dağcılık ve mağara turizmi için görülmeye ve gizemini çözmeye değer bir yerdir. 400 m derinliğinde, normal olarak inilmesi mümkün olmayan duvarları kaya ve taş aralarında ağaçların bulunduğu Kuylucu'nun dibinde su kaynağı bulunduğu ve buradan çıkan suyun yine aynı çukurun dibinden yerin altına doğru süzüldüğü söylenmektedir.

Dağlı Kuylucu Türkiye'nin en derin mağaraları sıralamasında 17. Kastamonu'da ve Karadeniz Bölgesinde 1'nci sırada yer alması sebebiyle mağara turizmi açısından oldukça ilginç ve görülmeye değer bir dikey mağaradır. Kuyluca ancak profesyonel ekipler inebilmektedir. Duvarlarının arasından ağaçların çıktığı, kaya ve taştan oluşan mağaranın 100 metresinden sonra bir düzlüğüne ulaşıldığı, mağaranın dibinde su kaynağı olduğu ve suyun yerin altında süzülerek kaybolduğu ifade edilmektedir.

Dağlı Kuylucu'na macera severler tarafından keşif amacıyla inilmektedir. Özellikle üniversitelerin ve kurumların mağaracılık ve doğa kulüpleri tarafından ziyaret edilmektedir (Fotoğraf 3.5.). Ekoturizm açısından yürüyüş, foto safari, bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir.

Kızılcasu Mağarası, Şenpazar ilçe merkezine yaklaşık 15 km uzaklıkta olup Şenpazar Başçavuş Mahallesi, Arpadüzü Arap yeri istikametinde orman yolu üzerinde yer alan mağara içeriye doğru 5-6 m derinliğe sahiptir. Halk arasında Attepe deresinde Kuruluk İni olarak bilinir (Fotoğraf 3.5.).

Ilgarini Mağarası, Pınarbaşı ilçe merkezine uzaklığı 36 km olup, Sümenler Köyü, Kazla mahallesi Top Meydanı mevkiine kadar vasıta ile ulaşmak mümkündür (Fotoğraf 3.5.). Sorkun Yaylasından itibaren dik ve kayalık orman içi patika yoldan yaya olarak 2 saat yürüyerek mağaraya ulaşılır. Mağaranın tabii kemerli bir girişi vardır. İçeri girildiğinde iki kola ayrıldığı görülür. Girişte Bizans dönemine ait olduğu sanılan bir köy yıkıntısı mevcuttur. Sağdaki düz yoldan gidildiğinde bir su sarnıcı bulunmaktadır. Bu sarnıç zaman içinde tahribata uğramıştır. Bu bölümde odalar ve sarkıtlar bulunduğundan Avizeli Salon denilmektedir. Mağaranın sola ayrılan diğer yolundan gidildiğinde ağızdan itibaren 250 m derinliğe kadar inilmekte ve M.Ö. 2000 li yıllara ait insan yaşantısı izlerine rastlanmaktadır. Bu değerleri ile dünyanın 4. mağarası olduğu bilinmektedir. Yolun başlangıcından aşağıya inildiğinde küçük bir düzlüğe ulaşılmaktadır. Buraya kadar inerken 40 kadar dönüşlü, taştan örülmüş ve viraj şeklinde bir yol kullanılmaktadır. Bu düzlükte kilise kalıntısı ve mezarlar vardır. Bu kısımda 7 adet mezar mevcuttur. Mezarlar zaman içinde gerek araştırmacılar gerekse başka amaçlarla tahrip edilmiştir. Kafatası, kol ve bacak kemiklerine rastlanılmaktadır. Bu kısımdan sonra yola devam edebilmek için teknik malzemeye ihtiyaç duyulur. Mağaranın ulaşılabilen yere kadar uzunluğu 858 m'dir (URL-9, 2014).

İnönü Mağarasına, Devrekâni Çatalzeytin yolundan Eski İnebolu yoluna Şenlik Köyü yönüne dönülerek ulaşılır. Mağara Sarpunalınca Köyü'ne 1 km Devrekâni merkeze 20 km uzaklıktadır (Fotoğraf 3.5.). Ekoturizm açısından foto safari, yürüyüş ve mağara turizmi yapılabilir.

Kılıçlı Mağarası, Çamdibi Köyü'ndeki Kılıçlı Mağarası doğal ve tarihi açıdan çok önemli bir oluşumdur. Sarkıt ve dikitleri ile muhteşem bir görsellik sunmaktadır (Fotoğraf 3.5.). Mağaranın girişi ağaçların, çalılıkların arasına gizlenmiştir. 350 m derinliğindeki mağaranın tabanı farklı boyutlardaki havuzlarla kaplıdır. Yaklaştıkça mağaradan gelen serinlik ziyaretçilerini ferahlatmaktadır. Mağaranın ikinci bölümündeki sarkıt ve dikitler heykeltıraş elinden çıkmış gibi bir görüntü sergilemektedir. Bölgede en az yedi bin yıllık yerleşim bulunduğu araştırma sonucu ortaya çıkmıştır (URL-10, 2014).

Mantar Mağarasına, Pınarbaşı ilçe merkezine uzaklığı 36 km olup Sümenler Köyü Kazla Mahallesi, Top Meydanı Mevkii'nden orman yoluna sapılır. Mantar Mağarası'na orman içindeki patika yoldan yaklaşık 50-60 dakikalık yürüyüşle ulaşılır. Ilgarani Mağarası güzergâhı üzerinde yer alır. Pınarbaşı merkeze 30 km uzaklıktadır. 2 m çapında girişe sahip olan Mantar mağarası, adını girişten 30 m içerideki 4 m yüksekliğindeki dev mantarı andıran kalker kütlesinden almaktadır (Fotoğraf 3.5.). Ekoturizm olarak Mağara turizmi yürüyüş, bitki gözlemciliği, foto safari yapılabilir.

Medil Mağarası, Azdavay ilçe merkezine 6 km uzaklıkta bulunan mağaraya ulaşımın 5,5 km si araçla 500 m si orman içi patika yoldan yürüyerek sağlanır. Karakuşlu Köyüne bağlı Ayvat mahallesinde Medil ormanı içerisindedir. Pamukkale'nin gün görmemiş yüzü olarak adlandırabileceğimiz Medil mağarası M.Ö. dönemlerde bir sığınak veya ibadethane olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Mağaranın doğusunda bina harabeleri görülmektedir. Bu bina moloz ve taşlardan yapılmıştır. Ayrıca mağara içerisindeki havanın astım hastalarının rahat nefes almasını sağladığı ve şifa verdiği bilinmektedir (Fotoğraf 3.5.). Alanda mağara turizmi, yürüyüş, foto safari ve bitki gözlemciliği gibi turistik aktiviteler yapılabilir.

Sarpunalınca Mağarası, Küre yakınlarındaki Devrekâni'ye bağlı Şenlik Köyü Sarpunalınca Mahallesinde yer almaktadır. Mağaraya Küre-Sarpunalınca orman yoluyla ulaşılmaktadır (Fotoğraf 3.22.). Tamamen yatay ve aktif mağara tipindedir. 662 m uzunluğundaki mağara Sarpunalınca bölgesinde toplanan suları drene etmektedir. Mağara içerisinde sular bir çatlak boyunca, kaya blokları arasından

ilerlemekte, çıkıştaki 3.5 m lik küçük bir sifonla, kaynak şeklinde boşalmaktadır. Mağara oluşum yönünden fazla zengin değildir. Giriş ağzı ve kaynak çıkış ağzı çok güzel bir doğaya sahiptir. Mağara ağzında bulunan yeşil alan kamp için çok uygundur. Kaynak çıkış ağzında bulunan ve sifona kadar uzanan nane tarlası geziye ayrı bir güzellik katmaktadır (URL-11, 2015).

Sisli Mağarası, Devrekâni merkeze 20 km uzaklıktaki Alçılar köyü yakınlarındadır. Eski Devrekâni İnebolu yolundan Alçılar Kadıoğlu köyleri yönüne dönülerek ulaşılan Sisli Mağarası'na ulaşmak için Alçılar köyünden yaklaşık 45-50 dakika yürümek gerekmektedir. Mağaraya giden patika yol oldukça sarp ve diktir (Fotoğraf 3.23.). Alanda foto safari, mağara turizmi ve trekking aktiviteleri yapılabilir.

Subatan Mağarası, denizden 1700 m yükseklikte Koru Yaylası sınırları içerisinde bulunur Çatalzeytin merkeze 42 km uzaklıktadır. Bitki kalıntılarının olduğu topraktan geçen su yağmurları, bu bitki ve kalıntılardan karbondioksit gazını alarak asit karboniği oluşturulur. Karbonik asit de kalsiyum karbonatı eritir. Bu reaksiyonun tersine ise(SİLELİM) Kalsiyumbikarbonatın çökerek sarkıt ve dikitleri oluşturması, farklı bir görüntü sergilemektedir (Fotoğraf 3.5.) (Türker ve Çetinkaya, 2009). Alanda foto safari, trekking ve mağara turizmi aktiviteleri yapılabilir.

Fotoğraf 3.5. Mağaralar kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.1.6. Su Kaynakları

Acı su, Kastamonu-Çankırı sınırında, Araç merkeze yaklaşık 60 km mesafede Boyalı kasabasında bulunmaktadır. Su, eklem ağrılarını tedavi edicidir (Fotoğraf 3.6.). Alanda foto safari ve bitki gözlemciliği yapılabilir.

Asırkaya ve Kapıkaya Valay Çayı üzerinde kanyon görünümlü yüksek kayalıklara rastlanmaktadır. Bunlardan ilki Şenpazar- Kastamonu yolu üzerinde Asarkaya (Fotoğraf 3.6.) tüneli girişinde diğeri ise Kapıkaya (Fotoğraf 3.6.) tüneli çıkışındadır. Asar kaya Şenpazar'a 17 km, Kapıkaya ise 19 km uzaklıktadır. Ekoturizm açısından foto safari ve yürüyüş yapılabilir (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Aydos Koyu, Cide'ye 18 km uzaklıkta Cide Doğanyurt karayolu üzerindedir. Aydos Çayı, Aydos kanyonunu geçerek Aydos Koyu'ndan Karadeniz'e dökülür. Meşe dağı eteklerindeki Tepecik mevkiinden doğal olarak güneye inen ve dereköy mevkiinden kuzeye dönerek Karadeniz'e dökülen Aydos Çayı'nın uzunluğu 25 km'dir (Fotoğraf 3.6.). Alanda yürüyüş, foto safari, bitki gözlemciliği ve olta balıkçılığı gibi turistik aktiviteler yapılmaktadır (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Su kaynakları kategorisinde yer alan Çevrik Boğazı toplam 9 farklı su kaynakları içinde en çok tercih edilen kaynak değerini oluşturmaktadır (% 49 tercih). Şenpazar - Cide yolundan Çevrik mahallesine dönülerek ulaşılır. Şenpazar'a 3 km uzaklıktadır. Alana ulaşmak için tarlaların kenarından yaklaşık 15-20 dakikalık yol yürümek gerekmektedir. Alanda foto safari, trekking, bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilmektedir (Fotoğraf 3.6.).

Devrekâni Çayı, Devrekani ilçesinin doğusundaki Kınık Sakallar Çorbacı mevkilerinden doğan Devrekâni Çayı yaklaşık 130 km kat ettikten sonra Cide Kumluca Köyü'nden Karadeniz'e dökülmektedir (Fotoğraf 3.6.) Devrekâni Çayı'nda hali hazırda olta balıkçılığı yapılmakta olup foto safari, trekking ve bitki gözlemciliği de yapılabilmektedir (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Göcet Çayı, Cide eski Azdavay yolu üzerinde olan Kızılcasu'ya 10-15 dakika yürüme mesafesindedir. Çaya patika yoldan ulaşılmaktadır. Menteşe mahallesinden

doğarak Kızılcasu Orman İşletmesi yönünde ilerleyen çay 6 km uzunluğundadır. Göçet Çayı Şenpazar çayı ile birleşerek Karadeniz'e dökülür. Ekoturizm acısından foto safari, yürüyüş bitki ve hayvan gözlemciliği yapılabilir (Fotoğraf 3.6.)

Hacıveli Çayı, Abana ilçe merkezinde Karadeniz'e dökülen Hacıveli çayı; yaklaşık 3 km uzunluğunda bir kanyona sahiptir. Bu kanyon içinde düzenlenen yürüyüş yolu özellikle trekking yapanlar tarafından yoğun olarak tercih edilmektedir (Fotoğraf 3.6.). Bu yürüyüş sırasında, kanyon içinde bulunan doğal kayalıklar, ağaçlar, eski değirmen ve tahta köprü kalıntısı dikkat çekicidir.

Kayaboğazı, Araç – Karabük yolu üzerinde ve Araç merkeze 28 km uzaklıktadır. Araç Çayı üzerinde bulunan boğaz yaklaşık uzunluğu 250-300 m en geniş yeri ise yaklaşık 40-45 m ve yüksekliği 100-120 m uzunluğundadır. Alanda foto safari ve yürüyüş yapılabilir (Fotoğraf 3.6.).

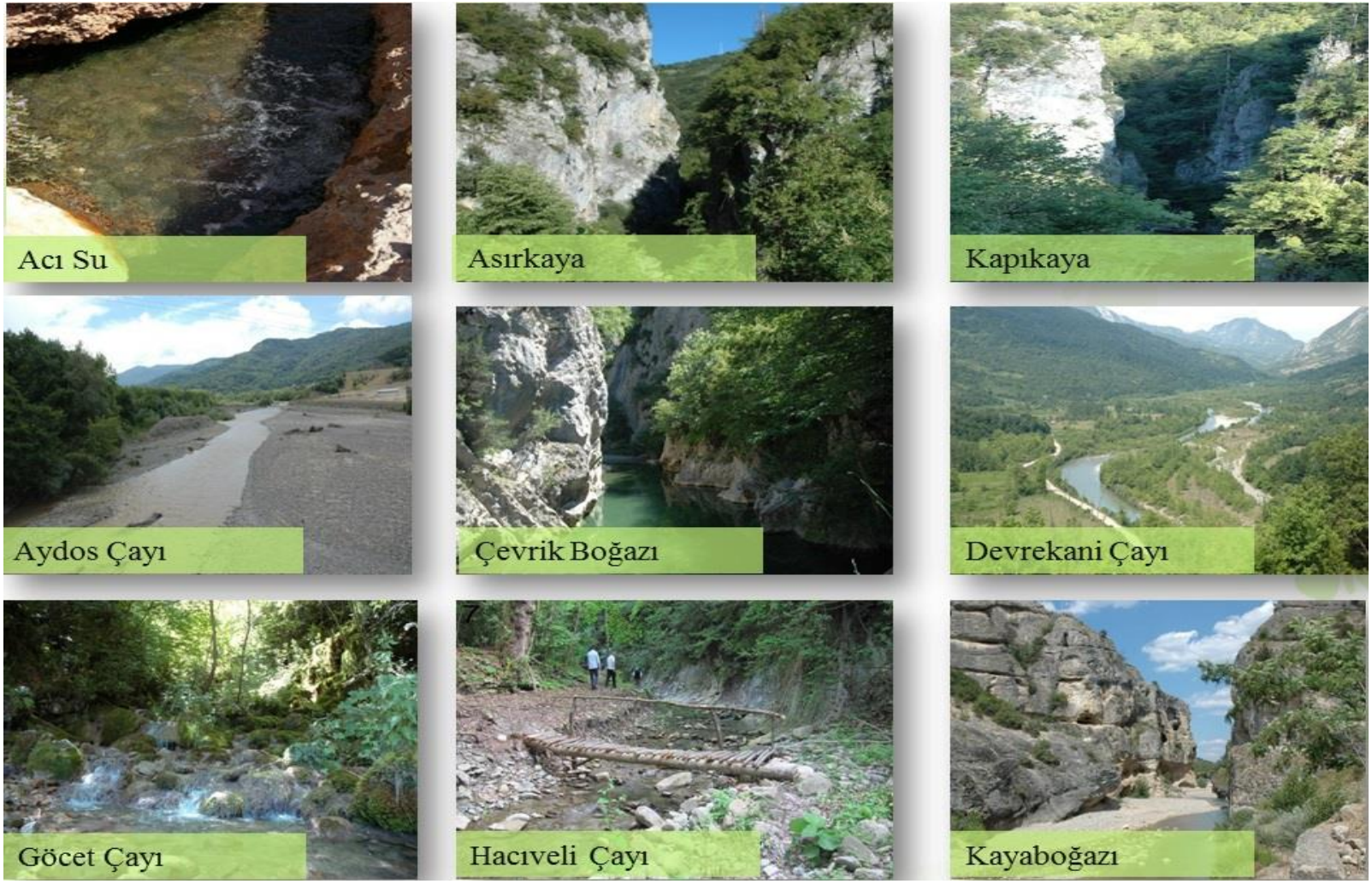

Fotoğraf 3.6. Su Kaynakları kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.1.7. Yaylalar

Attepe Yaylası, Karacakaya Kızılcasu Orman İşletme Şefliği yangın kulesi yolu üzerinde olup, Şenpazar'a 20 km mesafede yer alır. 1280 m rakımlı yayla üzerinde yer yer obruklara rastlamak mümkündür. Yerel halk tarafından eskisi kadar aktif olmasa da kullanılmaktadır. Ekoturizm açısından alanda foto safari, bitki ve hayvan gözlemciliği, yürüyüş, kampçılık ve at binme aktiviteleri yapılabilir (Fotoğraf 3.7.).

1180 m rakımlı Eğriceova Yaylası Araç merkeze 24 km uzaklıkta yer alır. Yaylada geçici yerleşim söz konusu olmamakla birlikte yazları hayvan otlatma amaçlı olarak kullanılmaktadır (Türker ve Çetinkaya 2009). Alana ekoturizm açısından kampçılık, at binme, yürüyüş, foto safari ve kuş gözlemciliği yapılabilir (Fotoğraf 3.7.).

Fındıklı Yaylası, ilçenin güneyinde yer alan Dereyayla bölgesi, Araç merkeze 18 km uzaklıkta olup birbirlerine uzaklığı 3-5 km'yi geçmeyen yükseltileri ortalama 1600 m'yi bulan 21 yayladan oluşmaktadır (Fotoğraf 3.7.). Yaylalarda yaylacılık geleneği halen devam etmektedir. Yaylalar eskisi kadar yaygın olamamakla beraber özellikle yaz aylarında yaylak amacıyla kullanılmaktadır. Fındıklı Yaylası'nın Araç merkeze uzaklığı 18 km'dir. 1492 m rakımlı yaylada her yıl temmuz ayı başında Hacıbekir Yayla Kültürü festivali organize edilmektedir. Fındıklı ve Gölcük yaylalarında Araç Kaymakamlığı, Araç Turizm Derneği, Çekül Vakfı, Araç Belediyesi, Kastamonu Valiliğinin ortak çalışmasıyla başlatılan bir yayla turizmi projesi gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla yayla evlerinin rölyefleri çıkarılmış ve onarım çalışmalarına başlanmıştır. Alanda ekoturizm açısından kampçılık, at binme, yaylalar arası yürüyüş ve foto safari yapılabilir (Türker ve Çetinkaya, 2009).

Yaylalar kategorisinde yer alan Koru Yaylası toplam 8 farklı yayla içerisinde en çok tercih edilen kaynak değerini oluşturmaktadır (% 46 tercih). Karacakaya bölgesinde yer alan 1400 m rakımlı Koru Yaylasına ulaşmak için Kastamonu merkezden yaklaşık 130-140 km uzaklıktadır. Çatalzeytin merkezine 38 km uzaklıkta yer alan yayla yaklaşık 13 ha alana sahiptir. Koru yaylası yazları aktif olarak kullanılmaktadır (Fotoğraf 3.7.). Alanda foto safari, trekking, bitki gözlemciliği bisiklete binme, kampçılık ve at binme gibi aktiviteler gerçekleştirilebilir.

Hacıreis Köyü yakınlarında yer alan yayla yaklaşık olarak 1600 m rakımlı olup Çatalzeytin merkeze uzaklığı 31 km dir. Ayı Kovduğu yaylası alanı yaklaşık 3,5 - 4 ha'dır. Yayla yaz aylarında yaylak olarak kullanılmamaktadır. Alanda foto safari, trekking, bitki gözlemciliği bisiklete binme, kampçılık ve at binme gibi aktiviteler gerçekleştirilebilir (Fotoğraf 3.7.).

Munay Yaylası, Araç merkeze uzaklığı 25 km'dir. Yaylanın en yüksek tepesi Kilise Tepe'dir. Munay Yayla'sı yaklaşık 1600 m rakımlı olup yaz aylarında yaylak olarak eskisi gibi aktif olarak kullanılmamaktadır. Ekoturizm açısından alanda kampçılık, at binme, bitki ve hayvan gözlemciliği, yürüyüş ve foto safari yapılabilir (Fotoğraf 3.7.).

Sıragömü Yaylası, Kastamonu iline 51 km, Araç ilçesine 6 km, Karabük'e 70 km uzaktadır (Fotoğraf 3.7.). Yaz aylarında yaylak olarak göçlerin olması sebebi ile eskisi gibi aktif olarak kullanılmamaktadır.

Susuz Yaylası, Susuz Köyü Araç, Kurşunlu karayolu üzerinde bulunan yeşilliklere bürünmüş, oksijen deposu olan Kastamonu ili Araç ilçesinin şirin bir köyüdür. Susuz Köyü Boyalı 'ya 3 km, Araç'a 40 km, Kastamonu'ya 70 km, Kurşunlu'ya ve Bayramören'e ise 40 km mesafededir. Türbeli köydeki Türbe herkes tarafından bilinmekle birlikte su ve yol problemi nedeniyle eskiye oranla ziyaretçi sayısında gözle görülür bir azalma vardır. Köyün % 70' gür ormanlardan oluşmakta, geçim kaynakları ormancılık, hayvancılık ve tarımdır. Seracılık gelir kaynakları arasında önemli bir yer tutmaktadır (Fotoğraf 3.7.).

Fotoğraf 3.7. Yaylalar kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.1.8. Şelaleler

Akdoğan Şelalesine, Devrekâni Çatalzeytin yolundan 28 km sonra Pınarözü köyüne dönülerek ulaşılabilir. Devrekâni merkeze 32 km uzaklıktadır. Muzrup tepeden doğan şelale 8 km uzunluğundaki Şafakköy Çayı üzerinde bulunan Akdoğan Şelalesi yaklaşık 40-45 m yükseklikten dökülmektedir. Şelale bitkilerle yoğun bir şekilde yoğun ağaçlarla çevrelenmektedir. Şelalenin en güçlü olduğu dönem Yaralıgöz 'ün kar erimelerinin olduğu Mart ayıdır (Fotoğraf 3.8.). Alanda foto safari, bitki gözlemciliği ve dağ yürüyüşü aktiviteleri yapılabilir.

Şelaleler kategorisinde yer alan Azdavay Şelalesi toplam 8 farklı şelale içinde en çok tercih edilen kaynak değerini oluşturmaktadır (% 37 tercih). Etrafındaki asırlık değirmenler nedeniyle "Başdeğirmen" olarak da anılan şelale, ilçeye 13 kilometre mesafede yer alır (Fotoğraf 3.8.). Şelalenin çevresi mesire alanı olarak kullanılmasından dolayı değirmenler pek kalmamıştır. Saray köyü yakınlarındaki bu küçük çağlayana, Daday-Azdavay karayolunun 5. km'deki ayrımdan Gümürtler Köyü yoluna sapılarak ulaşılır. Sarpun ve Çalca derelerini iki koldan birleştiren ve düştüğü yerde küçük bir havuz oluşturan su, aşağı mevkilerde Devrekâni çayı ile birleşmektedir. Şelale, adını Azdavay ilçesinden almaktadır.

Çatak Kanyonu Şelalesi, Cide Merkeze 30 km uzaklıktadır. Şelale yaklaşık 45-50 m yükseklikten düşmekte kanyon içerisinden gecen Devrekâni çayına dökülmektedir. Şelalenin etrafında bulunan şimşir (*Buxus sempervirens*), karaçam (*Pinus nigra*), sarıçam (*Pinus sylvestris*) fındık *(Corylus*) gibi bazı ağaç türlerini yol boyunca görmek mümkündür (Fotoğraf 3.8.). Alanda foto safari, yürüyüş ve bitki gözlemciliği yapılabilmektedir.

Evken Şelalesi, Cide merkeze yaklaşık 23 km uzaklıkta olup Cide Loç bölgesinde Devrekâni çayı üzerinde yer almaktadır. Şelale yaklaşık 5 m yükseklikten düşüp havuz oluşturmakta ve üzerinde ve yanlarında travertenler oluşturmaktadır. Evken Şelalesi, üç farklı şelaleden oluşmaktadır (Fotoğraf 3.8.). Alanda foto safari, yürüyüş ve bitki gözlemciliği yapılabilmektedir.

Göcet Şelalesi, ormanın içerisinde yer almaktadır. Şenpazar merkeze 18 km uzaklıktadır. Şelale 8-9 m yükseklikten dökülerek havuz oluşturmaktadır. Ekoturizm

olarak, alanda yürüyüş, bitki ve hayvan gözlemciliği ve foto safari yapılabilmektedir (Fotoğraf 3.8.).

Ilıca Şelalesi, Pınarbaşı Ilıca Köyü sınırları içerisinde bulunup, Pınarbaşı merkeze 12 km uzaklıktadır. Ilıca Köyünden itibaren patika yoldan yaya olarak yarım saat sürmektedir. Su yaklaşık 10 m yükseklikten dökülmektedir. Bu suyun döküldüğü yerde doğal olarak bir havuz oluşmuştur. Şelalenin oluşturduğu bu havuzun etrafının çok sayıda odunsu ve otsu taksonlar yer almaktadır. Şelalenin üst kısmında aşınma sonucu kayalarda oluşan çukurluklar ve oymalar şelaleye ayrı güzellik katmaktadır (Fotoğraf 3.8.). Ekoturizm olarak, yürüyüş, bitki gözlemciliği ve foto safari yapılabilmektedir (URL-12, 2014).

Poyracık Şelalesi, 3'lü şelaleler grubundan oluşur. Kayın ağaçlarının bir vadi içinde yer alan alan, Küre Dağlarının kuzeye bakısında bir kırılma noktasında yer alır. İl'in en büyük şelalesi yaklaşık olarak 30 m yükseklikten bir kaya kütlesinden ikisi ana kol olmak üzere birçok damar şeklinde aşağıya dökülmektedir. Bir köpük dünyası olan şelalenin en büyük ayağı, düşüş yaptığı kayaya birleşik olarak ilerlediğinden klasik şelale görüntüsünden farklı bir görüntü sergiler. Şelale bu özelliğinden dolayı döküldüğü noktada havuz oluşturmamıştır (Fotoğraf 3.8.).

Bağdere Köyü (Gürleyik) Şelalesi, Hanönü Merkeze 3 km uzaklıktaki şelale, Elekdağ'ın eteğindeki kaynaktan çıkmaktadır. 15 m yükseklikten akan şelale, el değmemiş güzelliğiyle ziyarete gelenlerin ilgisini çeker. Şelale, 1520 m rakımlı Sivritepe sırtlarından doğan Karapınar Deresi üzerindedir. Ekoturizm açısından alanda, yürüyüş ve foto safari yapılabilir (Fotoğraf 3.8.).

Fotoğraf 3.7. Şelaleler kaynak değerine sahip potansiyel ekoturizm alanları

3.2. Yöntem

Doğada yer alan kaynak değerlerinin farklı yaş gruplarındaki kullanıcılar üzerindeki etkilerinin farklılık göstereceği ve bu farklılığın o mekânda gerçekleştirilmek istenen etkinliği de değiştirebileceği varsayımından hareketle bu tez çalışmasının kurgulanmasına karar verilmiştir. Çalışma materyali olarak Kastamonu'da yer alan 71 adet potansiyel ekoturizm alanları belirlenmiştir. Bu alanların her birine araştırmacı tarafından bizzat gidilerek fotoğraf ve kamera kayıtları gerçekleştirilmiştir. Alanlar hakkında araştırmalar yapılarak geniş detaylı bilgiler elde edilmiştir. Kastamonu'da yer alan Doğa Manzarası, Göller, Kanyonlar, Köy Plajları, Mağaralar, Su Kaynakları, Yaylalar ve Şelalelerden oluşan kaynak değerlerinin farklı yaş gruplarına göre değerlendirilmesinin yapılabilmesi için iki farklı anket çalışması farklı kişiler üzerinde uygulanmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında her bir farklı kaynak değerini temsil eden ve kullanıcılar tarafından en çok beğenilen ekoturizm alanlarını belirleyebilmek için ön anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu anket çalışması alana daha önce gitmiş ve alan hakkında bilgisi olan 41 kişilik bir uzman grup tarafından yapılmıştır. Bu kişilere, gösterilen alanlardan en çok beğendikleri seçenekler beğeni sebepleri ile birlikte sorgulanmıştır. Böylece her bir kategorideki kaynak değerlerini temsil eden görüntülerden en çok beğenilen görüntüler sebepleri ile birlikte belirlenmiş oldu. Çalışmanın ikinci aşamasında belirlenen görüntülerin farklı yaş grubundaki kişiler üzerindeki etkilerini belirleyebilmek için 40 ar kişilik 4 farklı yaş grubuna farklı bir anket çalışması uygulandı. Bu grupların ilkini, 10-14 yaş grubu arasındaki ilköğretim 5. ve 6. sınıf öğrencileri, ikincisini, 15-20 yaş arasındaki lise öğrencileri, üçüncüsünü 21-25 yaş arasındaki üniversite öğrencileri ve son grubu 26 yaş üstü çalışan kesim oluşturdu. İkinci anket dört farklı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümün amacı; belirlenen görüntülerin sergilediği değerlerinin ortaya konulması, ikinci bölümün amacı; belirlenen görüntüler üzerinde gerçekleştirilmek istenilen etkinliklerin belirlenmesi, üçüncü bölümün amacı; belirlenen görüntülerin görsel değerlerinin ortaya konulması ve dördüncü bölümün amacı ise belirlenen görüntülerin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislerin belirlenmesi olarak özetlenebilir. Çalışmanın akış şeması Şekil 3.1.'de görülmektedir.

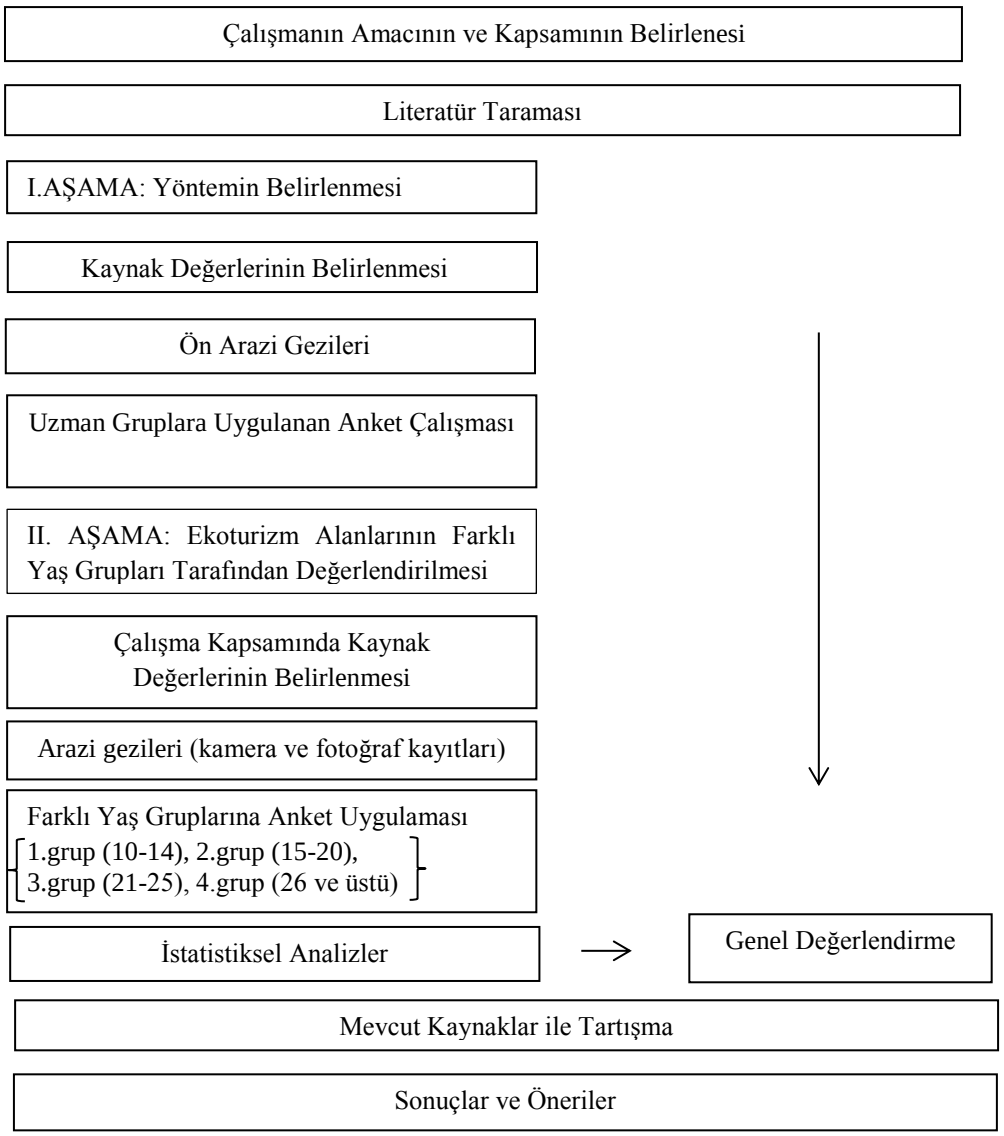

Şekil 3.1. Araştırma Yöntemi Genel Akış Şeması

3.2.1. Anket Formlarının Geliştirilmesi

Anketler ve anket soruları çalışmanın amacına hizmet edecek şekilde hazırlanmış ve daha önceden yapılan anket çalışmaları incelenmiştir. Çalışmanın birinci aşamasında uzmanlara uygulanan ön anket çalışması EK1'de ve çalışmasının ikinci aşamasında farklı yaş gruplarındaki kullanıcılar ile gerçekleştirilen ikinci anket çalışması EK2'de verilmiştir. Ön ankette kullanıcılardan kendilerine gösterilen kaynak değerlerinden en çok beğendiklerinin sebepleri ile birlikte ortaya konulması istenmiştir. İkinci ankette ise belirlenen görüntülerin sergilediği değerlerinin ortaya konulması, görsel değerlerinin belirlenmesi, bu alanda gerçekleştirmek istedikleri etkinliklerin saptanması ve bu alanların kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislerin ortaya

konulması amaçlanmıştır. İkinci anket çalışmasının ilk bölümünde alanın sergilediği değerin ortaya konulabilmesi için 13 farklı değer tanımlanmıştır. Kullanıcılardan, kendilerine gösterilen alanlar, tanımlanan 13 farklı değerden hangisini yansıtıyorsa en çoktan en aza doğru ilk beş değeri belirlemeleri istenmiştir ve sonuçta her kullanıcı her alan için ilk beş değerini belirlemiştir. İkinci bölümde bu alanlar üzerinde kullanıcılar tarafından gerçekleştirilmek istenen etkinliklerin belirlenmesi amacı ile kullanıcılara 19 farklı aktif ve pasif etkinlikler sunulmuş ve gösterilen alanlarda gerçekleştirmek istedikleri ilk üç etkinliği belirlemeleri istenmiştir. Böylece her alan için en çok tercih edilen ilk üç etkinlik ortaya konulmuştur. Daha sonrasında bu etkinlikler belirlenen görüntülerin sergilediği değerlerinin ortaya konulması, belirlenen görüntüler üzerinden yapılmak istenilen etkinliklerin belirlenmesi, belirlenen görüntülerin görsel değerinin belirlenmesi, belirlenen görüntülerin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislerin ortaya konulması başlıkları altında 4 gruba ayrılmıştır ve hem etkinlik bazında hem de gruplar bazında değerlendirmelere alınmıştır. İkinci anketin üçüncü bölümünde belirlenen görüntülerin görsel değerlerinin ortaya konulabilmesi için kullanıcılara alanı tanımlayan 14 sıfat önerilmiştir ve 5'li likert ölçeği yardımıyla bu sıfatları her bir alan için ayrı ayrı değerlendirmeleri istenmiştir. Osgood ve ark. (1975) tarafından geliştirilen Likert ölçeği insanların belirli kavramlara karşı duygularını, tutumlarını ya da davranışlarını ölçmekte kullanılmaktadır. Likert ölçeğinde 1 ile 5 arasında puanlama yapılmış olup, 1: Hiç, 2: Az, 3: Fikrim Yok, 4: Kısmen, 5: Tamamen anlamlarına gelmektedir. İkinci anketin dördüncü ve son bölümünde görüntülerin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hisleri belirleyebilmek için 12 his kullanılmış ve kullanıcılardan alanı gördüklerinde kendilerinde oluşan hislerden ilk üçünü belirlemeleri istendi. Böylece kullanıcılar üzerinde alanın oluşturduğu hisler belirlenmiştir.

3.2.2. Anketin Uygulanması

Anket çalışmasının gerçekleştirilmesi aşamasında araştırmacı tarafından 71 kaynak değerinin fotoğrafları yardımıyla birebir görüşme şeklinde değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Bu değerlendirme süreci yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür. İkinci aşamada belirlenen sekiz farklı kaynak değerlerinin farklı yaştaki kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi için yeni bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Fotoğrafların peyzaj niteliğini değerlendirmede temsili geçerliliği birçok araştırmada ispatlanmış ve bu çalışmalarda fotoğrafik esaslı algısal kararlar ifade edilen tercihler ile temsil edilen peyzajın kendisinin direkt olarak kullanılmasına verilen yanıtların paralel tepkiler aldığı ve ikisi arasında yüksek seviyede uyumluluk olduğu ortaya konulmuştur (Zube, 1974;Hershberger ve Cass, 1974; Daniel ve Boster, 1976; Craik, 1983; Law ve Zube, 1983; Kellomaki ve Savolainen, 1984; Stewart vd, 1984; Brown ve Daniel, 1987; Trent vd, 1987; Zube vd, 1987; Stamps, 1993, Hull ve Stewart, 1992; Nasar, 1998; Clay ve Daniel, 2000; Palmer ve Hoffman, 2001; Nasar ve Lin, 2003). Genellikle fotoğraf ve slaytlar algısal değerlendirme için çevresel simgeler olarak kullanılsa da, hareket ve ses gibi dinamik çevre koşullarını içeren ortam çeşitliliğine sahip değildir. Bu nedenle çevreyi tam anlamıyla temsil etmediğini belirten çalışmalar bulunmaktadır. Brown ve Daniel (1991) statik ve dinamik çevre ifadeleri arasında sistematik farklar bulmuştur. Slayt ve fotoğraf gibi statik simgelerin bir nehir akışı gibi dinamik çevre özelliklerini yeterince ifade edemediğini, oysa kamera görüntüleri gibi dinamik simgelerin akıntının detaylarını ortaya koyduğunu belirtmiştir. Yine Anderson vd, (1983) ve Hetherington'ın (1991) araştırma sonuçları da manzara tercihini ses ve hareketin etkilediğini ortaya koymuştur. Bu nedenle, çalışmada gerçek görüntüdeki gibi suyun sesi ve hareketin etkisini de belirleyebilmek için kamera görüntüleri kullanılmış, görüntülerin tekrardan hatırlanabilmesi için fotoğraflardan yararlanılmıştır. İkinci anket çalışması 4. grubu oluşturan çalışan kesim dışındaki bütün gruplarda toplu olarak gerçekleştirilmiştir. Anketörlere 40'arlı gruplar halinde önce anket formları dağıtılmıştır. Anketin amacı kişilere aktarılmıştır. Daha sonrasında bilgisayardan projeksiyon eşliğinde kamera kayıtları ve resimler yardımıyla her bir alanın resimlerine bakarak bu kaynak değerleri hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Sonrasında anketleri doldurmaları istenmiştir. 4. grubu oluşturan çalışan kesime ise üçerli ve beşerli gruplar halinde anket uygulaması yapılmıştır. İkinci anket çalışması yaklaşık 60-90 dakika sürmüştür.

3.2.3. Anket Değerlendirme Yöntemleri

Yapılan anketlerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi için veri giriş tabloları oluşturulmuştur. Bu veri giriş tabloları oluşturulurken her bölümdeki veriler şu

şekilde girilmiştir. Anket çalışmasının ilk bölümünde alanın sergilediği değerin ortaya konulabilmesi için deneklerden 13 farklı değerden her alan için ilk beş değeri belirlemeleri istenmiştir. Belirlenen değerler veri tabanına girilerek her yaş grubunun ve genelin her alan için ilk beş değer seçeceği ortaya çıkartılmıştır ve böylece o alanın kullanıcılar üzerinde oluşturduğu değerler ortaya konulmuştur. Anketin ikinci bölümünde bu alanlarda gerçekleştirilmek istenen etkinliklerin belirlenebilmesi için 19 farklı aktif ve pasif etkinlikten bu alanlarda gerçekleştirmek istedikleri ilk üç etkinliği sıralaması istenmiştir. Sadece bu üç etkinlik veri tabanına işlenmiştir. Her dört grubun bu alanda gerçekleştirmek istediği ilk üç etkinliğinin yüzde değerleri ortaya konulmuştur. Sonrasında etkinlikler 4 farklı kategoride birleştirilmiştir. Ki-kare testi yapılarak birleştirilen kategorilerle farklı yaş grupları arasında istatistiksel anlamda fark olup olmadığı ortaya konulmuştur. Anketin üçüncü bölümünde belirlenen görüntülerin görsel değerlerini ortaya koyabilmek için 14 sıfattan yararlanılmıştır ve kullanıcılardan 5'li likert ölçeği yardımıyla bu sıfatları her bir alan için ayrı ayrı değerlendirmeleri istenmiştir. Likert ölçeğinde 5 ile 1 arasında puanlama yapılmış olup, 1: Hiç, 2: Az, 3: Fikrim Yok, 4: Kısmen, 5: Tamamen anlamlarına gelmekte olup veri tabanına da veriler bu değerler göz önüne alınarak girilmiştir. Sonunda değerlerin ortalamaları alınıp her bir alanın hem genel hem de yaş grupları bazında görsel değeri ortaya konulmuştur. Anketin dördüncü ve son bölümünde görüntülerin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hisleri belirleyebilmek için kullanıcılar üzerinde oluşan ilk üç hissi işaretlemeleri istenmiştir. Bu belirlenen hisler veri tabanına işlenmiştir. Verilerin yüzdeleri alınarak kullanıcılar üzerinde alanın oluşturduğu ilk üç his belirlenmiştir.

4. BULGULAR

Doğada yer alan farklı kaynak değerlerinin farklı yaş grubundaki kullanıcılar üzerindeki etkilerinin farklılık göstereceği ve bu farklılığın o mekânda gerçekleştirilmek istenen etkinliği de değiştirebileceği varsayımından hareketle çalışma kapsamında Kastamonu'da yer alan farklı kaynak değerlerinin farklı yaşlardaki kullanıcılar üzerindeki etkileri ortaya konularak hangi kaynak değerlerinin hangi kullanıcılar için ne ifade ettiğinin belirlenmesi ve hangi kaynak değerinde, hangi kullanıcıların hangi etkinlikleri gerçekleştirilebileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Kaynak değerlerinin belirlenmesi ve farklı yaş gruplarına göre değerlendirilmesinin yapılabilmesi ve farklı yaşlardaki kullanıcıların bu alanlarda gerçekleştirmek istedikleri etkinlikleri belirleyebilmek için 8 başlık altında toplanan kaynak değerleri (Doğa Manzara, Göller, Kanyonlar, Köy Plajları, Mağaralar, Su kaynakları, Yaylalar ve Şelaleler) ile ilgili olarak 2 anket çalışması gerçekleştirildi. Anket sonuçları bu çalışma kapsamında irdelenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında alana daha önce gitmiş ve alan hakkında bilgisi olan 41 kişiden oluşan uzman bir grup tarafından gerçekleştirilen anket çalışması yardımıyla her bir kategorideki kaynak değerlerini temsil eden görüntülerden en çok beğenilen görüntü belirlenmiştir ve beğeni sebepleri ortaya konulmuştur. İkinci aşamasında ise, seçilen her bir alanın kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi için yeni anket soruları oluşturulmuştur. Anket soruları 40 ar kişilik 4 farklı yaş grupları arasında gerçekleştirilmiştir ve kullanıcıların alanları değerlendirmeleri istenmiştir. İlk grubu, 10-14 yaş grubu arasındaki ilköğretim 5-6. sınıf öğrencileri, ikinci grubu, 15-20 yaş arasındaki lise öğrencileri, üçüncü grubu 21-25 yaş arasındaki üniversite öğrencileri ve dördüncü grubu 26 yaş üstü çalışan kesim oluşturmaktadır. Farklı yaş gruplarındaki kullanıcıların, farklı potansiyel ekoturizm alanlarını değerlendirmesi sağlanmıştır.

4.1. Ankete katılanların demografik yapıları

Kastamonu'da yer alan ve çalışma alanı olarak belirlenen 71 adet doğal kaynak değerinin (Doğa Manzara, Göller, Kanyonlar, Köy Plajları, Mağaralar, Su

Kaynakları, Yaylalar ve Şelaleler) en çok tercih edilen 8 taneye indirgenmesi ve bu 8 alanın farklı yaşlardaki kullanıcılar üzerindeki etkilerinin ortaya konulabilmesi için iki farklı anket çalışması gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada gerçekleştirilen anket çalışmasında alanlara daha önce gitmiş ve alanlar hakkında bilgisi olan 41 kişiden oluşan uzman bir gruptan yararlanılmıştır. Ankete katılan ilk grubun demografik yapısı Tablo 4.2. de görülmektedir. Değerlendirmeye katılan grubun % 80,5'i erkek (33 kişi) ve % 19,5'i bayandır (8 kişi). Ankete katılan grubun %46,3'ü 25-35 yaş aralığında olup, bu kişilerin % 68,3'u (28 kişi) üniversite mezunudur. Deneklerin %87,8'i ise 2000 TL'nin üzerinde gelir düzeyine sahiptir (Tablo 4.1.).

Tablo 4.1. *Çalışmanın ilk aşamasında gerçekleştirilen anket çalışmasına katılan kişilerin demografik yapısı*

Demografik yapı	Kişi sayısı	% değeri
Cinsiyet		
Bayan	8	19,5
Erkek	33	80,5
Yaş		
(20 - 25)	14	34,1
(25 - 35)	19	46,3
(35 -)	8	19,5
Eğitim		
Lise	2	4,8
Üniversite	28	68,3
Lisans Üstü	11	26,8
Gelir		
1500 – 2000	5	12,2
2000 -	36	87,8

Belirlenen alanların farklı yaş grupları tarafından değerlendirilebilmesi için gerçekleştirilen ikinci anket çalışması ise 160 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Denekler yaşlarına göre dört gruba bölünmüş ve her grup 40 kişiden oluşmaktadır. Bu yaş grupları ve cinsiyet farklılıkları Tablo 4.2'de görülmektedir. Çalışma kapsamında gruplardaki kız erkek ayrımının eşit olmasına dikkat edilmiştir. Ancak ikinci grubu oluşturan 15-20 yaş aralığında yer alan lise öğrencilerinde prosedür açısından sıkıntı yaşandığından dolayı birçok lise anketin uygulanmasına izin vermemiş bir tek kızların eğitim aldığı bir liseden olumlu yanıt alınabilmiştir. Zaman

sıkıntısından dolayı o lisede anket çalışması gerçekleştirilmiş bu yüzden de ikinci grupta erkek deneklerle anket yapılamamıştır.

Tablo 4.2. *İkinci anket çalışmasına katılan kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımı*

Yaş Grupları	1.grup (-14)	%	2.grup (15- 0)	%	3.grup (21-25)	%	4.grup (26-)	%	Genel	%
Bayan	20	50,0	40	100	18	45,0	17	42,5	95	59,4
Erkek	20	50,0	0	0	22	55,0	23	57,5	65	40,6
Toplam	40	100	40	100	40	100	40	100	40	100

4.2. Kastamonu'da En Çok Tercih Edilen Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Belirlenmesi

Kastamonu'da yer alan potansiyel ekoturizm alanlarının değerlendirilebilmesi için farklı doğal kaynak değerlerine sahip ve uzman kişiler tarafından bilinen 71 alana gidilmiş ve alanların fotoğrafları çekilmiş ve kamera kayıtları gerçekleştirilmiştir. Alanlar hakkında detaylı bilgiler toplanmıştır. Daha sonrasında bu 71 alan Doğa Manzarası, Göller, Kanyonlar, Köy Plajları, Mağaralar, Su Kaynakları, Yaylalar ve Şelaleler olmak üzere barındırdığı doğal kaynak değerleri açısından 8 gruba ayrılmıştır. Doğa manzaralarını temsilen 9 görüntü, gölleri temsilen 9 görüntü, kanyonları temsilen 8 görüntü, köy plajlarını temsilen 9 görüntü, mağaraları temsilen 12 görüntü, su kaynaklarını temsilen 9 görüntü, yaylaları temsilen 8 görüntü ve şelaleleri temsilen de 8 görüntü çalışma kapsamında irdelenmiştir. Her grubu temsil eden ve en çok tercih edilen alanın belirlenebilmesi için anket çalışması yapılmıştır. Alana daha önce gitmiş ve alan hakkında bilgisi olan 41 kişiden oluşan uzman bir grup tarafından gerçekleştirilen anket çalışması yardımıyla her bir kategorideki kaynak değerlerini temsil eden görüntülerden en çok tercih edilen alanlar belirlenmiştir. Doğa manzarası grubundan Ballıdağ (%41,0), göller grubundan Balıklı Göl (%49,0), kanyonlar grubundan Çatak Kanyonu(%39,0), köy plajları grubundan Çayyaka Koyu (%27,0), mağaralar grubundan Dağlı Kuylucu (%37,0), su kaynakları grubundan Çevrik Boğazı (%49,0), yaylalar grubundan Koru Yaylası (%46,0) ve şelaleler grubundan Azdavay Şelalesi (%37,0) en çok tercih edilen alanları oluşturulmuştur Tüm alanların tercih edilme yüzdeleri Tablo 4.3'te görülmektedir. Materyal bölümünde bu alanlara ilişkin detaylı bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.3. *Çalışma kapsamında irdelenen Kastamonu'daki doğal kaynak değerlerinin tercihlerinin sıralanışı*

Kaynak Değerler	Sıra no	Birimler	Frekans	%	Kaynak Değerler	Sıra no	Birimler	Frekans	%
DOĞA MANZARA	1	Ballıdağ	17	41,0	**MAĞARALAR**	1	Dağlı Kuylucu	15	37,0
	2	Anıt Çınar Ağacı	15	37,0		2	Ilgarani Mağarası	10	24,0
	3	Ilgaz Dağı	4	10,0		3	Attepe Mağarası	5	12,0
	4	Zümrüt Köyü	3	7,0		4	Cehennem Çukuru	5	12,0
	5	Karacakaya Bölgesi	1	2,0		5	Kılıçlı Mağarası	4	10,0
	6	Kızılcasu Bölgesi	1	2,0		6	Mantar Mağarası	1	2,0
	7	Hacet	0	0,0		7	Subatatn Mağarası	1	2,0
	8	Kapan Tepesi Bölgesi	0	0,0		8	İnönü Mağarası	0	0,0
	9	Yaralıgöz	0	0,0		9	Kızılcasu Bölgesi	0	0,0
						10	Medil Mağarası	0	0,0
						11	Sarpunalınca Mağarası	0	0,0
						12	Sisli Mağarası	0	0,0
GÖLLER	1	Balıklı Göleti	20	49,0	**SU KAYNAKLARI**	1	Çevrik Boğazı	20	49,0
	2	Mamatlar Göleti	6	15,0		2	Acı Su	10	24,0
	3	Küçüksu	5	12,0		3	Asır Kaya	4	10,0
	4	Beyler Barajı	4	10,0		4	Kayaboğazı	3	7,0
	5	Kınık Barajı	4	10,0		5	Devrekâni Çayı	2	5,0
	6	Asar Göleti	2	5,0		6	Aydos Çayı	1	2,0
	7	Karacakaya Göleti	0	0,0		7	Göcet Çayı	1	2,0
	8	Taşçılar Göleti	0	0,0		8	Hacıveli Çayı	0	0,0
	9	Tuzaklı Göleti	0	0,0					
KANYONLAR	1	Çatak Kanyonu (Cide)	16	36,0	**YAYLALAR**	1	Koru Yaylası	19	46,0
	2	Malyas Kanyonu	7	17,0		2	Attepe Yaylası	7	17,0
	3	Harmankaya	6	15,0		3	Fındıklı Yaylası	4	10,0
	4	Çatak Kanyonu (Azdavay)	4	10,0		4	Susuz Yaylası	4	10,0
	5	Valla Kanyonu	2	5,0		5	Eğriceova Yaylası	3	7,0
	6	Horma Kanyonu	1	2,0		6	Ayıkovduğu Yaylası	2	5,0
	7	Karacehennem Boğazı	1	2,0		7	Sıragömü Yaylası	2	5,0
						8	Munay Yaylası	0	0,0
KÖY PLAJLARI	1	Çayyaka Koyu	11	27,0	**ŞELALELER**	1	Azdavay Şelalesi	15	37,0
	2	Cide Sahili	9	22,0		2	Göcet Çayı Şelalesi	7	17,0
	3	Ginolu Koyu	6	15,0		3	Evken Şelalesi	6	15,0
	4	Aydos Koyu	4	10,0		4	Ilıca Şelalesi	6	15,0
	5	Çatalzeytin Sahili	4	10,0		5	Akdoğan Şelalesi	3	7,0
	6	Doğanyurt Sahili	3	7,0		6	Çatak Kanyonu Şelalesi	2	5,0
	7	Gideros Koyu	3	7,0		7	Bağdere Köyü Şelalesi	2	5,0
	8	Çoşnaraltı Koyu	1	2,0		8	Poyracık Şelalesi	0	0,0
	9	Uğurlu Köyü Sahili	0	0,0					

Tablo 4.4. *Anket sonucu en çok tercih edilen doğal kaynak değerleri ve bu alanlarda gerçekleştirilebilen ekoturizm etkinlikleri*

Doğa Manzara	**Göller**	**Kanyon**	**Köy plajları**
Ballıdağ Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Foto safari ve trekking,	**Balıklı Göleti** Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Foto safari ve trekking	**Çatak Kanyonu** Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Kanyon yürüyüşü, foto safari ve bitki gözlemciliği	**Çayyaka Koyu** Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Foto safari, trekking ve bitki gözlemciliği
Mağaralar	**Su Kaynakları**	**Yaylalar**	**Şelaleler**
Dağlı Kuylucu Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Yürüyüş, foto safari, bitki ve hayvan gözlemciliği	**Çevrik Boğazı** Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Foto safari, olta balıkçılığı, yürüyüş bitki ve hayvan gözlemciliği	**Koru Yaylası** Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Foto safari, trekking, bitki gözlemciliği, bisiklete binme, kampçılık ve at binme.	**Azdavay Şelalesi** Gerçekleştirilebilen etkinlikler: Yürüyüş, foto safari ve bitki gözlemciliği

Uzman grubun belirlenen kaynak değerlerini neden tercih ettiklerini ortaya koyabilmek için el değmemiş, sıra dışı, çekici, keyif verici, huzurlu, etkileyici, gizemli, özgün ve heyecan verici-coşkulu olmak üzere 9 sıfattan yararlanılarak alanlar sorgulanmıştır. Her bir kaynak değeri kategorisi için en çok tercih edilen kaynak değerin seçilme nedenleri yüzdeleri ile birlikte ortaya konulmuştur.

Doğa manzarası kaynak değerlerinden olan Ballıdağ'ın tercih edilme sebebi irdelendiğinde en çok huzur etkisinden dolayı (%26,8) tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Göller kategorisini temsil eden Balıklı Göl'ün en çok tercih edilme sebepleri irdelendiğinde daha keyif verici ve huzurlu (% 26,8) bulunmasından kaynaklandığı, Kanyon kategorisini temsil eden Çatak Kanyonu'nun (%24,4) ve şelaleler kategorisini temsil eden Azdavay Şelalesi'nin (%29,3) çekici bulunduğundan dolayı tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Mağaralar kategorisini temsil eden Dağlı Kuylucu (%19,5) ve yaylalar kategorisini temsil eden Koru Yaylası (%22,0) ise etkileyici bulunduğu için tercih edilmiştir. Köy plajlarını temsil eden Çayyaka Koyu ise özgün bulunduğu için (%12,2) tercih edilmiş ve su kaynakları kategorisini temsil eden Çevrik boğazı ise el değmemiş bir görüntü sergilediği için (%24,4) tercih edilmiştir. Her bir potansiyel ekoturizm alanının tercih edilme yüzdeleri Tablo 4.5.'de verilmiştir.

Bu tabloya göre belirlenen kaynak değerlerinde Ballıdağ en huzurlu (%26,8), Balıklı Göl en keyif verici ve en huzurlu (%26,8), Çatak kanyonu en çekici (24,4), Çayyaka koyu en özgün (12,2), Dağlı Kuylucu en etkileyici (%19,5), Çevrik Boğazı en el değmemiş (%24,4), Koru Yaylası en etkileyici (%22,0) ve Azdavay Şelalesi en çekici (%29,3) bulunmuştur.

Tablo 4.5. *Her bir kategori için en çok tercih edilen alanların tercih edilme nedenleri*

	El değmemiş (% kişi)	Sıra dışı (% kişi)	Çekici (% kişi)	Keyif verici (% kişi)	Huzurlu (% kişi)	Etkileyici (% kişi)	Gizemli (% kişi)	Özgün (% kişi)	Heyecan verici-coşkulu(% kişi)
DOĞA MANZARA (Ballıdağ)	12,2	2,4	9,8	19,5	**26,8**	12,2	7,3	22,0	7,3
GÖLLER (Balıklı Göl)	12,2	2,4	17,1	**26,8**	**26,8**	14,6	4,9	19,5	12,2
KANYONLAR (Çatak Kanyonu)	17,1	9,8	**24,4**	12,2	14,6	17,1	12,2	17,1	9,8
KÖY PLAJLARI Çayyaka Koyu	2,4	7,3	4,9	2,4	7,3	7,3	0,0	**12,2**	2,4
MAĞARALAR Dağlı Kuylucu	14,6	9,8	12,2	9,8	12,2	**19,5**	12,2	7,3	9,8
SU KAYNAKLARI Çevrik Boğazı	**24,4**	12,2	19,5	14,6	22,0	22,0	9,8	22,0	22,0
YAYLALAR Koru Yaylası	12,2	9,8	17,1	17,1	31,7	**22,0**	7,3	12,2	9,8
ŞELALELER Azdavay Şelalesi	12,2	4,9	**29,3**	12,2	17,1	19,5	12,2	12,2	12,2

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercih edilen kaynak değerlerin ilk tercih edilme sebebi

4.3. Kastamonu'da En Çok Tercih Edilen Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Farklı Yaşlardaki Kullanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi

Kastamonu'da seçilen her bir kaynak değerinin farklı yaşlardaki kullanıcılar üzerinde değerlendirilebilmesi için ikinci bir anket çalışması yapılmıştır. Bu anket farklı yaş grubundaki insanların tercihlerini ve bakış açılarını ortaya koyabilmek için 40'ar kişilik 4 farklı yaş grubundaki kişiler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması yapılırken kişilere alanları tanıtan fotoğraf ve video görüntüleri eşliğinde genel bilgiler verilerek en çok tercih edilen kaynak değerlerinin sorgulaması yapılmıştır.

4.3.1. Belirlenen Görüntülerin Sergilediği Değerlerinin Ortaya Konulması

Belirlenen görüntülerin değerlerinin ortaya konulabilmesi için 13 farklı değer belirlenmiştir. Bu değerlerin neler olduğu ve ne anlama geldiği Tablo 4.6.'de verilmiştir.

Tablo 4.6. *Belirlenen görüntülerin sergilediği değerler ve anlamları*

Sıra No	Değerler	Anlamları
1	Görsel Değer	Bu alanların görsel, kokusal ve işitsel güzellikler içeren çekici görünümlere sahip olması
2	Kültürel Değer	Bu alanların bölgenin gelenek-görenek ve yaşam şekillerini yansıtıyor olması
3	Doğal Değer	Bu alanların bölgenin doğallığını yansıtıyor olması
4	Turizm Değeri	Bu alanların turizm (kültürel-tarımsal-turizm)için uygun olması
5	Rekreasyon Değer	Bu alanların rekreasyonel aktiviteler için uygun olması
6	Terapi Değeri	Bu alanların beden ve ruh sağlığı için uygun olması
7	Ekonomik Değeri	Bu alanların tarım, turizm, ormancılık açısından kazanç sağlıyor olması
8	Yaban Değeri	Bu alanların el değmemiş olması
9	Biyoçeşitlilik Değeri	Bu alanlarının çok çeşitli bitki ve hayvan türünü barındırma potansiyelinin olması
10	Sürdürülebilirlik Değeri	Bu alanların hava, su, toprak üretme, koruma ve yenileme potansiyeline sahip olması
11	Geçim Değeri	Bu alanların yöre insanının hayatını sürdürmesi için önem taşıyor olması
12	Sosyal Değeri	Bu alanların sosyal iletişim için gereken fırsatlara uygun olması
13	Öğrenme Değeri	Bu alanların yaşam tarzı ve ürün elde etme öğretisi potansiyelinin olması

Kullanıcılara bu 13 değer tanımlandıktan sonra her alan için bu değerlerden en çok önemsediği ilk 5 değeri sırası ile ortaya koyması istenmiş ve her bir alan için ayrı ayrı sonuçlar ortaya konulmuştur. Belirlenen değerler veri tabanına girilerek her yaş grubunun ve genelin her alan için ayrı ayrı en çok tercih ettikleri ilk beş değer belirlenmiş ve böylece o alanın kullanıcılar üzerinde oluşturduğu değerler ortaya konulmuştur.

Doğa manzarası kaynak değerleri arasından seçilen Ballıdağ'a ait genel sonuçlar Tablo 4.7.'de, yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.8.'da görülmektedir.

Tablo 4.7. *Kullanıcılar tarafından Ballıdağ için belirlenen değer tablosu*

Ballıdağ % değerleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**97,5**	**92,5**	**40,0**	**72,5**	**86,9**
Kültürel Değer	22,5	**42,5**	5,0	20,0	25,6
Doğal Değer	**92,5**	**87,5**	**52,5**	**72,5**	**88,1**
Turizm Değeri	**57,5**	**55,0**	**40,0**	**27,5**	**53,8**
Rekreasyon Değer	22,5	12,5	**45,0**	25,0	36,3
Terapi Değeri	**55,0**	**65,0**	**35,0**	**65,0**	**61,3**
Ekonomik Değeri	12,5	15,0	22,5	7,5	16,3
Yaban Değeri	32,5	30,0	35,0	22,5	37,5
Biyoçeşitlilik Değeri	**45,0**	30,0	30,0	**27,5**	**38,8**
Sürdürülebilirlik Değeri	20,0	25,0	0,0	17,5	18,8
Geçim Değeri	2,5	10,0	0,0	5,0	4,4
Sosyal Değeri	17,5	17,5	7,5	22,5	18,1
Öğrenme Değeri	22,5	15,0	0,0	17,5	14,4

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercih edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Ballıdağ doğa manzarasının doğal, görsel, terapi ve turizm değerleri tüm gruplarda en çok tercih edilen değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla doğal, görsel, terapi, turizm ve biyoçeşitlilik değerleri ön planda algılanmaktadır. Grup farklılıklarına bakıldığında ise; 3. grup bu alanın rekreasyonel değeri de olduğunu ve 2. grup ise bu alanın kültürel değeri de olduğunu belirtmişlerdir. Tüm gruplarda ve genel durumda ekonomik değer ve geçim değerleri en az tercih edilenler arasında yer almıştır (Tablo 4.8.).

Tablo 4.8. *Ballıdağ doğa manzarası için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer Sıralama	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.	Görsel değeri (%97,5)	Görsel değeri (%92,5)	Doğal değer (%52,5)	Doğal değer (%72,5)	Doğal değer (%88,1)
2.	Doğal değer (% 92,5)	Doğal değeri (%87,5)	*Rekreasyon değeri (%45,0)	Görsel değeri (%72,5)	Görsel değeri (%86,9)
3.	Turizm değeri (% 57,5)	Terapi değeri (%65)	Görsel değeri (%40,0)	Terapi değeri (%65,0)	Terapi değeri (%61,3)
4.	Terapi değeri (% 55,0)	Turizm değeri (%55,0)	Turizm değer (%40,0)	Turizm değer (%27,5)	Turizm değeri (%53,8)
5.	Biyoçeşitlilik değeri (% 45,0)	*Kültürel değeri (%42,5)	Terapi değer (%35,0)	Biyoçeşitlilik değeri (%27,5)	Biyoçeşitlilik değeri (%38,8)

*Grup farklılıkları

Göller kaynak değerleri arasından seçilen Balıklı Göl'e ait genel sonuçlar Tablo 4.9. da, yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.10.'da görülmektedir.

Tablo 4.9. *Kullanıcılar tarafından Balıklı Göl için belirlenen değer tablosu*

Balıklı Göl % değerleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**72,5**	**72,5**	**70,0**	**70,0**	**71,0**
Kültürel Değer	32,5	**45,0**	35,0	**37,5**	37,5
Doğal Değer	**77,5**	**67,5**	**55,0**	**67,5**	**67,0**
Turizm Değeri	**55,0**	**40,0**	30,0	**40,0**	**41,0**
Rekreasyon Değer	27,5	32,5	**75,0**	35,0	**42,5**
Terapi Değeri	**55,0**	32,5	**45,0**	**45,0**	**44,0**
Ekonomik Değeri	20,0	30,0	**37,5**	35,0	30,63
Yaban Değeri	22,5	30,0	20,0	15,0	21,88
Biyoçeşitlilik Değeri	**47,5**	30,0	27,5	32,5	34,38
Sürdürülebilirlik Değeri	25,0	**35,0**	12,5	25,0	24,38
Geçim Değeri	25,0	22,5	32,5	22,5	25,63
Sosyal Değeri	22,5	**35,0**	**42,5**	22,5	30,63
Öğrenme Değeri	27,5	27,5	12,5	25,0	23,13

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercih edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Balıklı Gölün doğal ve görsel değerleri tüm gruplarda en çok tercih edilen değer olarak görülmektedir. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla doğal, görsel, terapi, rekreasyon ve turizm değerleri ön planda algılanmaktadır. Grup farklılıklarına bakıldığında ise kültürel değeri 2. ve 4. grubun, biyoçeşitlilik 1. grubun, sürdürülebilirlik değeri 2. grubun ve sosyal değer 3. grubun tercihleri arasında yer almıştır (Tablo 4.10.).

Tablo 4.10. *Balıklı Göl için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer Sıralama	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.	Doğal değer (%75,0)	Görsel değeri (%72,5)	Rekreasyon değeri (%77,5)	Görsel değeri (% 75,0)	Görsel değeri (%71,3)
2.	Görsel değeri (%70,0)	Doğal değeri (%70,0)	Görsel değeri (%67,5)	Doğal değeri (%72,5)	Doğal değeri (% 67,5)
3.	Turizm değer (%55,0)	*Kültürel değeri (%45,0)	Doğal değeri (%42,5)	Terapi değeri (%50,0)	Terapi değeri (%44,4)
4.	Terapi değeri (%52,5)	Turizm değeri (%40,0)	*Sosyal değeri (%42,5)	*Kültürel değeri (%40,0)	Rekreasyon değeri (%43,1)
5.	*Biyoçeşitlilik değeri (%47,5)	*Sürdürülebilirlik değeri (%35,0)	Terapi değeri (%42,5)	Turizm değeri (%40,0)	Turizm değeri (%41,3)

*Grup farklılıkları

Kanyon kaynak değerleri arasından seçilen Çatak Kanyonu'na ait genel sonuçlar Tablo 4.11.'de yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.12.'de görülmektedir.

Tablo 4.11. K*ullanıcılar tarafından Çatak Kanyonu için belirlenen değer tablosu*

Çatak Kanyonu % değerleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**65,0**	**85,0**	**42,5**	**45,0**	**70,6**
Kültürel Değer	**57,5**	**45,0**	22,5	**52,5**	**48,8**
Doğal Değer	**60,0**	**62,5**	**40,0**	**50,0**	**61,9**
Turizm Değeri	**57,5**	**47,5**	22,5	**45,0**	**46,9**
Rekreasyon Değer	**50,0**	22,5	**37,5**	32,5	**42,5**
Terapi Değeri	35,0	42,5	**30,0**	**40,0**	41,3
Ekonomik Değeri	27,5	27,5	15,0	17,5	27,5
Yaban Değeri	30,0	37,5	**30,0**	17,5	35,6
Biyoçeşitlilik Değeri	22,5	**45,0**	20,0	25,0	34,4
Sürdürülebilirlik Değeri	32,5	25,0	17,5	22,5	29,4
Geçim Değeri	30,0	27,5	15,0	22,5	26,9
Sosyal Değeri	15,0	17,5	17,5	7,5	17,5
Öğrenme Değeri	17,5	15,0	2,5	22,5	16,9

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercih edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Çatak Kanyonunun görsel ve doğal değerleri tüm gruplarda en çok tercih edilen değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla görsel, doğal, kültürel, turizm ve rekreasyon değerleri ön planda algılanmaktadır. Gruplar arası farklılıklarına bakıldığında ise 2. grubun biyoçeşitlilik değeri, 3. grubun yaban ve terapi değeri, 4. grubun yaban değeri tercihleri arasında yer aldığı görülmektedir. Tüm gruplarda ve genel durumda öğrenme değerleri en az tercih edilenler arasında yer almıştır (Tablo 4.12.).

Tablo 4.12. *Çatak Kanyonu için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer sıralama	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1	Görsel değeri (%65,0)	Görsel değeri (%85,0)	Görsel değeri (%42,5)	Kültürel değeri (%52,5)	Görsel değeri (%70,6)
2	Doğal değeri (% 60,0)	Doğal değeri (%62,5)	Doğal değeri (%40,0)	Doğal değeri (%50,0)	Doğal değeri (%61,9)
3	Kültürel değeri (%57,5)	Turizm değeri (%47,5)	Rekreasyon değeri (%37,5)	Görsel değeri (%45,0)	Kültürel değeri (%48,8)
4	Turizm değeri (%57,5)	Kültürel değeri (%45,0)	*Terapi değeri (%30,0)	Turizm değeri (%45,0)	Turizm değeri (%46,9)
5	Rekreasyon değeri (%50,0)	*Biyoçeşitlilik değeri (%45,0)	*Yaban değeri (%30,0)	*Terapi değeri (%40,0)	Rekreasyon değeri (%42,5)

*Grup farklılıkları

Köy Plajları kaynak değerleri arasından seçilen Çayyaka Koyu'na ait genel sonuçlar Tablo 4.13.'te, yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.14.'te görülmektedir.

Tablo 4.13. *Kullanıcılar tarafından Çayyaka Koyu için belirlenen değer tablosu*

Çayyaka Koyu % değerleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**77,5**	**75,0**	**60,0**	**60,0**	**82,5**
Kültürel Değer	30,0	**55,0**	**30,0**	**42,5**	**41,3**
Doğal Değer	**70,0**	**65,0**	**52,5**	**55,0**	**74,4**
Turizm Değeri	**62,5**	**70,0**	**42,5**	**57,5**	**65,0**
Rekreasyon Değer	**40,0**	27,5	**35,0**	30,0	**43,1**
Terapi Değeri	**55,0**	**42,5**	15,0	**50,0**	40,6
Ekonomik Değeri	25,0	27,5	22,5	10,0	25,0
Yaban Değeri	32,5	40,0	20,0	22,5	34,4
Biyoçeşitlilik Değeri	40,0	25,0	15,0	25,0	28,8
Sürdürülebilirlik Değeri	25,0	27,5	7,5	25,0	22,5
Geçim Değeri	17,5	10,0	5,0	2,5	11,3
Sosyal Değeri	22,5	25,0	12,5	20,0	19,4
Öğrenme Değeri	15,0	22,5	7,5	0,0	11,9

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercih edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Çayyaka Koyu'nun görsel, doğal ve turizm değerleri tüm gruplarda en çok tercih edilen değerler olarak görülmektedir. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla görsel, doğal, turizm, rekreasyon ve kültürel değerleri ön planda algılanmaktadır. Grup farklılıklarına bakıldığında ise terapi değerinin 1., 2. ve 4. grupların tercihleri arasında yer aldığını görülmektedir

Tüm gruplarda ve genel durumda öğrenme değerleri ve geçim değeri en az tercih edilenler arasında yer almıştır (Tablo 4.14.).

Tablo 4.14. *Çayyaka Koyu için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer sıralama	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1	Görsel değeri (% 77,5)	Görsel değeri (% 75,0)	Görsel değeri (% 60,0)	Görsel değeri (%60,0)	Görsel değeri (%82,5)
2	Doğal değer (% 70,0)	Turizm değeri (%70,0)	Doğal değeri (%52,5)	Turizm değeri (%57,5)	Doğal değeri (%74,4)
3	Turizm değeri (%62,5)	Doğal değeri (%65,0)	Turizm değer (%42,5)	Doğal değeri (%55,0)	Turizm değeri (%65,0)
4	*Terapi değeri (%55,0)	Kültürel değeri (%55,0)	Rekreasyon değeri (%35,0)	*Terapi değeri (%50,0)	Rekreasyon değeri (%43,1)
5	Rekreasyon değeri (%40,0)	*Terapi değeri (%42,5)	Kültürel değer (%30,0)	Kültürel değeri (%42,5)	Kültürel değeri (% 41,3)

*Grup farklılıkları

Mağara kaynak değerleri arasından seçilen Dağlı Kuylucu'na ait genel sonuçlar Tablo 4.15'te, yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.16'da görülmektedir.

Tablo 4.15. *Kullanıcılar tarafından Dağlı Kuylucu için belirlenen değer tablosu*

Dağlı Kuylucu % değerleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**75,0**	**75,0**	**45,0**	**67,5**	**78,8**
Kültürel Değer	35,0	25,0	**42,5**	25,0	**43,1**
Doğal Değer	**42,5**	**52,5**	30,0	22,5	40,6
Turizm Değeri	**50,0**	**75,0**	**30,0**	**55,0**	**59,4**
Rekreasyon Değer	**50,0**	**67,5**	**52,5**	**50,0**	**68,1**
Terapi Değeri	40,0	**37,5**	12,5	**42,5**	36,3
Ekonomik Değeri	27,5	37,5	12,5	25,0	26,9
Yaban Değeri	**42,5**	32,5	**35,0**	**35,0**	**40,6**
Biyoçeşitlilik Değeri	30,0	25,0	12,5	15,0	22,5
Sürdürülebilirlik Değeri	32,5	30,0	15,0	7,5	25,6
Geçim Değeri	22,5	12,5	0,0	12,5	13,1
Sosyal Değeri	35,0	7,5	10,0	25,0	21,3
Öğrenme Değeri	17,5	22,5	15,0	17,5	23,8

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercihe edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Dağlı Kuylucu görsel, rekreasyon ve turizm değerleri açısından tüm gruplarda en çok tercih edilen değerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla görsel,

rekreasyon, turizm, kültürel ve yaban değerleri ön planda algılanmaktadır. Grup farklılıklarına bakıldığında ise doğal değeri 1. ve 2. grubun tercihleri, terapi değeri 2. ve 4. grubun tercihleri arasında yer aldığını görülmektedir. Tüm gruplarda ve genel durumda öğrenme değerleri ve geçim değeri en az tercih edilenler arasında yer almıştır (Tablo 4.16.).

Tablo 4.16. *Dağlı Kuylucu için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer sıralama	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1	Görsel değeri (%75,0)	Görsel değeri (% 75,0)	Rekreasyon değeri (%52,5)	Görsel değeri (%67,5)	Görsel değeri (%78,8)
2	Rekreasyon değeri (% 50,0)	Turizm değeri (% 75,0)	Görsel değeri (%45,0)	Turizm değeri (%55,0)	Rekreasyon değeri (%68,1)
3	Turizm değeri (% 50,0)	Rekreasyon değeri (%67,5)	Kültürel değeri (%42,5)	Rekreasyon değeri (%50,0)	Turizm değeri (%59,4)
4	*Doğal değeri (%42,5)	*Doğal değeri (%52,5)	Yaban değeri (%35,0)	*Terapi değeri (%42,5)	Kültürel değeri (% 43,1)
5	Yaban değeri (%42,5)	*Terapi değeri (%37,5)	Turizm değeri (% 30,0)	Yaban değeri (%35,0)	Yaban değeri (%40,6)

*Grup farklılıkları

Su kaynakları kaynak değerleri arasından seçilen Çevrik Boğazı'na ait genel sonuçlar Tablo 4.17.'de, yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.18.'de görülmektedir.

Tablo 4.17. *Kullanıcılar tarafından Çevrik Boğazı için belirlenen değer tablosu*

Çevrik Boğazı % değerleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**82,5**	**87,5**	**50,0**	**72,5**	**85,6**
Kültürel Değer	27,5	**45,0**	7,5	25,0	28,8
Doğal Değer	**55,0**	**75,0**	**42,5**	**62,5**	**71,3**
Turizm Değeri	**62,5**	**52,5**	**32,5**	**42,5**	**55,0**
Rekreasyon Değer	**42,5**	27,5	**42,5**	27,5	**46,9**
Terapi Değeri	**40,0**	27,5	17,5	**35,0**	**33,8**
Ekonomik Değeri	35,0	32,5	22,5	**30,0**	33,1
Yaban Değeri	25,0	**35,0**	22,5	17,5	30,6
Biyoçeşitlilik Değeri	32,5	27,5	2,5	30,0	25,6
Sürdürülebilirlik Değeri	27,5	32,5	12,5	22,5	25,6
Geçim Değeri	17,5	12,5	27,5	10,0	21,9
Sosyal Değeri	22,5	17,5	**27,5**	17,5	24,4
Öğrenme Değeri	30,0	27,5	5,0	7,5	17,5

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercihe edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Çevrik Boğazının doğal ve görsel değerleri tüm gruplarda en çok tercih edilen değer olarak karşımıza çıkarken sadece 1. grubun ikinci tercihi turizm değeri ve üçüncü tercihi ise doğal değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla görsel, doğal, turizm, rekreasyon ve terapi değerleri ön planda algılanmaktadır. Grup farklılıklarında 2. ve 3. grup ise alanın kültürel değeri de olduğunu belirtmişlerdir. Gruplar arasında 3. grup biyoçeşitlilik değeri, öğrenme değeri ve kültürel değeri, 4. grup öğrenme değerini ve geçim değerini en az tercih etmiştir (Tablo 4.18.).

Tablo 4.18. *Çevrik Boğazı için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer Sıralaması	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1	Görsel değeri (%82,5)	Görsel değeri (% 87,5)	Görsel değeri (%50,0)	Görsel değeri (%72,5)	Görsel değeri (%85,6)
2	Turizm değeri (%62,5)	Doğal değeri (% 75,0)	Doğal değeri (%42,5)	Doğal değeri (%62,5)	Doğal değeri (%71,5)
3	Doğal değeri (%55,0)	Turizm değeri (%52,5)	Rekreasyon değeri (%42,5)	Turizm değeri (%42,5)	Turizm değeri (%55,0)
4	Rekreasyon değeri (%42,5)	*Kültürel değeri (%45,0)	Turizm değeri (%32,5)	Terapi değeri (%35,0)	Rekreasyon değeri (%46,9)
5	Terapi değeri (%40,0)	*Yaban değeri (%35,0)	*Yaban değeri (%27,5)	*Ekonomiklik değeri (%30,0)	Terapi değeri (%33,8)

*Grup farklılıkları

Yaylalar kaynak değerleri arasından seçilen Koru Yaylası'na ait genel sonuçlar Tablo 4.19.'da, yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.20.'de görülmektedir.

Tablo 4.19. *Kullanıcılar tarafından Koru Yaylası için belirlenen değer tablosu*

Koru Yaylası % değerleri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**75,0**	**65,0**	**47,5**	**70,0**	**76,9**
Kültürel Değer	37,5	**50,0**	**25,0**	**30,0**	**40,0**
Doğal Değer	**62,5**	**70,0**	**40,0**	**65,0**	**71,3**
Turizm Değeri	**57,5**	37,5	**57,5**	**42,5**	**59,4**
Rekreasyon Değer	35,0	27,5	**45,0**	22,5	**44,4**
Terapi Değeri	**40,0**	32,5	17,5	27,5	31,9
Ekonomik Değeri	22,5	**45,0**	2,5	25,0	25,0
Yaban Değeri	27,5	27,5	10,0	17,5	25,6
Biyoçeşitlilik Değeri	35,0	32,5	7,5	30,0	27,5
Sürdürülebilirlik Değeri	**40,0**	32,5	12,5	**30,0**	31,3
Geçim Değeri	17,5	**42,5**	22,5	10,0	27,5
Sosyal Değeri	25,0	15,0	20,0	17,5	22,5
Öğrenme Değeri	25,0	22,5	5,0	12,5	16,9

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercihe edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Koru Yaylasının doğal ve görsel değerleri tüm gruplarda en çok tercih edilen değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla görsel, doğal, turizm, rekreasyon ve kültürel değerleri ön planda algılanmaktadır. Gruplar arasında tercih farklılıklarına bakıldığında ise 1.grup terapi ve sürdürülebilirlik değerlerini de, 2. grup geçim ve ekonomiklik değerlerini de ve 4. grup sürdürebilirlik değerini de tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Gruplar arasında 3. grup ekonomik, öğrenme ve biyoçeşitlilik değerini en az tercih etmiştir. (Tablo 4.20.).

Tablo 4.20. *Koru Yaylası için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer sıralama	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1	Görsel değeri (%75,0)	Doğal değeri (%70,0)	Turizm değeri (%57,5)	Görsel değeri (%70,0)	Görsel değeri (%76,9)
2	Doğal değeri (% 62,5)	Görsel değeri (% 65,0)	Görsel değeri (% 47,5)	Doğal değeri (%65,0)	Doğal değeri (%71,3)
3	Turizm değeri (% 57,5)	Kültürel değeri (%50,0)	Rekreasyon değeri (%45,0)	Turizm değeri (%42,5)	Turizm değeri (%59,4)
4	*Terapi değeri (%40,0)	*Ekonomik değeri (% 45,0)	Doğal değeri (%40,0)	Kültürel değeri (%30,0)	Rekreasyon değeri (%44,4)
5	*Sürdürülebilirlik değeri (%40,0)	*Geçim değeri (%42,5)	Kültürel değeri (%25,0)	*Sürdürülebilirlik değeri (%30,0)	Kültürel değeri (%40,0)

*Grup farklılıkları

Şelale kaynak değerleri arasından seçilen Azdavay Şelalesi'ne ait genel sonuçlar Tablo 4.21.'de, yaş gruplarına göre ayrılmış sonuçlar ise Tablo 4.22.'de görülmektedir.

Tablo 4.22. *Kullanıcılar tarafından Azdavay Şelalesi belirlenen için değer tablosu*

Azdavay Şelalesi % leri	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
Görsel Değer	**77,5**	**77,5**	**47,5**	**72,5**	**80,6**
Kültürel Değer	37,5	32,5	**50,0**	**37,5**	**65,0**
Doğal Değer	**37,5**	**47,5**	**32,5**	**27,5**	**50,0**
Turizm Değeri	**60,0**	**65,0**	**45,0**	**65,0**	**42,5**
Rekreasyon Değer	**65,0**	**60,0**	**50,0**	**45,0**	**70,0**
Terapi Değeri	35,0	**45,0**	7,5	27,5	35,0
Ekonomik Değeri	20,0	37,5	5,0	25,0	24,4
Yaban Değeri	10,0	22,5	20,0	15,0	30,0
Biyoçeşitlilik Değeri	**52,5**	17,5	12,5	20,0	20,6
Sürdürülebilirlik Değeri	20,0	22,5	10,0	20,0	28,1
Geçim Değeri	27,5	22,5	5,0	15,0	20,6
Sosyal Değeri	30,0	27,5	27,5	22,5	18,8
Öğrenme Değeri	27,5	22,5	0,0	7,5	14,4

Koyu renkli değerler: Kullanıcılar tarafından tercihe edilen ilk beş değer

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Azdavay Şelalesinin doğal, görsel, turizm ve rekreasyon değerleri tüm gruplarda en çok tercih edilen değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında bu alanın sırasıyla görsel, doğal, kültürel turizm ve rekreasyonel değerleri ön planda algılanmaktadır. Grup farklılıklarına bakıldığında ise biyoçeşitlilik 1.grubun ve terapi 2. grubun tercihleri arasında yer aldığını belirtmişleridir. Gruplar arasında 1 grup yaban değerini, 3. grup öğrenme değeri, geçim değeri, ekonomik değeri, ve terapi değeri, 4. grup öğrenme değerini en az tercih edilmiştir (Tablo 4.22.).

Tablo 4.22. *Azdavay Şelalesi için farklı yaş gruplarının alan değerlendirmesi*

Değer sıralama	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1	Görsel değeri (%77,5)	Görsel değeri (%77,5)	Rekreasyon değeri (%50,0)	Görsel değeri (%72,5)	Görsel değeri (%80,6)
2	Rekreasyon değeri (% 65,0)	Turizm değeri (%65,0)	Kültürel değeri (%50,0)	Turizm değeri (%65,0)	Doğal değeri (%70,0)
3	Turizm değeri (%60,0)	Rekreasyon değeri (%60,0)	Görsel değeri (%47,5)	Rekreasyon değeri (%45,0)	Turizm değeri (% 65,0)
4	*Biyoçeşitlilik değeri (%52,6)	Doğal değeri (%47,5)	Turizm değeri (%45,0)	Kültürel değeri (%37,5)	Kültürel değeri (%50,0)
5	Doğal değeri (%37,5)	*Terapi değeri (%45,0)	Doğal değeri (%32,5)	Doğal değeri (%27,5)	Rekreasyon değeri (%42,5)

*Grup farklılıkları

4.3.2. Belirlenen Potansiyel Ekoturizm Alanları Üzerinde Yapılmak İstenilen Etkinliklerin Belirlenmesi

Katılımcıların belirlenen alanda gerçekleştirmek istedikleri etkinlikleri ortaya koyabilmek için kendilerine 19 farklı etkinlik seçeneği (Koşma, seyir, doğa yürüyüşü, oyun, keşif, doğal oluşumları izleme, doğal materyal toplama, saklanma, yaban hayatı inceleme, şarkı söyleme, bağırma, sohbet, fotoğraf çekme, dinlenme, uzanma, taş atma, hoplama-sıçrama-atlama, piknik (yeme- İçme) ve doğal sesleri dinleme) sunulmuştur. Bu seçeneklerden bu alanda gerçekleştirmek istedikleri ilk üç etkinliği belirlenmeleri istenmiştir. Sonuçlar Tablo 4.23.'te görülmektedir. Bu etkinlikler; görsel etkinlik, işitsel etkinlik, enerji gerektiren etkinlik, alanı tanımaya yönelik etkinlik ve rahatlamaya yönelik etkinlik olmak üzere beş farklı grubuna ayrılmıştır. Görsel etkinlikler; fotoğraf çekme ve seyir aktivitelerinden oluşmakta, işitsel etkinlikler; şarkı söyleme, bağırma ve sohbet aktivitelerinden oluşmakta, enerji

gerektiren etkinlikler; doğa yürüyüşü, koşma, oyun, saklanma, taş atma, hoplama, sıçrama ve atlama aktivitelerinden oluşmakta, alanı tanımaya yönelik etkinlikler; keşif, doğal oluşumları izleme, doğal materyal toplama, yaban hayatı inceleme, dinlenme ve uzanma aktivitelerinden oluşmakta, rahatlamaya yönelik etkinlik; piknik (yeme-içme) ve doğal sesleri dinleme aktivitelerinden oluşmaktadır.

Genel sonuçlara bakıldığında belirlenen etkinliklerden doğa yürüyüşü, fotoğraf çekme ve dinlenme etkinlikleri en çok Ballıdağ'da gerçekleştirilmek istenirken, seyir, piknik (yeme-içme) ve sohbet etkinlikleri en çok Balıklı Göl'de, keşif, koşma, doğal oluşumları izleme ve oyun etkinlikleri en çok Çatak Kanyonu'nda, bağırma ve yaban hayatı inceleme etkinlikleri en çok Çayyaka Koyu'nda, taş atma etkinliği en çok Dağlı Kuylucu'nda, doğal sesleri dinleme, doğal oluşumları izleme ve doğal materyal toplama etkinlikleri en çok Çevrik Boğazı'nda, saklanma ve hoplama-sıçrama-atlama etkinlikleri en çok Koru Yaylasında, uzanma ve şarkı söyleme etkinlikleri ise en çok Azdavay Şelalesi'nde gerçekleştirilmek istenmektedir (Tablo 4.23.).

Tablo 4.23. *Belirlenen Görüntüler Üzerinden Yapılmak İstenilen Etkinliklerin % değerleri*

Sıra no	Etkinlik Grupları	Etkinlik	Ballıdağ %	Balıklı Göl %	Çatak Kanyonu %	Çayyaka Koyu %	Dağlı Kuylucu %	Çevrik Boğazı %	Koru Yaylası %	Azdavay Şelalesi %
1	Göresel Etkinlik	Fotoğraf çekme	**48,1**	**30,0**	**36,9**	**37,5**	**36,9**	**33,8**	**30,0**	25,6
2		Seyir	33,8	**43,8**	**30,0**	**41,9**	**35,6**	**33,1**	**36,3**	**37,5**
3	İşitesel Etkinlik	Şarkı söyleme	5,6	5,0	5,6	6,3	9,4	8,1	8,8	8,1
4		Bağırma	6,9	6,9	13,8	27,5	8,1	10,6	18,1	6,9
5		Sohbet	4,4	14,4	11,3	2,5	11,3	5,6	6,3	8,8
6	Enerji Gerektiren Etkinlik	Doğa yürüyüşü	**50,6**	28,1	**41,9**	30,0	21,9	**31,3**	**35,0**	**41,3**
7		Koşma	9,4	19,4	17,5	12,5	19,4	16,3	18,8	**35,6**
8		Oyun	0,6	5,0	10,6	7,5	11,3	9,4	8,8	6,9
9		Saklanma	1,3	2,5	6,9	6,9	5,0	6,3	13,8	7,5
10		Taş atma	5,0	20,0	3,1	13,1	**30,6**	7,5	9,4	6,9
11		Hoplama-sıçrama-atlama	1,3	5,6	4,4	1,3	5,0	10,0	11,3	8,1
12	Alanı Tanımaya Yönelik Etkinlik	Doğal oluşumları izleme	11,3	10,0	21,3	13,8	21,9	21,9	17,5	13,8
13		Doğal materyal toplama	4,4	1,9	5,0	7,5	3,8	18,1	7,5	4,4
14		Keşif	11,9	13,8	26,9	**33,1**	11,9	25,6	23,1	13,1
15		Yaban hayatı inceleme	12,5	15,0	18,1	16,9	9,4	10,0	6,3	6,3
16	Rahatlamaya Yönelik Etkinlik	Dinlenme	**43,1**	26,9	20,6	10,6	20,0	15,0	6,9	23,1
17		Uzanma	2,5	6,3	1,3	4,4	10,6	3,1	9,4	12,5
18		Piknik (yeme-içme)	20,6	**36,3**	14,4	7,5	13,1	7,5	13,1	20,0
19		Doğal sesleri dinleme	26,9	9,4	10,6	19,4	15,0	26,9	20,0	13,8

Koyu renkli değerler: Belirlenen görüntüler üzerinde yapılmak istenilen ilk üç etkinlik

Etkinlik gruplarına tüm alanlar üzerinden genel olarak bakıldığında en çok yapılmak istenilen üç etkinlik fotoğraf çekme, seyir ve doğa yürüyüşü olduğu görülmektedir. Alanlar üzerinde genel olarak en çok gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere tek tek bakıldığında fotoğraf çekme, doğa yürüyüşü, dinlenme ve doğal sesleri dinleme etkinliklerini Ballıdağ'da, seyir, sohbet ve piknik (yeme-içme) etkinliklerini Balıklı Göl'de, yaban hayatı inceleme etkinliğini Çatak Kanyonu'nda, bağırma ve keşif etkinliklerini Çayyaka Koyu'nda, şarkı söyleme, oyun oynama, taş atma ve doğal oluşumları inceleme etkinliklerini Dağlı Kuylucu'nda, Doğal Materyal toplama ve doğal sesleri dinleme etkinlikleri Çevrik Boğazı'nda, saklanma ve hoplama-sıçrama

etkinliklerini Koru Yaylası'nda, koşma ve uzanma etkinliklerini Azdavay Şelalesi'nde gerçekleştirmek istedikleri ortya çıkmıştır (Tablo 4.23.).

Katılımcıların 8 farklı görüntünün her biri için gerçekleştirmek istedikleri üç etkinlik grubuna ilişkin vermiş oldukları cevapların yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçları Tablo 4.24'de verilmiştir. Bu sonuçlara göre Çayyaka Koyu, Dağlı Kuylucu, Çevrik Boğazı ve Azdavay Şelalesi için etkinlik tercihleri bakımından yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmuş ($p<0,05$), Ballıdağ, Balıklı Göl, Çatak Kanyonu ve Koru Yaylası için ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Her bir fotoğraf için etkinlik türlerine göre yapılan tercih frekansları (n) ve bu frekansların toplam tercih sayısına oranları (%) tablolar yardımıyla ortaya konulmuş ve belirlenen görüntüler ile yaş gruplarına göre öne çıkan etkinlikler belirlenmiştir.

Tablo 4.24. *Yaş grupları ve etkinlik tercihleri arasında yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçları*

Belirlenen görüntüler	*n*	X^2	*p*
Ballıdağ	480	5,784	$0,927^{ns}$
Balıklı Göl	480	15,016	$0,241^{ns}$
Çatak kanyonu	480	17,761	$0,123^{ns}$
Çayyaka Koyu	480	21,915	0,038*
Dağlı Kuylucu	480	25,219	0,014*
Çevrik Boğazı	480	39,463	0,000*
Koru Yaylası	480	18,288	$0,107^{ns}$
Azdavay Şelalesi	480	23,189	0,026*

*: $p< 0,05$, ns: $p> 0,05$

Gruplar ve genel ortalamalar değerlendirildiğinde Doğa Manzarası olan Ballıdağ da yapılmak istenilen etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok doğa yürüyüşü (%50,6), fotoğraf çekme (%48,2) ve dinlenme (%43,2) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise en çok tercih edilen etkinlik olarak doğa yürüyüşü 1. grubun ilk tercihi, 2. ve 4. grubun ikinci tercihi, fotoğraf çekme 1. grubun ikinci tercihi, 2. ve 4. grubun ilk tercihi, 3. grubun üçüncü tercihi, dinlenme 1. grubun üçüncü tercihi 3. grubun ilk tercihini oluşturmaktadır. Farklı etkinliklere bakıldığında 2. ve 3. grubun tercihleri arasında seyir, 4. grubun tercihleri arasında doğal sesleri dinleme etkinlikleri yer almaktadır (Tablo 4.25.).

Tablo 4.25. *Farklı yaş gruplarının Ballıdağ'da gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Ballıdağ (%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Doğa Yürüyüşü (%62.5)	Fotoğraf Çekme (%57,5)	Dinlenme (%37,5)	Fotoğraf Çekme (%34,0)	Doğa Yürüyüşü (%50,6)
2.etkinlik	Fotoğraf Çekme (%47,5)	Doğa Yürüyüşü (%55)	*Seyir (%32,5)	Doğa Yürüyüşü (%33,0)	Fotoğraf Çekme (%48,2)
3.etkinlik	Dinlenme (%47,5)	*Seyir (%37,5)	Fotoğraf Çekme (%27,5)	*Doğal sesleri dinleme (%22,0)	Dinlenme (%43,2)

*Grup farklılıkları

Ballıdağ için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (p=0,927). 1., 3. ve 4. yaş gruplarında en çok tercih edilen etkinlik türü rahatlamaya yönelik etkinlikler olmuştur. 2. yaş grubunda ise görsel etkinlikler en çok tercih edilen etkinlikler arasında ilk sırayı alırken, rahatlamaya yönelik etkinlikler de ikinci sırada yer almıştır. Görsel etkinlikler 3. ve 4. yaş grupları için de öne çıkan etkinlikler arasındadır. İşitsel etkinlikler ise tüm yaş grupları için en az tercih edilen etkinlik grubunu oluşturmaktadır (Tablo 4.26.).

Tablo 4.26. *Ballıdağ için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

Etkinlik Türü	Yaş Grupları			
	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	27 (% 30,0)	38 (% 42,3)	34 (% 37,7)	32 (% 35,6)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	31 (% 34,4)	28 (% 31,1)	27 (% 30,0)	23 (% 25,6)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	17 (% 18,9)	15 (% 16,7)	15 (% 16,7)	17 (% 18,9)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	39 (% 43,3)	31 (% 34,4)	39 (% 43,33)	40 (% 44,4)
İşitsel Etkinlikler	6 (% 6,7)	8 (% 8,9)	5 (% 5,6)	8 (% 8,9)

Kullanıcıların Balıklı Göl'de gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok seyir (%45,6), Piknik (Yeme- İçme) (%36,3) ve fotoğraf çekme (%30,0) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise en çok tercih edilen etkinlik olarak seyir etkinliği 1., 3. ve 4. grubun ilk tercihleri iken 2. grubun üçüncü tercihini oluşturuyor. Fotoğraf çekme etkinliği 1.,

ve 4. grubun üçüncü tercihleri iken 2. ve 3. grubun ikinci tercihini oluşturmaktadır. Piknik (yeme–içme) etkinliği 1. ve 4. grubun ikinci tercihlerini oluşturmaktadır. Farklı etkinliklere bakıldığında ise 2. grup doğa yürüyüşü etkinliğini 3. grup dinlenme etkinliğini tercih ettiği görülmektedir (Tablo 4.27).

Tablo4.27.*Farklı yaş gruplarının Balıklı Göl'de gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Balıklı Göl (%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Seyir (%45)	*Doğa Yürüyüşü (%37,5)	Seyir (%47,5)	Seyir (%50)	Seyir (%45,6)
2.etkinlik	Piknik (Yeme-İçme) (%42,5)	Fotoğraf Çekme (%37,5)	Fotoğraf Çekme (%37,5)	Piknik (Yeme-İçme) (%50)	Piknik (Yeme-İçme) (%36,3)
3.etkinlik	Fotoğraf Çekme (%32,5)	Seyir (%32,5)	*Dinlenme (%37,5)	Fotoğraf Çekme (%32,5)	Fotoğraf Çekme (%30,0)

*Grup farklılıkları

Balıklı Göl için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (p=0,241). Yaş gruplarına göre en çok tercih edilen etkinlik türleri 1. ve 4. yaş gruplarında rahatlamaya yönelik etkinlikler, 2. yaş grubunda enerji gerektiren etkinlikler ve 3. yaş grubunda da görsel etkinlikler olmuştur. Rahatlamaya yönelik etkinlikler 2. ve 3. yaş grupları için ve görsel etkinlikler de 1. ve 4. yaş grupları için öne çıkan diğer etkinliklerdir. 1., 2. ve 3. yaş grupları için işitsel etkinlikler, 4. yaş grubu için ise doğayı tanımaya yönelik etkinlikler en az tercih edilen etkinlik grubunu oluşturmuştur (Tablo 4.28.).

Tablo 4.28. *Balıklı Göl için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

Etkinlik Türü	Yaş Grupları			
	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	31 (% 34,4)	24 (% 26,7)	34 (% 37,7)	29 (% 32,3)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	30 (% 33,3)	44 (% 48,9)	26 (% 28,9)	29 (% 32,3)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	15 (% 16,6)	18 (% 20,0)	21 (% 23,3)	11 (% 12,3)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	33 (% 36,7)	25 (% 27,7)	29 (% 32,3)	39 (% 43,3)
İşitsel Etkinlikler	11 (% 12,3)	9 (% 10,0)	10 (% 11,1)	12 (% 13,3)

Kullanıcıların Çatak Kanyonu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok doğa yürüyüşü (%41,9), fotoğraf çekme (%36,9) ve seyir (%30,0) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise en çok tercih edilen etkinlik olarak fotoğraf çekme etkinliği 1. ve 3. grubun ilk tercihleri, 4. grubun ikinci tercihlerini oluşturmaktadır. Seyir etkinliği 1. ve 3. grubun ikinci tercihi, 2. grubun üçüncü tercihi oluşturmaktadır. keşif etkinliği 1. ve 4. grubun üçüncü tercihini oluştururken, doğa yürüyüşü etkinliği 2. ve 4. grubun ilk tercihlerini oluşturmaktadır. Farklı etkinliklere bakıldığında ise 2.grup doğa oluşumlarını izleme etkinliğini, 4.grup keşif etkinliğini tercih ettiği görülmektedir (Tablo 4.29).

Fotoğraf 4.29. *Farklı yaş gruplarının Çatak Kanyonu'nunda gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Çatak Kanyonu (%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Fotoğraf Çekme (%45,0)	Doğa Yürüyüşü (%57,5)	Fotoğraf Çekme (%30,0)	Doğa Yürüyüşü (%35,0)	Doğa Yürüyüşü (%41,9)
2.etkinlik	Seyir (%32,5)	*Doğal oluşumları izleme (%23)	Seyir (%27,5)	Fotoğraf Çekme (%32,5)	Fotoğraf Çekme (%36,9)
3.etkinlik	Keşif (%25,0)	Seyir (%25,0)	Dinlenme (22,5)	*Keşif (%25)	Seyir (%30,0)

*Grup farklılıkları

Çatak Kanyonu için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (p=0,123). 1., 2. ve 4. yaş gruplarında en çok tercih edilen etkinlik türü enerji gerektiren etkinlikler olmuştur. 3. yaş grubunda ise görsel etkinlikler en çok tercih edilen etkinlik türü olmuştur. Görsel etkinlikler 1. ve 4. yaş grupları için de öne çıkan etkinlikler arasında olup, 2. ve 3. yaş grupları için ise doğayı tanımaya yönelik etkinlikler ikinci sırayı almıştır. İşitsel etkinlikler ise tüm yaş grupları için en az tercih edilen etkinlik grubunu oluşturmuştur (Tablo 4.30.).

Tablo 4.30. *Çatak Kanyonu için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

Etkinlik Türü	Yaş Grupları			
	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	31 (% 34,4)	19 (% 21,1)	30 (% 33,3)	27 (% 30,0)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	36 (% 40,0)	43 (% 47,7)	24 (% 26,7)	32 (% 35,6)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	25 (% 27,7)	35 (% 38,9)	28 (% 31,1)	26 (% 28,9)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	18 (% 20,0)	12 (% 13,3)	21 (% 23,3)	24 (% 26,7)
İşitsel Etkinlikler	10 (%11,1)	11 (% 12,3)	17 (% 18,9)	11 (% 12,3)

Kullanıcıların Çayyaka Koyu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok seyir (%41,9), fotoğraf çekmek (%37,5) ve keşif (%33,2) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise en çok tercih edilen seyir etkinliği 1. grubun ilk tercihini, 2. ve 3. grubun ikinci tercihi, 4. grubun üçüncü tercihlerini oluşturmaktadır. Fotoğraf çekme etkinliği 1. grubun ikinci tercihini, 3. grubun ilk tercihini ve 4. grubun ikinci tercihlerini oluşturmaktadır. Keşif etkinliği ise 2. ve 4. grubun ilk tercihi oluşturmaktadır. Farklı etkinliklere bakıldığında ise doğa yürüyüşü etkinliği 2. ve 3. grubun, bağırma etkinliği ise 1.grubun tercihleri arasında yer aldığı görülmektedir (Tablo 4.31.).

Tablo 4.31. *Farklı yaş gruplarının Çayyaka Koyu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Çayyaka Koyu(%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Seyir (%47,5)	Keşif (%45,0)	Fotoğraf Çekme (%35,0)	Keşif (%35,0)	Seyir (%41,9)
2.etkinlik	Fotoğraf Çekme (%40,0)	Seyir (%42,5)	Seyir (%27,5)	Fotoğraf Çekme (%32,5)	Fotoğraf Çekme (%37,5)
3.etkinlik	*Bağrıma (%40,0)	Doğa Yürüyüşü (%32,5)	Doğa Yürüyüşü (%22,5)	Seyir (%30,0)	Keşif (%33,2)

*Grup farklılıkları

Çayyaka Koyu için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p=0,038). Yaş gruplarına göre en çok tercih edilen etkinlik türleri 1. ve 4. yaş gruplarında görsel etkinlikler, 2. yaş grubunda doğayı tanımaya yönelik etkinlikler ve 3. yaş grubunda da enerji

gerektiren etkinlikler olmuştur. Enerji gerektiren etkinlikler 1. ve 2. yaş gruplarında, görsel etkinlikler 3. yaş grubunda ve doğayı tanımaya yönelik etkinlikler 4. yaş grubunda ikinci sırada tercih edilen etkinliklerdir. En az tercih edilen etkinlik türleri ise 1. ve 2. yaş gruplarında rahatlamaya yönelik etkinlikler ve 3. ve 4. yaş gruplarında işitsel etkinlikler olmuştur (Tablo 4.32).

Tablo 4.32. *Çayyaka Koyu için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

Etkinlik Türü	Yaş Grupları			
	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	34 (% 37,7)	25 (% 27,7)	34 (% 37,7)	34 (% 37,7)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	28 (% 31,1)	28 (% 31,1)	35 (% 38,9)	23 (% 25,6)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	27 (% 30,0)	36 (% 40,0)	25 (% 27,7)	26 (% 28,9)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	12 (% 13,3)	13 (% 14,4)	22 (% 24,4)	20 (% 22,3)
İşitsel Etkinlikler	19 (% 21,1)	18 (% 20,0)	4 (% 4,4)	17 (% 18,9)

Kullanıcıların Dağlı Kuylucu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok fotoğraf çekmek (%36,9), seyir (%35,6)ve taş atma (%30,6) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise en çok tercih edilen fotoğraf çekmek etkinliği tüm grupların ilk tercihi olduğu görülmektedir. Seyir etkinliği 1., 2., ve 3. grubun ikinci tercihini taş atma etkinliği 2., 3., ve 4 grubun üçüncü tercihlerini oluşturmaktadır.. Farklı etkinliklere bakıldığında ise 1.grup doğal oluşumları izleme etkinliği 4. grup ise doğa yürüyüşü etkinliğini bu alanda gerçekleştirmek istediklerini belirtmişleridir (Tablo 4.33.).

Tablo 4.33. *Farklı yaş gruplarının Dağlı Kuylucu'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Dağlı Kuylucu (%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Fotoğraf Çekme (%37,5)	Fotoğraf Çekme (%42,5)	Fotoğraf Çekme (%25,0)	Fotoğraf Çekme (%25,0)	Fotoğraf Çekme (%36,9)
2.etkinlik	Seyir (%37,5)	Seyir (%40)	Seyir (%22,5)	*Doğa Yürüyüşü (%25,0)	Seyir (%35,6)
3.etkinlik	*Doğal oluşumları izleme (%21)	Taş Atma (%30,0)	Taş atma (%17,5)	Taş Atma (%22,5)	Taş Atma (%30,6)

*Grup farklılıkları

Dağlı Kuylucu için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p=0,014). Tüm yaş grupları için en çok tercih edilen etkinlik türü enerji gerektiren etkinlikler olmuştur. Görsel etkinlikler 1., 2. ve 4. yaş gruplarında, rahatlamaya yönelik etkinlikler ise 3. ve 4. yaş gruplarında ikinci sırada tercih edilen etkinliklerdir. En az tercih edilen etkinlik türleri ise 1. ve 4. yaş gruplarında işitsel etkinlikler, 2. yaş grubunda rahatlamaya yönelik etkinlikler ve 3. yaş grubunda da doğayı tanımaya yönelik etkinlikler olmuştur (Tablo 4.34.).

Tablo 4.34. *Dağlı Kuylucu için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

	Yaş Grupları			
Etkinlik Türü	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	30 (% 33,3)	33 (% 36,7)	28 (% 31,1)	25 (% 27,7)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	34 (% 37,7)	38 (% 42,2)	37 (% 41,1)	40 (% 44,4)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	28 (% 31,1)	20 (% 22,3)	11 (% 12,3)	16 (% 17,7)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	21 (% 23,3)	13 (% 14,4)	35 (% 38,9)	25 (% 27,7)
İşitsel Etkinlikler	7 (% 7,7)	16 (% 17,7)	9 (% 10,0)	14 (% 15,6)

Kullanıcıların Çevrik Boğazı'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok fotoğraf çekmek (%33,8), seyir (%33,2) ve doğa yürüyüşü (%31,3) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise en çok tercih edilen seyir etkinliği 1. ve 3. grubun ilk tercihini,4. grubun ikinci tercihini oluşturmaktadır. Fotoğraf çekme etkinliği 2. grubun ikinci

tercihini 3. ve 4. grubun üçüncü tercihlerini, doğa yürüyüşleri ise 3. Grubun ikinci tercihlerini oluşturmaktadır. Farklı etkinliklere bakıldığında ise 1. grupta doğal materyal toplama ve doğal oluşumları izleme etkinlikleri yer alırken 2. ve 4. grupta doğal sesleri dinleme etkinliğini, 1. grupta ise keşif etkinliği yer almaktadır (Tablo 4.35).

Tablo 4.35.*Farklı yaş gruplarının Çevrik Boğazı'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Çevrik Boğazı (%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Seyir (%40,0)	*Keşif (%45,0)	*Seyir (%30,0)	Doğal Sesleri Dinleme (%30,0)	Fotoğraf Çekme (%33,8)
2.etkinlik	Doğal materyal toplama (%32,5)	Fotoğraf Çekme (%42,5)	Doğa yürüyüşü (%27,5)	Seyir (%27,5)	Seyir (%33,2)
3.etkinlik	*Doğal oluşumları izleme (%30,0)	*Doğal Sesleri Dinleme (%27,5)	Fotoğraf Çekme (%22,5)	Fotoğraf Çekme (%22,5)	Doğa Yürüyüşü (%31,3)

*Grup farklılıkları

Çevrik Boğazı için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p=0,000). Yaş gruplarına göre en çok tercih edilen etkinlik türleri 1. ve 2. yaş gruplarında doğayı tanımaya yönelik etkinlikler, 3. yaş grubunda enerji gerektiren etkinlikler ve 4. yaş grubunda da rahatlamaya yönelik etkinlikler olmuştur. Enerji gerektiren etkinlikler 1. ve 2. yaş gruplarında, görsel etkinlikler ise 2., 3. ve 4. yaş gruplarında ikinci sırada tercih edilen etkinliklerdir. En az tercih edilen etkinlik türleri ise 1., 3. ve 4. yaş gruplarında işitsel etkinlikler ve 2. yaş grubunda ise rahatlamaya yönelik etkinlikler olmuştur (Tablo 4.36.).

Tablo 4.36. *Çevrik Boğazı için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

	Yaş Grupları			
Etkinlik Türü	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	26 (% 28,9)	26 (% 28,9)	27 (% 30,0)	28 (% 31,1)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	27 (% 30,0)	26 (% 28,9)	49 (% 54,4)	27 (% 30,0)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	35 (% 38,9)	39 (%43,3)	20 (% 22,3)	27 (% 30,0)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	22 (% 24,4)	11 (% 12,3)	21 (% 23,3)	30 (% 33,3)
İşitsel Etkinlikler	10 (% 11,1)	18 (% 20,0)	3 (% 3,3)	8 (% 8,9)

Kullanıcıların Koru Yaylası'nda gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok seyir (%36,3), doğa yürüyüşleri (%35,0) ve fotoğraf çekme (%30,0) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise en çok tercih edilen seyir etkinliği 1. grubun ilk tercihi, 3. grubun üçüncü tercihini oluşturmaktadır. Fotoğraf çekme 2. ve 3. grubun ikinci tercihini oluşturmaktadır. Doğa yürüyüşü etkinliği 2. ve 3. grubun ilk tercihini 4. grubun üçüncü tercihini oluşturmaktadır. Farklı etkinliklere bakıldığında ise 2. grup Piknik (Yeme- İçme) etkinliğini, 1. ve 4. grup doğal sesleri dinleme ve keşif etkinliklerini tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 4.37.).

Tablo 4.37. Farklı yaş gruplarının *Koru Yaylası için gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Koru Yaylası (%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Seyir (%25,0)	Doğa Yürüyüşü (%24,0)	Doğa Yürüyüşü (%28,0)	Keşif (%25,0)	Seyir (%36,3)
2.etkinlik	Doğal Sesleri Dinleme(%24,0)	Fotoğraf Çekme (%32,0)	Fotoğraf Çekme (%29,0)	Doğal Sesleri Dinleme (%26,0)	Fotoğraf Çekme (%30,0)
3.etkinlik	Keşif (%23,0)	Piknik (Yeme-İçme) (%15,0)	*Seyir (%26,0)	Doğa Yürüyüşü (%21,0)	Doğa Yürüyüşü (%35,0)

Grup farklılıkları

Koru Yaylası için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (p=0,107). Tüm yaş gruplarında en çok tercih edilen etkinlik türü enerji gerektiren etkinlikler olmuştur. Doğayı tanımaya yönelik etkinlikler 1. ve 2. yaş gruplarında, görsel etkinlikler 2. ve 3. yaş gruplarında ve rahatlamaya yönelik etkinlikler de 4. yaş grubunda ikinci sırada tercih edilen etkinliklerdir. İşitsel etkinlikler ise tüm yaş grupları için en az tercih edilen etkinlik türü olmuştur (Tablo 4.38).

Tablo 4.38. *Koru Yaylası için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

Etkinlik Türü	Yaş Grupları			
	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	25 (% 27,7)	22 (% 24,4)	37 (% 41,1)	22 (% 24,4)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	32 (% 35,6)	48 (% 53,3)	40 (% 44,4)	35 (% 38,9)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	27 (% 30,0)	22 (% 24,4)	17 (% 18,9)	21 (% 23,3)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	22 (% 24,4)	16 (% 17,7)	18 (% 20,0)	23 (% 25,6)
İşitsel Etkinlikler	14 (% 15,6)	12 (% 13,3)	8 (% 8,9)	19 (% 21,1)

Kullanıcıların Azdavay Şelalesi'nde gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere genel olarak bakıldığında en çok doğa yürüyüşleri (%41,3), seyir (%37,5) ve koşma (%35,6) etkinliklerinin tercih edildiği görülmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise koşma etkinliği 1. grubun ilk tercihini, 3. grubun üçüncü tercihini, 4. grubun ikinci tercihini oluşturmaktadır. Gruplar arasında en çok tercih edilen doğa yürüyüşü etkinliği 1. ve 3. grubun ikinci tercihlerini 4. grubun ilk tercihlerinin oluşturmaktadır. Seyir etkinliği 1. ve 4. grubun üçüncü tercihleri iken 2. ve 3. grubun ilk tercihleri arasında yer aldığı görülmektedir. Farklı etkinliklere bakıldığında ise 2. grubun tercihleri arasında fotoğraf çekme ve dinlenme etkinlikleri de olduğu görülmektedir (Tablo 4.39).

Tablo 4.39. *Farklı yaş gruplarının Azdavay Şelalesi için gerçekleştirmek istedikleri etkinlik tercihleri*

İlk üç Etkinlik	**Azdavay Şelalesi (%)**				
	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Genel
1.etkinlik	Koşma (%52,5)	Seyir (%37,5)	Seyir (%32,5)	Doğa Yürüyüşü (%42,5)	Doğa Yürüyüşü (%41,3)
2.etkinlik	Doğa Yürüyüşü (%45,0)	*Fotoğraf Çekme (%35)	Doğa Yürüyüşü (%25,0)	Koşma (%27,5)	Seyir (%37,5)
3.etkinlik	Seyir (%25,0)	*Dinlenme (%35)	Koşma (%22,5)	Seyir (%25)	Koşma (%35,6)

Grup farklılıkları

Azdavay Şelalesi için yapılan Ki-kare (X^2) testi sonuçlarına göre yaş gruplarının etkinlik tercihleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p=0,026). Tüm yaş

grupları için en çok tercih edilen etkinlik türü enerji gerektiren etkinlikler olmuştur. Doğayı tanımaya yönelik etkinlikler 1. ve 2. yaş gruplarında, görsel etkinlikler 2. ve 3. yaş gruplarında ve rahatlamaya yönelik etkinlikler de 4. yaş grubunda ikinci sırada tercih edilen etkinliklerdir. En az tercih edilen etkinlik türleri tüm yaş grupları için işitsel etkinlikler olmuştur (Tablo 4.40).

Tablo 4.40. *Azdavay Şelalesi için yaş gruplarına göre etkinlik tercihlerinin dağılımları*

Etkinlik Türü	Yaş Grupları			
	1.grup (10-14)	2.grup (15-20)	3.grup (21-25)	4.grup (26 ve üstü)
Görsel Etkinlikler	17 (% 18,9)	29 (% 32,3)	32 (% 35,6)	23 (% 25,6)
Enerji Gerektiren Etkinlikler	55 (% 61,1)	31 (% 34,4)	40 (% 44,4)	44 (% 348,9)
Doğayı Tanımaya Yönelik Etkinlikler	18 (% 20,0)	16 (% 17,7)	15 (% 16,7)	11 (% 12,3)
Rahatlamaya Yönelik Etkinlikler	20 (% 22,3)	29 (% 32,3)	28 (% 31,1)	34 (% 37,7)
İşitsel Etkinlikler	10 (% 11,1)	15 (% 16,7)	5 (% 5,6)	8 (% 8,9)

4.3.3. En Çok Tercih Edilen Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Görsel Değerinin Ortaya Konulması

Belirlenen görüntülerin kullanıcılar üzerindekigörsel algılarını belirleyebilmek için 14 sıfattan yararlanılmış ve kullanıcılardan bu sıfatlar yardımıyla Likert ölçeğini kullanarak görüntüleri değerlendirmeleri istenmiştir. Sonunda değerlerin ortalamaları alınıp her bir alanın hem genel hem de yaş grupları bazında görsel değeri ortaya konulmuştur.

Verilen sıfatlara göre alanların değerlendirilmesine bakıldığında Ballıdağ 1. grup tarafından etkileyici (% 91,0), görkemli (%90,0) ve dikkat çekici(% 88,5), 2. Grup tarafından görkemli, dikkat çekici (% 94,5) ve etkileyici (% 91,0), 3. Grup tarafından özgün (%48,5), davetkâr (%46,5) ve ilginç (%45,5), 4.grup tarafından etkileyici (%74,0), görkemli (%73,0) ve çapıcı (%71,0) olarak değerlendirilmiştir.

Balıklı Göl 1. grup tarafından etkileyici (%78,0), görkemli (%75,0) ve özgün (%73,5), 2. grup tarafından etkileyici, görkemli (%82,0) ve dikkat çekici (%72,0), 3. grup tarafından davetkâr (%67,0), sade (%65,0) ve algılanabilir (%64,0), 4. grup tarafından sade ve özgün (%74,5) ve etkileyici (%74,0) olarak değerlendirilmiştir.

Çatak Kanyonu 1. grup tarafından görkemli (%81,5), dikkat çekici (%80,5) ve etkileyici (%78,5) 2. grup tarafından görkemli (%87,0), etkileyici (%84,0) ve algılanabilir (%81,0) 3. grup tarafından dikkat çekici (%77,0), algılanabilir (%75,0) ve sade (%74,0), 4. grup tarafından dikkat çekici (%83,0), özgün (%82,5) ve etkileyici (%79,5) olarak değerlendirilmiştir.

Çayyaka Koyu 1. grup tarafından görkemli (%91,0), heyecan verici (%90,5) ve etkileyici (%88,0), 2. grup tarafından etkileyici (%97,0), görkemli (%93,5) ve özgün (%83,0), 3. grup tarafından sade (%77,0), özgün ve dikkat çekici (75,5), 4. grup tarafından etkileyici (%88,5), görkemli (86,5) ve çarpıcı (%85,0) olarak değerlendirilmiştir (Şekil 4.1.).

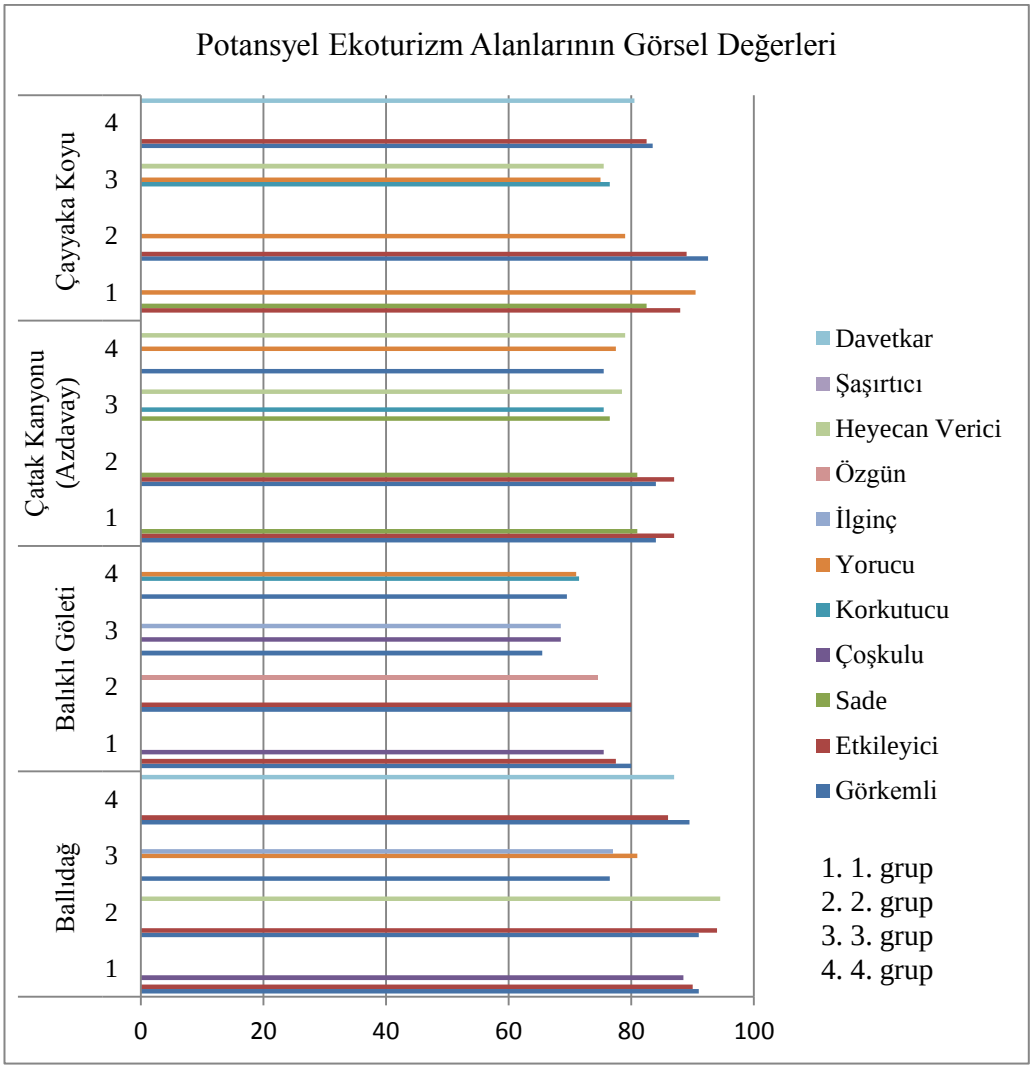

Şekil 4.1. Ballıdağ, Balıklı Göl, Çatak Kanyonu ve Çayyaka Koyu için belirlenen ilk üç görsel değer

Dağlı Kuylucu 1. grup tarafından görkemli (%88,0), etkileyici (%86,0) ve özgün (%78,0), 2. grup tarafından görkemli (%86,5), etkileyici (%85,5) ve özgün (%82,5), 3. grup tarafından etkileyici (%72,5), coşkulu (%71,5) ve heyecan verici (%69,0), 4. grup tarafından görkemli (%83,0), etkileyici (%81,0) ve dikkat çekici (%76,5) olarak değerlendirilmiştir.

Çevrik Boğazı 1. grup tarafından görkemli (%84,5), etkileyici (%83,5) ve coşkulu (%79,0), 2. grup tarafından görkemli (%89,5), etkileyici (%90,5) ve davetkâr (%70,0), 3. grup tarafından dikkat çekici (%70,0),algılanabilir (%98,5) ve coşkulu (%68), 4. grup tarafından görkemli (%83,5), etkileyici (%81,0) ve algılanabilir (%80,5) olarak değerlendirilmiştir.

Koru Yaylası 1. grup tarafından görkemli (%95,0), görkemli (%91,5) ve özgün (%90,0) 2. grup tarafından görkemli (%87,0), etkileyici (%85,0) ve ilginç (%76,5), 3. grup tarafından sade (%79,5), görkemli (%77,5) ve ilginç (%77,0), 4. grup tarafından görkemli (%92,0), etkileyici (%89,0) ve özgün (%86,0) olarak değerlendirilmiştir.

Azdavay Şelalesi 1. grup tarafından görkemli (%90,0), etkileyici (%85,0) ve özgün (%82,0) 2. grup tarafından görkemli (%84,5), çarpıcı (%83,5) ve korkutucu (%82,0), 3. grup tarafından şaşırtıcı (%71,0), ilginç (%70,5) ve coşkulu (%70,0), 4. grup tarafından görkemli etkileyici (%85,0), ve çarpıcı (%82,5) olarak değerlendirilmiştir (Şekil 4.2.).

Genel sonuçlara bakıldığında tüm alanlar korkutucu ve yorucu sıfatları haricindeki bütün sıfatlar için pozitif değer almıştır. Tüm alanlar birbirleriyle kıyaslandığında belirlenen görüntülerin kullanıcılar üzerinde en çok oluşturduğu görsel değerlere bakıldığında: Ballıdağ, diğer alanlara göre kıyaslandığında en etkileyici (4,4), en coşkulu (3,8),en ilginç (3,9), en özgün (4,1), en davetkâr (3.8), en çarpıcı (3.9), en algılanabilir (3,9) ve en dikkat çekici (4,3) olarak bulunmuştur. Çatak Kanyonu en sade (3,6), Çayyaka Koyu en korkutucu (2,9) ve en şaşırtıcı (3,7), Koru yaylası en görkemli (4,4), en yorucu (2,9) en çok keşfedilmek istenilen ve en heyecan verici (4,1), Azdavay Şelalesi de en davetkâr (3,7) olarak bulunmuştur (Şekil 4.2.). Alanlarla ilgili tüm görsel değerlendirme sonuçları Tablo 4.41'de verilmiştir.

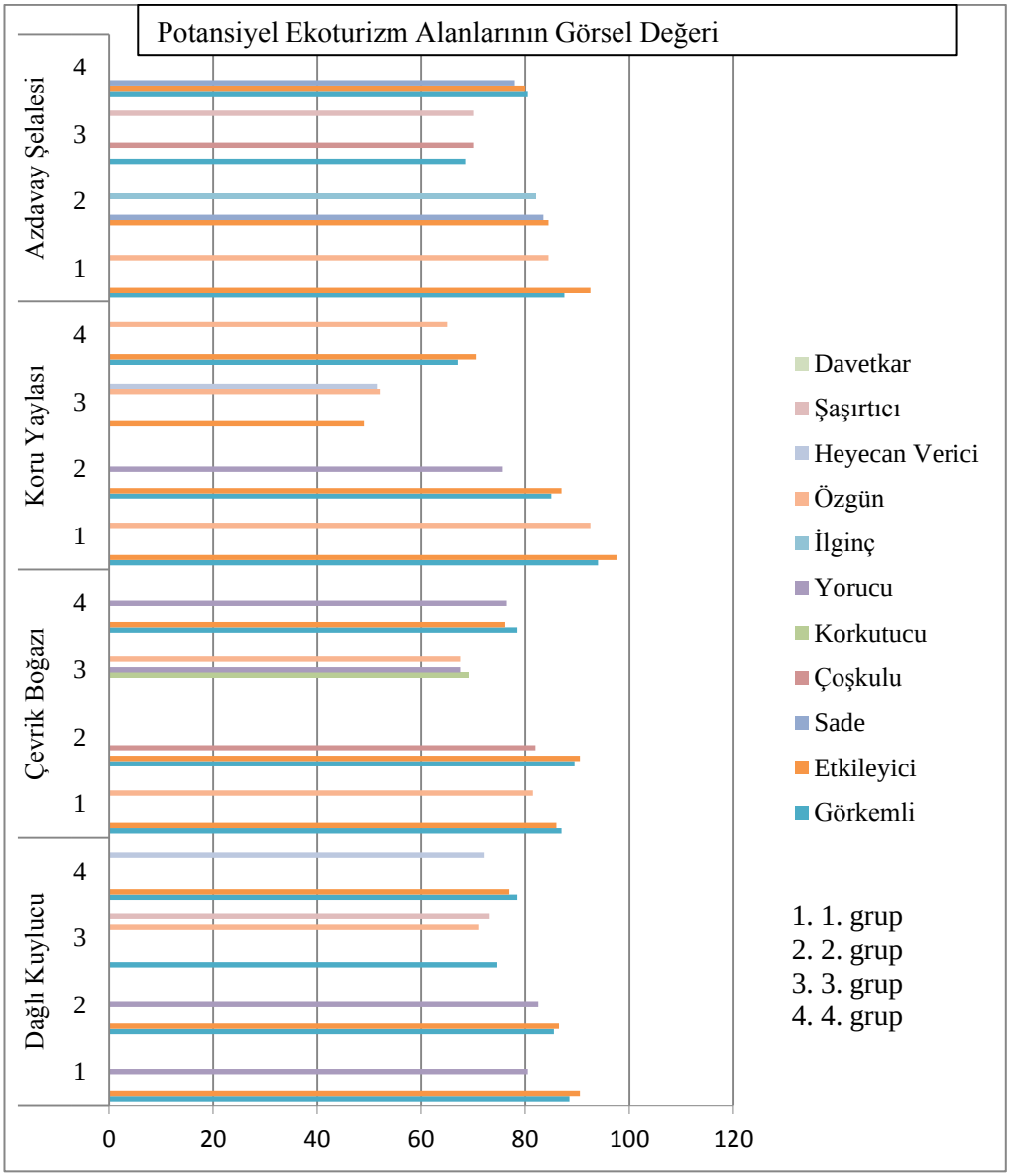

Şekil 4.2. Dağlı Kuylucu, Çevrik Boğazı, Koru Yaylası ve Azdavay Şelalesi için belirlenen ilk üç görsel değer

Tablo 4.41. *Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Görsel Değeri*

Görüntü	Ballıdağ	Balıklı Göl	Çatak Kanyonu	Çayyaka Koyu	Dağlı Kuylucu	Çevrik Boğazı	Koru Yaylası	Azdavay Şelalesi
Görkemli	4,3	3,6	4,0	4,2	4,0	4,0	**4,4**	4,0
Etkileyici	**4,4**	3,7	3,9	4,2	4,1	4,0	4,2	4,0
Sade	3,3	3,5	**3,6**	3,4	3,2	3,1	3,1	3,4
Coşkulu	**3,8**	3,3	3,4	3,4	3,7	3,5	3,8	3,7
Korkutucu	1,9	1,7	2,4	2,9	2,1	2,6	**3,2**	2,1
Yorucu	1,9	1,7	2,4	2,4	2,1	2,6	2,9	2,2
İlginç	**3,9**	3,1	3,5	3,8	3,4	3,6	3,7	3,8
Özgün	**4,1**	3,5	3,8	3,8	3,7	3,8	3,9	3,7
Heyecan Verici	3,9	3,3	3,7	4,0	3,7	3,8	**4,1**	3,7
Şaşırtıcı	3,3	2,9	3,2	**3,7**	3,1	3,3	3,6	3,3
Davetkâr	**3,8**	3,2	3,6	3,5	3,5	3,4	3,6	**3,8**
Çarpıcı	**3,9**	3,3	3,6	3,9	3,6	3,5	3,6	3,4
Algılanabilir	**3,9**	3,4	3,8	3,4	3,4	3,3	3,5	3,9
Dikkat Çekici	**4,3**	3,5	4,0	4,0	3,6	3,7	3,8	3,7

Koyu renkli değerler: Görseldeğerin en çok hissedildiği alan

1 : HİÇ 2 : AZ 3 : FİKRİM YOK 4 : KISMEN 5 : TAMAMEN

4.3.4. Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Kullanıcılar Üzerinde Oluşturduğu Hisler

Belirlenen görüntülerin kullanıcıların üzerinde oluşturduğu hisleri belirleyebilmek için kullanıcılara 12 farklı his (iyileştirme, mutluluk uyandırıcı, korku, huzur verici, yorucu, can sıkıcı, güvenli, eğlendirici, rahatlatıcı, sessizlik, enerji, hareket) verilmiştir. Görüntülere baktıklarında kendilerinde oluşan ilk üç hissi belirtmeleri istenmiştir. Sonuçlar Tablo 4.42.'de görülmektedir. Kullanıcılara göre Ballıdağ görüntüsüne baktıklarında sırasıyla en huzur verici (%71,3), mutluluk uyandırıcı (%53,2) ve rahatlatıcı (%63,2) hislerin oluştuğunu, Balıklı Göl görüntüsüne baktıklarında sırasıyla huzur verici (%45,6), sessizlik (%45,6) ve rahatlatıcı (% 36,3) hislerin oluştuğunu, Çatak kanyonu görüntüsüne baktıklarında sırasıyla mutluluk uyandırıcı (%38,2), huzur verici (%42,5) ve rahatlatıcı (%38,2) hislerin oluştuğunu, Çayyaka Koyu görüntüsüne baktıklarında sırasıyla sessizlik (%38,2), korku (%56,6) ve mutluluk uyandırıcı (%30,0) hislerin oluştuğunu, Dağlı Kuylucu görüntüsüne baktıklarında sırasıyla huzur verici (%55,6), mutluluk uyandırıcı (%38,8) ve rahatlatıcı (%30,0) hislerin oluştuğunu, Çevrik Boğazı görüntüsüne baktıklarında

sırasıyla sessizlik (%38,8), huzur verici (%46,9) ve mutluluk uyandırıcı (% 39,4) hislerin oluştuğunu, Koru Yaylası görüntüsüne baktıklarında sırasıyla huzur verici (%42,5), korku (%39,4) ve mutluluk uyandırıcı (%39,4) hislerin oluştuğunu, Azdavay Şelalesi görüntüsüne baktıklarında sırasıyla rahatlatıcı (%40,0), huzur verici (%56,3) ve mutluluk uyandırıcı (% 49,4) hislerin oluştuğunu bildirmişlerdir.

Verilen sıfatlara göre kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislerin ilk üçü değerlendirildiğinde (Şekil 4.3.); Ballıdağ 1. grup tarafından huzur verici (%72,5), rahatlatıcı (%70,0), mutluluk uyandırıcı (%37,5), 2. grup tarafından mutluluk uyandırıcı (%75.0), huzur verici (%70,0), rahatlatıcı (%67,5), 3. grup tarafından mutluluk uyandırıcı ve rahatlatıcı (%37,5), iyileştirme (%27,5), 4. grup tarafından huzur verici (%62,5), rahatlatıcı (%62,5), mutluluk uyandırıcı (%35,0) olarak değerlendirilmiştir. Balıklı Göl 1. grup tarafından huzur verici (%57,5), mutluluk uyandırıcı (%42,5), rahatlatıcı (%35) 2, grup tarafından sessizlik (%55,0), rahatlatıcı (%42,5), huzur verici (%40,0), 3.grup tarafından sessizlik (%52,5), iyileştirme (%50,0), yorucu (%45,0), 4. grup tarafından huzur verici (%52,5), rahatlatıcı (%47,5), sessizlik (%40,0) olarak değerlendirilmiştir. Çatak kanyonu 1. grup tarafından huzur verici (%50,0), mutluluk uyandırıcı (%45,0), rahatlatıcı (%37,5) 2. grup tarafından rahatlatıcı (%47,5), korku (%35,0), huzur verici (%32,5) 3. grup tarafından iyileştirme (%32,5), mutluluk uyandırıcı (%30,0), Sessizlik (%25,0), 4. grup tarafından huzur verici (%35,0), mutluluk uyandırıcı (%32,5), sessizlik (%30,0) olarak değerlendirilmiştir. Çayyaka Koyu 1. grup tarafından korku (%65,0), mutluluk uyandırıcı (%40,0), sessizlik (%32,5), 2. grup tarafından korku ve sessizlik (%45,0), hareket (%37,5), 3. grup tarafından korku (%40,0), sessizlik (%32,5), iyileştirme (%30,0)4. Grup tarafından korku (%55,0), mutluluk uyandırıcı (%30,0), enerji (%25,0) olarak değerlendirilmiştir.

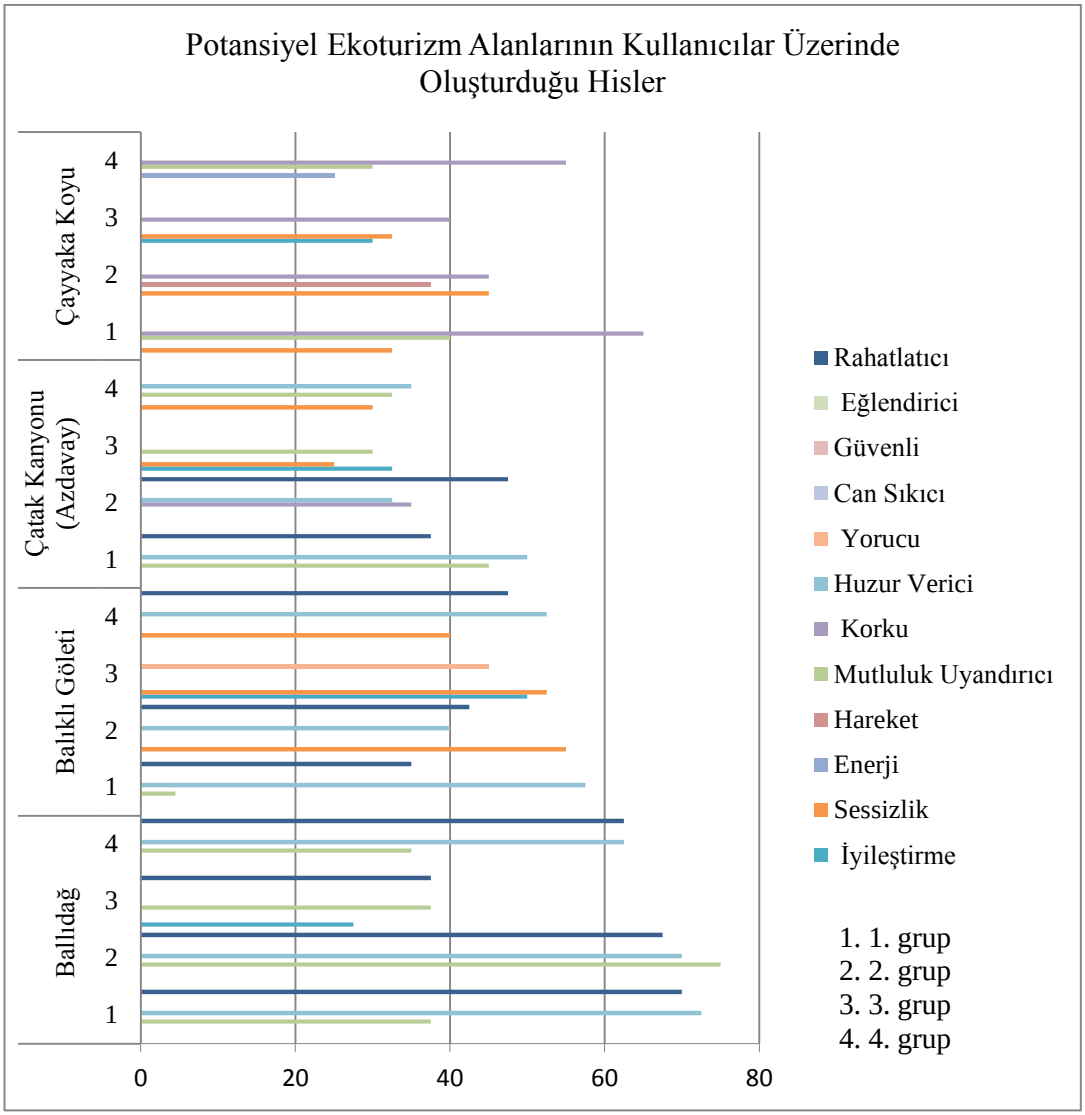

Şekil 4.3. Ballıdağ, Balıklı Göl, Çatak Kanyonu ve Çayyaka Koyu görüntülerinin kişiler üzerinde oluşturduğu ilk üç his

Dağlı Kuylucu 1. grup tarafından huzur verici (%60,0), eğlendirici (%40,0), mutluluk uyandırıcı (%32,5), 2. grup tarafından mutluluk uyandırıcı ve huzur verici (%47,5), rahatlatıcı (%42,5), 3. grup tarafından huzur verici (%32,5), iyileştirme (%30,0), mutluluk uyandırıcı (%22,5), 4. grup tarafından huzur verici (%47,5), eğlendirici (%42,5), mutluluk uyandırıcı (%32,5) olarak değerlendirilmiştir. Çevrik Boğazı 1. grup tarafından mutluluk uyandırıcı (%57,5), huzur verici (%40), rahatlatıcı (%32,5), 2. grup tarafından korku (%60,0), sessizlik (%50,0), can sıkıcı (%32,5), 3.grup tarafından huzur verici ve iyileştirme (%35,0), sessizlik (%22,5), 4. grup tarafından mutluluk uyandırıcı (%42,5), huzur verici (%40,0), sessizlik (%35,0) olarak değerlendirilmiştir. Koru Yaylası 1. grup tarafından korku (%50,0), huzur verici

(%47,5), mutluluk uyandırıcı (%45,0) 2. grup tarafından huzur verici ve sessizlik (%47,5), mutluluk uyandırıcı (%37,5), 3. grup tarafından korku (%40,0), huzur verici ve mutluluk uyandırıcı (%22,5), 4. grup tarafından huzur verici (%40,0), mutluluk uyandırıcı (%35,0), korku (%30,0) olarak değerlendirilmiştir. Azdavay Şelalesi 1. grup tarafından huzur verici (%55,0), mutluluk uyandırıcı (%52,5), rahatlatıcı (%37,5), 2. grup tarafından mutluluk uyandırıcı (%52,5), huzur verici (%42,5), rahatlatıcı (%40,0), 3. grup tarafından mutluluk uyandırıcı (%30,0), rahatlatıcı (%25,0), huzur verici (%22,5), 4. grup tarafından huzur verici (%60,0), mutluluk uyandırıcı (%42,5), rahatlatıcı (%35,0)olarak değerlendirilmiştir (Şekil 4.4.).

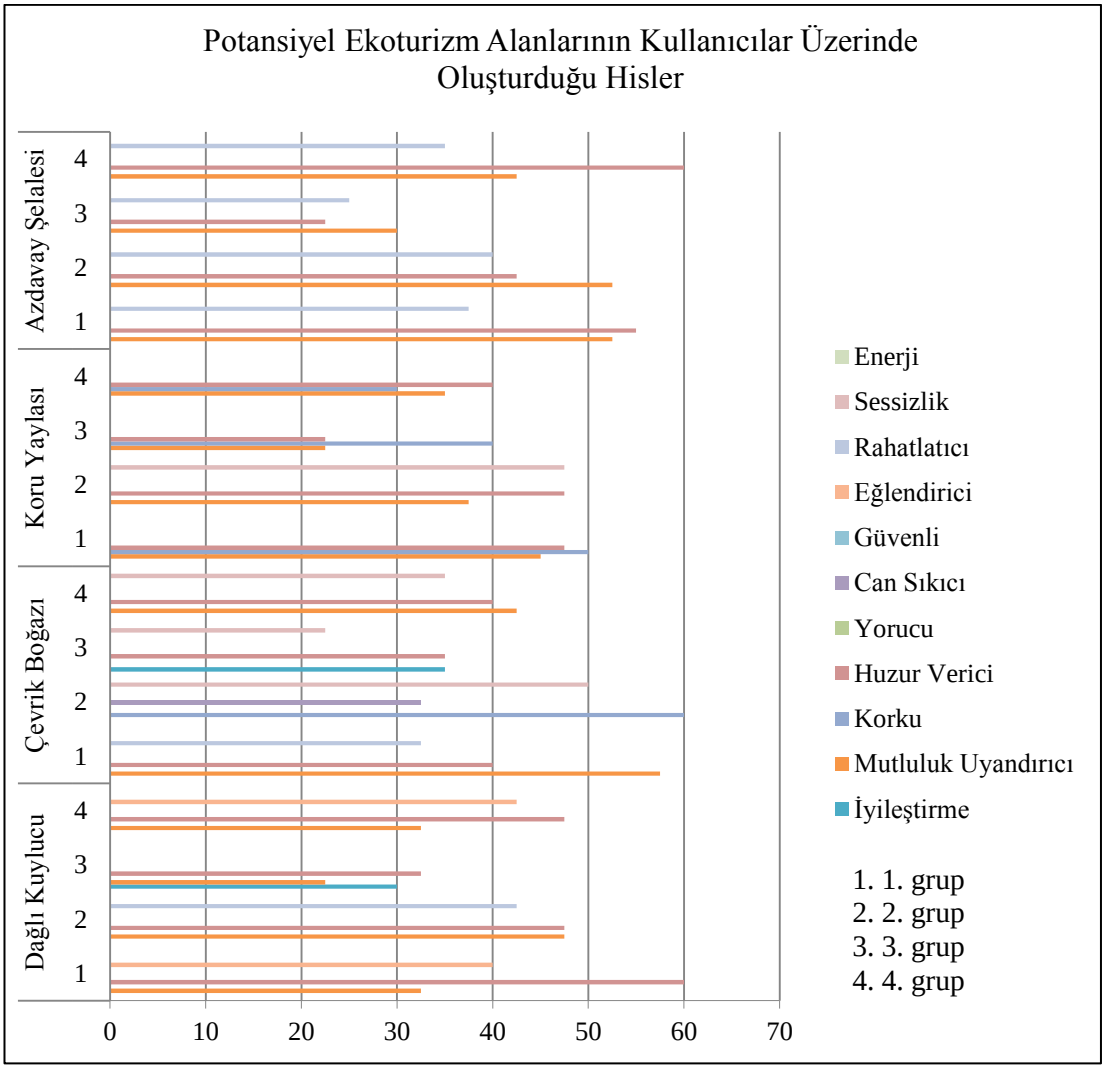

Şekil 4.4. Dağlı Kuylucu, Çevrik Boğazı, Koru Yaylası ve Azdavay Şelalesi görüntülerinin kişiler üzerinde oluşturduğu ilk üç his

Sonuçlara bakıldığında; tüm alanlar birbirleriyle kıyaslandığında Ballıdağ kullanıcılar tarafından en mutluluk verici (%53,2), en huzur verici (%71.3) ve en rahatlatıcı (%63,2), Balıklı Göl en sessizlik uyandırıcı (%45,6), Çatak Kanyonu en iyileştirme hissi sağlayıcı (%33,8), Çayyaka Koyu en korku verici (%56,3), Dağlı Kuylucu en güvenli (%20,6) ve en eğlendirici (%29,38) his oluşturduğu görülmüştür. Can sıkıcı, yorucu, enerji verici ve hareket hisleri kullanıcılar tarafından yaklaşık %20'nin altında tercih edilmediği için en etkisiz hisleri oluşturmaktadır (Tablo 4.42.). Çayyaka Koyu'nun en korkucu olması, beklenen sonuçlar arasında olmamakla beraber bu sonucun çıkma sebebi anket esnasında gösterilen fotoğraflarda ve kamera kayıtlarında koyun çok dalgalı ve falezli görüntülerinin olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4.42. *Potansiyel Ekoturizm Alanlarının Kullanıcılar Üzerinde Oluşturduğu Hisler*

Oluşturduğu His	Ballıdağ	Balıklı Göl	Çatak kanyonu	Çayyaka Koyu	Dağlı Kuylucu	Çevrik Boğazı	Koru Yaylası	Azdavay Şelalesi
	%	%	%	%	%	%	%	%
İyileştirme	20,0	30,0	**33,8**	26,3	27,5	27,5	23,8	27,5
Mutluluk Uyandırıcı	**53,1**	36,3	38,1	30,0	38,8	39,4	39,4	49,4
Korku	13,1	15,0	26,3	**56,3**	17,5	30,0	39,4	16,3
Huzur Verici	**71,3**	45,6	42,5	25,0	55,6	46,9	42,5	56,3
Yorucu	6,3	27,5	12,5	22,5	14,4	15,0	19,4	10,6 +
Can Sıkıcı	6,3	12,5	16,9	10,0	14,4	20,0	13,1	16,8 +
Güvenli	8,8	13,8	8,1	12,5	**20,6**	10,0	10,6	11,3
Eğlendirici	11,3	11,9	10,0	17,5	**29,4**	22,5	18,8	17,5
Rahatlatıcı	**63,1**	36,3	38,1	15,0	30,0	25,0	24,4	40,0
Sessizlik	27,5	**45,6**	35,0	38,1	28,8	38,8	29,4	23,8
Enerji	13,1	10,0	16,3	21,3	13,1	11,9	13,8	15,0 +
Hareket	4,4	15,6	19,4	25,6	10,0	13,1	25,6	15,6 +

Koyu renkli değerler: belirlenen görüntülerin kullanıcılar üzerinde oluşturduğu ilk üç his
+ % 20 altında olan hisler (yorucu, can sıkıcı, enerji ve hareket)

5. TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Dış mekân etkinlikleri, insanların fiziksel (kalp atışı, solunum, kan basıncı vb.) (Ulrich,1991), psikolojik (korku, endişe, depresyon, yalnızlık, stres vb.) (Marcus ve Barnes, 1999) ve davranışsal (uykusuzluk, sinirlilik, dirençsizlik, pasif olma vb.) (Ulrich, 1999) açıdan kendini iyi hissetmesine katkı sağlayan aktivitelerdir. İnsanların bulundukları ortamlardan büyük ölçüde etkilendikleri, daha da önemlisi bulundukları ortamın insanların mutluluklarını ve mutsuzluklarını etkiledikleri bilinmektedir. Bu etkilenmeyi yapan büyük ölçüde bu çevreleri oluşturan mekânsal öğe ve bileşenlerin nitelikleri ve görünümleridir.

Bu çalışmada; Kastamonu'da bulunan farklı potansiyel ekoturizm alanları gruplandırılarak öncelikle alanları daha önce görmüş ve bu alanlar hakkında bilgi sahibi olan kullanıcılar tarafından her bir grupla en çok hangilerinin beğenildiğinin, beğenme nedenleriyle birlikte ortaya konulması amaçlanmıştır. Daha sonra beğenilen alanların farklı yaş grubundaki insanlar tarafından değerlendirip hangi etkinlikleri gerçekleştirmek istediklerinin, bu kaynak değerlerin görüntüleri hakkındaki düşüncelerinin ve kaynak değerlerin kullanıcılar üzerinde ne gibi hisler bırakıp bırakmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Sözü edilen amaçlarla yürütülen çalışmada elde edilen sonuçlar aşağıda detaylı olarak irdelenmiştir.

Doğa manzarası kategorisinden en çok beğenilen Ballıdağ'ın sergilediği değerin ortaya konulmasında farklı yaş grupları arasındaki farklılıklar ortaya çıkmıştır fakat Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Yaş farklılıklarına bakılmaksızın genel olarak alanın sırası ile görsel değeri, doğal değeri, terapi değeri, biyolojik çeşitlik ve turizm değeri ön planda algılanırken, yaş grupları arasına bakıldığında gruplar arasında da farklılıkların olduğu görülmüştür. 2. grup alanın kültürel değeri ve 3. grup rekreasyonel değerinin de olduğunu belirtmişlerdir. Alanda gerçekleştirmek istenilen etkinliklere bakıldığında genel olarak doğa yürüyüşü, fotoğraf çekmek ve dinlenme etkinlikleri gerçekleştirmek isterken 2. ve 3. grup seyir etkinliğini, 4. grup da doğal sesleri dinleme etkinliklerini bu alanda gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında genel olarak alanın huzur verici, mutluluk

uyandırıcı ve rahatlatıcı his oluşturduğunu, gruplar arasında farklılıklara bakıldığında ise sadece 3. grupta iyileştirme hissi de sağladığı ortaya çıkmıştır.

Göller kategorisinde en çok tercih edilen Balıklı Göl'ün sergilediği değer genel olarak incelendiğinde alanın sırası ile görsel değeri, doğal değeri, terapi değeri, rekreasyon ve turizm değeri ön planda algılanmaktadır. Yapılan Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Yaş farklılıklarına bakılmaksızın genel durum ile farklı yaş grupları arasında farklılıklar ortaya çıktığı, yaş grupları arasına bakıldığında da gruplar arasında farklılıkların olduğu görülmüştür. Bu farklılıkların yanı sıra yaş grupları arasında başka değerlerin de ön planda olduğu belirtilmiştir. Belirtilen bu değerlere bakıldığında ise 1. grup yine alanın biyoçeşitlilik değerinin olduğunu, 2. grup sürdürülebilirlik değeri olduğunu, 3. grup sosyal değeri olduğunu ve 4. grup kültürel değeri olduğunu da belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmak istenilen ilk üç etkinliğe bakıldığında genel olarak fotoğraf çekme, piknik (Yeme- İçme) ve seyir etkinlikleri tercih edilmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 2. grup bu alanda doğa yürüyüşü etkinliğini ve 3. grup dinlenme etkinliğini de gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında genel olarak alan huzur verici, rahatlatıcı ve sessizlik hissi oluşturduğunu, gruplar arasında farklılıklara bakıldığında ise 3. grupta yorucu his oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Kanyon kategorisinden en çok tercih edilen Çatak Kanyonu'nun sergilediği değerlerin ortaya konulmasında yine farklı yaş grupları arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır fakat Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Farklı yaş gruplarına bakılmaksızın genel olarak alanın sırası ile görsel değeri, doğal değeri, turizm değeri, kültürel ve rekreasyon değeri ön planda algılanırken, yaş grupları arasında da farklılıkların olduğu 2. Grup alanın biyoçeşitlilik değeri de olduğunu, 3. grup yaban ve terapi değerlerinin de olduğunu, 4. grup ise terapi değerinin de olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmak istenilen ilk üç etkinliğe bakıldığında genel olarak doğa yürüyüşü, fotoğraf çekmek ve seyir etkinlikleri tercih edilmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 1. ve 4. grup keşif etkinliğini, 2. grup doğal oluşumları izleme etkinliğini, 3. grup dinlenme etkinliklerini gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında, alanın genel olarak huzur

verici, rahatlatıcı, mutluluk uyandırıcı hissi oluşturduğunu, gruplar arasında farklılıklara bakıldığında 2. ve 3. grupta alanın korku hissi, 3. grupta aynı zamanda iyileştirme hissi, 4. grup ise sessizlik hissi oluşturduğunu belirtmiştir.

Köy plajları kategorisinden en çok tercih edilen Çayyaka Koyu'nun sergilediği değer incelendiğinde genel olarak görsel değeri, doğal değeri, turizm değeri, kültürel değeri ve rekreasyon değeri ön planda algılanmaktadır. Yapılan Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür Gruplar arası farklılıklara bakıldığında 1., 2. ve 4. grup alanın terapi değerinin de olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmak istenilen ilk üç etkinliğe bakıldığında genel olarak fotoğraf çekmek, seyir ve keşif etkinliklerini tercih edilmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 1. grup bağırma etkinliğini 2. ve 3. grup doğa yürüyüşü etkinliklerini de bu alanda gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında genel olarak, alanın mutluluk uyandırıcı, korku ve sessizlik hissi oluşturduğunu, gruplar arasında farklılıklara bakıldığında ise 1. ve 3. grupta iyileştirme hissi uyandırdığı, 2. grupta hareket hissi uyandırdığı, 4. grupta enerji hissi uyandırdığı ortaya çıkmıştır.

Mağaralar kategorisinden en çok tercih edilen Dağlı Kuylucu'nun sergilediği değer incelendiğinde farklı yaş gruplar arasında farklılıklar oluştuğu ortaya çıkmıştır. Yapılan Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür Farklı yaş gruplarına bakılmaksızın genel olarak, alanın sırası ile görsel değeri, turizm değeri, kültürel değeri, yaban değeri ve rekreasyon değeri, ön planda algılanırken gruplar arası farklılıklara bakıldığında 1. ve 2. grup alanın doğal değeri de olduğunu, 3. ve 4. grup ise alanın terapi değerinin de olduğunu belirtmiştir. Bu alanda yapılmak istenilen ilk üç etkinliğe bakıldığında genel olarak fotoğraf çekme, taş atma ve seyir etkinlikleri tercih edilmektedir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 1. grup bu alanda doğal oluşumları izleme etkinliğini de, 4.grup doğa yürüyüşü etkinliğini de gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında alanın genel olarak huzur verici, rahatlatıcı ve mutluluk uyandırıcı hissileri oluşturduğunu, gruplar arasında farklılıklara bakıldığında 1.grup iyileştirme hissi 2. ve 3. grup hareket hissi 3. ve 4. grup alanın enerji hissi oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Su kaynakları kategorisinden en çok tercih edilen Çevrik Boğazı'nın sergilediği değer genel olarak incelendiğinde sırası ile görsel değeri, doğal değeri, turizm değeri, rekreasyon değeri ve terapi değeri ön planda algılanmaktadır. Yapılan Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 2. grup alanın yaban değeri ve kültürel değerlerinin de olduğunu 3.grup geçim değerinin de olduğunu, 4. grup ekonomik değerinin de olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmak istenilen ilk üç etkinliklere bakıldığında genel olarak fotoğraf çekmek, doğa yürüyüşü ve seyir etkinlikleri tercih etmişlerdir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 2. ve 4. grup bu alanda doğal sesleri dinleme etkinliğini de 1. grup doğal oluşumları izleme ve doğal materyal toplama etkinliklerini de 2. grup keşif etkinliğini de gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında alanın genel olarak huzur verici, mutluluk uyandırıcı ve sessizlik hislerini oluşturduğunu, gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 1. grup alanın rahatlatıcı hissi, 2. grup korku ve can sıkıcı hislerini, 3. grup iyileştirme hissi oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Yaylalar kategorisinden en çok tercih edilen Koru Yaylası'nın sergilediği değerin ortaya konulmasında farklı yaş grupları arasında yüzdesel olarak farklılıklar görünse de Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Farklı yaş gruplarına bakılmaksızın genel olarak alanın sırası ile görsel değeri, doğal değeri, turizm değeri, kültürel değeri ve rekreasyon değeri ön planda algılanırken, yaş grupları arasına bakıldığında gruplar arasında da farklılıkların olduğu görülmüştür. Bu farklılıkların yanı sıra yaş grupları arasında başka değerlerin de olduğu belirtilmiştir. Belirtilen bu değerlere bakıldığında 1. grup alanın terapi değeri de olduğunu, 2. grup ekonomik ve geçim değerinin de olduğunu, 1. ve 4. grup alanın sürdürülebilirlik değeri de olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmak istenilen ilk üç etkinliğe bakıldığında genel olarak fotoğraf çekmek, doğa yürüyüşü ve seyir etkinlikleri tercih edilmiştir. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında ise 1. ve 4. grup bu alanda keşif ve doğal sesleri dinleme etkinliklerini de, 2. grup piknik (yeme-içme) etkinliğini de gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında alanın genel olarak huzur verici, korku ve mutluluk uyandırıcı hisler oluşturduğunu, gruplar arasında

farklılıklara bakıldığında ise 2. grup sessizlik hissini de oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Şelaleler kategorisinden en çok tercih edilen Azdavay Şelalesi'nin sergilediği değer genel olarak incelendiğinde alanın, görsel değeri, doğal değeri, turizm değeri, kültürel değeri ve rekreasyonel değeri ön planda algılanmaktadır. Yapılan Ki-kare testine göre yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Gruplar arası farklılıklara bakıldığında 1. grup biyoçeşitlilik değerinin de, 2. grup terapi değerinin de olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmak istenilen ilk üç etkinliğe bakıldığında genel olarak koşma, seyir ve doğa yürüyüşü etkinlikleri tercih edilmektedir. Gruplar arasında farklılıklara bakıldığında ise 2. grup fotoğraf çekme ve dinlenme etkinliğini de bu alanda gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Alanın ankete katılan kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hislere bakıldığında genel olarak alan huzur verici, rahatlatıcı, mutluluk uyandırıcı hisleri oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak; alanlar değerlendirilirken genel değerlendirme ile farklı yaş grubundaki kullanıcıların değerlendirmesi arasında farklılıklar olduğu ve alanların birbirinden farklılaştığı görülmektedir. Potansiyel ekoturizm alanları oluşturulurken bu farklılıkları mutlaka dikkate alarak değerlendirmeler yapmak gerekir. Alanın farklı kullanıcılarına göre değerlendirilmesinin yapılması ya da alanın hangi kullanıcı tarafından kullanılmasını istiyorsak öncelikle onu belirleyip ona göre alan değerlendirmesinin yapılması gerekir.

Sakıcı'nın (2014) çalışmasında peyzaj düzenlemelerinde su elemanlarına yer verilirken kullanıcıların yaş grubuna ve o mekânda gerçekleştireceği etkinliğe göre seçim yapılması gerektiği ortaya konulmuştur. Bu çalışmada alan farlılıklarının kullanıcılar üzerindeki etkilerinin farklılaştığı ve kaynak değerlerinin beğeni ve o alanda gerçekleştirilmek istenen etkinlik tercihleri, kişiler üzerindeki hisleri arasında farklılıkların olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca bu farklılık farklı yaş grupları arasında da görülmektedir. Brown ve Daniel'in (1991) çalışmasında grup farklılıklarının alanın algılanmasında farklılıklara yol açtığını vurgulamaktadır. Bu tez çalışması sonuçları Sakıcı (2014), Brown ve Daniel (1991)'in çalışma sonuçlarına

benzerlik gösterip, yaş farklılıklarının alanlar üzerindeki tercihler, hisler, etkiler ve değerler üzerinde farklılıklar yarattığını ortaya koymuştur.

Taş'ın (2012) çalışmasında ankete katılan yerli turistlerin yaşları ile ekoturizm algılamaları, ekoturizm sonucu oluşan memnuniyetleri, gelecekte tekrar gelme eğilimleri arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durum ile ilgili olarak, yaşın ekoturizmin algılanması, ekoturizm memnuniyetleri ve gelecekte tekrar gelme eğilimleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Taş (2012) çalışmasında yaş arttıkça eko turizme yönelik bakış açısı olumlu değişmekte, insanlar yılların bakış açısına kattığı deneyimler ile doğanın ve sürdürülebilirliğin önemini kavrayarak, turistik faaliyetler esnasında daha bilinçli davrandığını belirtmiştir. Bu tez çalışması ile bu yönü ile oldukça benzerlik göstermektedir.

Alan farklılıklarının o alanda gerçekleştirmek istenilen etkinlik üzerinde etkili olduğu ve ayrıca yaş farklılıklarının da etkinlik tercihi üzerinde etkisi olduğu bu çalışmanın sonuçları arasındadır. Benzer sonuçları Anderson ve ark. (1998), Herrington ve Studtmann (1998), Fjörtoft ve Sageie (2000), Özdemir ve Yılmaz (2008) yaptıkları çalışmalarda elde etmişlerdir.

Farklı yaş grubundaki kullanıcıların belirlenen alanda gerçekleştirmek istedikleri etkinlikler değerlendirildiğinde koşma etkinliğini; 1. ve 4. grup en çok Azdavay Şelalesi'nde gerçekleştirmek isterken, 2. grup Koru Yaylası'nda, 3. grup ise Balıklı Göl'de gerçekleştirmek istemiştir. Genel duruma bakıldığında ise koşma etkinliği % 17,5 ile en çok Çatak Kanyonu'nda yapılmak istendiği ortaya çıkmıştır.

Seyir etkinliği 1. grup tarafından en çok Çayyaka Koyu'nda, 2. ve 3. grup ise üç farklı alanda gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. 2. grup Çayyaka Koyu, Dağlı Kuylucu ve Azdavay Şelalesi'nde, 3. grup Balıklı Göl, Koru Yaylası ve Azdavay Şelalesi'nde, 4. grup ise en çok Balıklı Göl'de seyir etkinliğini gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise % 43,8 ile en çok Balıklı Göl'de seyir etkinliğinin gerçekleştirilmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Doğa yürüyüşü etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1. ve 2. grup en çok Ballıdağ'da, 2. ve 4. grup Azdavay Şelale'sinde ve

Çatak Kanyonunun bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise % 41,3 ile en çok Ballıdağ ‘da doğa yürüyüşü etkinliğini gerçekleştirmek istedikleri ortaya çıkmıştır.

Keşif etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1. ve 4. grup Koru Yaylası’nda, 2. grup Çevrik Boğazı’nda, 3.grup Çatak Kanyonu’nda bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise % 33.1 ile en çok Çayyaka Koyu’nda keşif etkinliğinin gerçekleştirmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Doğal oluşumları izleme etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1. ve 4. grup Dağlı Kuylucu’nda, 2. grup Çatak Kanyonu’nda, 3. grup Çayyaka Koyu’nda bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş; genel duruma bakıldığında ise %21.9 ile en çok Dağlı Kuylucu ve Çevrik Boğazında doğal oluşumları izleme etkinliğini gerçekleştirmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Yaban hayatını gözlemleme etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1. grup Çayyaka Koyu’nda, 2., 3. ve 4. grup en çok Çatak Kanyonu’nda bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise % 18,1 ile en çok Çatak Kanyonu’nda yaban hayatını gözleme etkinliğinin gerçekleştirilmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Bağırma etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1. ve 2. grup en çok Çayyaka Koyu’nda, 3. grup en çok Çatak Kanyonu’nunda 4. grup Dağlı Kuylucu’nda bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel durumda ise % 27,5 ile en çok Çayyaka Koyu’nda bağırma etkinliğinin gerçekleştirmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Sohbet etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1. ve 3. grup en çok Balıklı Göl’de, 2. grup en çok Azdavay Şelalesi’nde, 4. grup Dağlı Kuylucu’nda bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise % 14,4 ile en çok Balıklı Göl sohbet etkinliğinin gerçekleştirmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Fotoğraf çekme etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1., 2. ve 4. grup en çok Ballıdağ'da, 3. grup en çok Çayyaka Koyu'nda bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise en çok %48,1 ile Ballıdağ'da fotoğraf çekme etkinliğinin gerçekleştirmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Dinlenme etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1., 3. ve 4. grup en çok Balıklı Göl'de, 2. grup en çok Azdavay Şelalesi'nde, bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise en çok % 43,1 ile Ballı Dağ 'da dinlenme etkinliğinin gerçekleştirmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Taş atma etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1., 3. ve 4. grup en çok Dağlı Kuylucu'nda, 2. grup en çok Balıklı Göl'de, bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise en çok % 30,6 ile Dağlı Kuylucu'nda taş atma etkinliğinin gerçekleştirmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Piknik (Yeme- İçme) etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1., 2. ve 4. grup en çok Ballıdağ 'da 3. grup Ballıdağ'da bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise en çok % 36,3 ile Balıklı Göl'de piknik (yeme-içme) etkinliğini gerçekleştirmek istediği ortaya çıkmıştır.

Doğal sesleri dinleme etkinliğini gerçekleştirme istekleri incelendiğinde grup farklılıklarına bakıldığında 1. ve 2. grup en çok Ballıdağ'da, 3. ve 4. grup en çok Çevrik Boğazı'nda bu etkinliği gerçekleştirmek istemiş, genel duruma bakıldığında ise en çok % 26,9 ile Çevrik Boğazı'nda doğal sesleri dinleme etkinliğinin gerçekleştirilmek istendiği ortaya çıkmıştır.

Doğal materyal toplama, oyun, saklanma, şarkı söyleme, uzanma ve hoplama etkinliklerini gerçekleştirme isteklerine bakıldığında genel ortalama çok düşük olduğu için değerlendirme dışına alınmıştır. Tüm alanlarda en çok yapılmak istenilen etkinlikler sırası ile seyir, doğa yürüyüşü ve fotoğraf çekme etkinlikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak farklı yaş gruplarına bakıldığında bu etkinliklerin yanı sıra diğer etkinlikler de karşımıza çıkmaktadır. Çocukluktan gençliğe geçiş

aşamasında etkinlik farklılıklarının ortaya çıktığı birçok araştırma ile de doğrulanmaktadır (Andersen vd., 1998; Herrington ve Studtmann, 1998; Fjörtoft ve Sageie, 2000; Özdemir ve YILMAZ, 2008).

Yapılan etkinliklerin farklı yaş grupları arasında farklılaşıp farklılaşmadığını anlayabilmek için 8 farklı potansiyel ekoturizm alanının her biri için gerçekleştirmek istedikleri etkinlikler beş etkinlik grubuna ayrılmıştır. Bu beş etkinlik grubuna ilişkin katılımcıları vermiş oldukları cevapların yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla Ki-kare (X^2) testi yapılmıştır. Bu test sonuçlarına göre bazı kaynak değerler için (Çayyaka Koyu, Dağlı Kuylucu, Çevrik Boğazı ve Azdavay Şelalesi) etkinlik tercihleri bakımından yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmuş ($p<0,05$) ve bazı kaynak değerleri için ise (Ballıdağ, Balıklı Göl, Çatak Kanyonu ve Koru Yaylası) anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Kullanıcılar beş farklı gruba ayrılan etkinlikleri gerçekleştirmek istedikleri etkinliklere bakıldığında gruplar arası farklılık olup olmadığına göre; görsel etkinlikleri 1. ve 4. grup en çok Çayyaka Koyu'nda, 2. Grup en çok Ballıdağ'da, 3. Grup en çok Balıklı Göl ve Çatak Kanyonu'nda gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Enerji gerektiren etkinlikleri tüm gruplar en çok Dağlı Kuylucu, Koru Yaylası ve Azdavay Şelalesi'nde gerçekleştirmek isterken gruplar arası farklılıklara bakıldığında 1. ve 4. grup en çok Çatak Kanyonu'nda gerçekleştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Doğayı tanımaya yönelik etkinlikleri 1. grup en çok Çevrik Boğazı'nda, 2. grup en çok Çatak Kanyonu, Çayyaka Koyu ve Çevrik Boğazı'nda gerçekleştirmek isterken 3. Grup ve 4. Grupların bu etkinlik grubunu en çok tercih ettikleri kaynak değerleri bulunmamaktadır. Rahatlamaya yönelik etkinlikleri 1., 3. ve 4. grup en çok Ballıdağ'da gerçekleştirmek isterken gruplar arası farklılıklarda 1. grup en çok Balıklı Göl'de ve 4. grup en çok Balıklı Göl ve Çevrik Boğazı'nda gerçekleştirmek istemişlerdir. İşitsel etkinlik hiçbir grubun en çok tercih ettiği etkinlikler arasında yer almamaktadır.

Sonuç olarak kullanıcıların alanda gerçekleştirmek istedikleri etkinliklerin belirlenmesinde mutlaka farklı grupları dikkate alınarak irdelenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Sonuçta bu çalışmada alan farlılıklarının kullanıcılar üzerindeki etkileri

farklılaşmış ve belirlenen görüntülerin değerlendirilmesi, alanlarda gerçekleştirilmek istenen etkinlik tercihleri, alanların görsel değerinin ortaya konulması, kişiler üzerinde yarattığı hisler açısından genel ile farklı yaş grupları aralarında farklılıkların olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum ile ilgili olarak, bu çalışma farklı yaş gruplarının ekoturizm alanının algılanması ve ekoturizm memnuniyetleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Çokişler ve Türker (2015)'in çalışmalarında da farklı yaş grupları arasında tercih farklılıklarının olduğu doğrulanmaktadır.

6. ÖNERİLER

Doğal alanlar insanlara sağlıklı, dengeli, yenileyici ve yararlı ortamlar oluşturur. İnsanlar üzerinde sinirleri yatıştırıcı ve dinlendirici rol oynar. Kastamonu doğal güzellikleri ve zenginliği ile baskın bir kent olmasına rağmen bu alanların bazıları yerel halk tarafından dahi bilinmemekte ve kullanılmamaktadır. Bu alanları mutlaka gün yüzüne çıkartılıp potansiyel ekoturizm alanlarına dönüştürülmesi gerekir. Sürdürülebilir ekoturizm çerçevesinde planlama yapılmalı ve yerel halk ekoturizm faaliyetlerine daha fazla dâhil edilmelidir. Yeterli tanıtım ve pazarlamanın yapılması, turizm acenteleri ile işbirliklerinin gerçekleşmesi ekoturizm altyapısının ihtiyaçlara cevap vermesi, bölgesel kalkınma ajanslarında ekoturizm ile ilgili yapılan projelere teşvik verilmesi bu alanların hak ettiği konuma ulaşmasında önemlidir. Bu nedenle de Kastamonu hem ulusal hem de uluslararası ekoturizm pazarından alması gereken payı almalıdır. Kastamonu ilinde mevcut ekoturizm potansiyelin değerlendirilerek kırsal turizmden hak ettiği payı alabilmesi için doğal ve çekicilik yaratan özellikleri, doğa turizmine yönelik eşsiz olanakları ile koruma-kullanma dengesi içerisinde ekoturizm amaçlı değerlendirilmelidir.

Bu çalışma Kastamonu ekoturizm alanlarının ortaya konulması ve bu alanların kullanıcılar tarafından değerlendirilerek görsel değerin ortaya konulmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca kullanıcılar üzerinde oluşturduğu hisler ve etkiler belirlenerek alanların mevcut durumu farklı bir bakış açısıyla ortaya konulmuştur. Daha çok orta yaş grubu tarafından kullanılan ekoturizm alanlarının bu tez çalışması yardımı ile farklı yaş grupları tarafından da kullanılabileceği ortaya çıkmıştır. Küçük yaş gruplarına özgü okullarda tanıtım yapılarak ve diğer yaş gruplarına özgü tanıtımlar ve projeler gerçekleştirilerek Kastamonu'nun turistik kaynak değerleri herkes tarafından fark edilmesi ve gelişimi için destek oluşturulması sağlanabilir. Böylece küçük yaşlarda oluşturulan doğa bilinci ve doğa ile iç içe olma isteği gelecek nesillerin doğalarını korumalarına ve daha sık kullanma isteği içerisinde olmalarına yardımcı olacaktır. Koruma kullanma dengesi sağlanmış olacaktır.

Doğa planlama çalışması yapılırken yerel konaklama tesisi işletmecilerinin ve bölge halkının fikirlerinin alınması önemlidir. Bu planlama sürdürülebilir ekoturizmin

doğasına uygun bir davranış olacaktır. Ekoturizm açısından gerek altyapı, gerekse tanıtım faaliyetlerinin yavaş yavaş geliştiği Kastamonu'da ekoturizm önemli bir turizm etkinliği haline gelecek Kastamonu'nun gelişmesine katkı sağlayacaktır. Kastamonu, sahip olduğu eşsiz tabiatı ve kültürü ile her mevsim ekoturizme açıktır. Bu sayede hem ekoturizm faaliyetleri 12 aya yayılabilir hem de kırsal alanda yaşayan yerli halk da bu hareketin içine dâhil edilerek kalkındırılabilir.

Bu çalışma farklı yaşlara sahip kişilerin doğal alana bakışları, bu alanların görsel değerleri ya da bu alanda gerçekleştirmek istedikleri etkinlikler bakımından farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu tür alanların planlanması ve tasarlanmasında mutlaka yaş farklılıklarının dikkate alınması ve kullanıcılara seçenek farklılıklarının sunulması gerekir. Böylece alan sadece belirli yaş grupları tarafından değil tüm kullanıcılar tarafından kullanılabilir. Bu açıdan bu tez çalışmasının sonuçları oldukça önemlidir.

KAYNAKLAR

Akay, B. ve Zengin, B. (2012). Ekoturizm Kaynaklarının Geliştirilmesi: Doğu Marmara Bölgesi Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14*(23), 115-122.

Altıparmak, M. (2002). Turizm Çeşitlendirilmesi, Sürdürülebilir Turizm ve Planlama. *TC Turizm Bakanlığı 2. Turizm Şurası Bildirileri*, 275, Ankara.

Andersen, R. E., Crespo, C. J., Bartlett, S. J., Cheskin, L. J. ve Pratt, M., (1998). Relationship of physical activity and television watching with body weight and level of fatness among children. *Journal of American Medical Association, 279*(12), 938-942.

Arpacı, Ö., Zengin, B. ve Batman, O. (2012). Karamanın Mağara Turizmi Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14*(23), 59-64.

Atasoy, M., Reis, S. ve Sancar, C. (2009). Sürdürülebilir Turizm Gelişmesi ve Yayla Turizmi: Ayder Yaylası. *TMMOB Harita ve Kadastro Mühedisleri Odası 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*, 11 – 15 Mayıs , Ankara.

Blamey, R. K. (1997). Ecotourism: The Search for an Operational Definition. *Journal of Sustainable Tourism, 5*(2), 109-130.

Brown, T.C. ve Daniel, T.C., (1987). Context Effects in Perceived Environmental Quality Assessments: Scene Selection and Landscape Quality Ratings, *J. Environ. Psychol., 7*, 233–50.

Brown, T. C. ve Daniel, T. C. (1991). Landscape aesthetics of riparian environments: relationships of flow quantity to scenic quality along a wild and scenic river. *Water Resource Research, 27*, 1787–1795.

Bulgan, N. ve Dolmacı, G. (2013). Turizm Etiği Kapsamında Çevresel Duyarlılık. *Journal Of Yaşar University, 29*(8), 4853-4871.

Buted, D. R. (2014). Tinapay Festival: Potential Tourist Attraction in Batangas, Philippines. Asia Pacific Journal of Education, *Arts ve Sciences, 1*(2) 45-52.

Casiilo, R. C., Dimaano, P. D. C., Macaspac, E. A., Asilo N. A. ve Amaro, J. C. (2014). *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, 15*(1), 416-428.

Çavuşoğlu, M. ve Varlı, R. (2007). Ekoturizm Ve Bayramiç Yöresine Yönelik Yeni Bir Tanıtım Stratejisi. *Bayramiç Sempozyumu*, 29-36. Çanakkale.

Cengiz, G. ve Akkuş, Ç. (2012). Kırsal Turizm Kapsamında Yöre Halkının Kalkındırılması: Erzurum Örneği. *KMÜ, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14*(22), 61-74.

Cengiz, E. (2008). Üniversite Eğitimi Hizmetlerinde Algılanan Hizmet Kalitesine Göre Pazar Bölümlendirme: Karadeniz Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği, *Kocaeli Üniversitesi SBE Dergisi*, *16(*2), 48-67.

Clay, G.R.,ve Daniel, T.C., (2000). Scenic Landscape Assessment : The Effects of Land Management Jurisdiction on Public Perception of Scenic Beauty. *Landscape and Urban Planning*, *49* (1-2),1-13.

Craik, K., H., (1983). The Psychology of The Large Scale Environment, in: Feimer, N., R. ve Geller, E.,S., *Environmental Psychology, Directions and Perspectives*, 47-105, New York, Praeger.

Çokişler, N. ve Türker, A. (2015). Doğu Karadeniz Bölgesinin Yerli Turist Profili Ve Pazar Bölümlendirmede Kullanımı. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, *44*, 33-57.

Daniel, T.C. ve Boster, R.S., (1976). *Measuring Landscape Esthetics: The Scenic Beauty Estimation Method*, USDA Forest Service Research Paper RM-167, Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station, Fort Collins, Colo:U.S., 66.

Erdoğan, N. (2003). Kitle Turizmi, Alternatif Turizm ve Eko Turizmde Sürdürülebilirlik Üzerine Bir Değerlendirme. *Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı*, 3-4. Çankırı.

Fjörtoft, I. ve Sageie, J. (2000). The natural environment as a playground for children: Landscape description and analyses of a natural landscape. *Landscape and Urban Planning*, *48*(1), 83-97.

Görmüş, S. ve Artar, M. (2010). Zonguldak-Bartın-Karabük Bölgesi Planlarının Eşgüdümünün Değerlendirilmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 12*(17), 71-81.

Herrington, S. ve Studtmann, K. (1998). Landscape interventions: New directions for the design of children's play environments. *Landscape and Urban Planning*, *42*, 191-205.

Hershberger, R., G. ve Cass, R., (1974) Predicting User Responses to Buildings, in: Davis, G. & Vachon, D. (Eds) Field applications, pp.117-134, volume 4 of Carson, H. (Ed.) *Man-Environment Interactions: EDRA 5: Evaluations and Applications,* Washington, DC, Environmental Desing Research Association.

Hetherington, J., (1991). Representing The Environment: Visual Surrogates in Environmental Assesment. *Healthy Environments, 22*, 264-52.

Hull, R.B. ve Stewart, W.P., (1992). Validity of Photo-based Scenic Beauty Judgements. *Journal of Environ. Psychol, 12,* 101–14.

Kara, H. (2005). Kastamonu ve Yöresinin Turizm Yönünden Gelişmesinin Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi. Bitirme Tezi, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstütüsü*. Zonguldak.

Karahan, F. ve Orhan, T. (2009). Çoruh Havzası Uzundere Vadisinin Kırsal Rekreasyon Planlaması Yönünden Suya Dayalı Olanakları. Kırsal Çevre Yıllığı, *Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunlarını Araştırma Derneği*, Ankara.

Kellomaki, S. ve Savolainen, R., (1984). The Scenic Value of The Forest Landscape as Assessed in The Field and The Laboratory. *Landscape Planning, 11*, 97–107

Kiper, T. ve Yılmaz, E. (2008). Şarköy-Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 5*(2), 159-168.

Kurdoğlu, O. (2001). Koruma Alanları ve Ekoturizmin Karadeniz Bölgesi Açısından İrdelenmesi. Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, *Orman ve Av Dergisi, 4*, 4.

Law, C.S., ve Zube, E.H.,(1983). Effects of Photographic Composition on Landscape Perception. *Landscape Research, 8,* 22-3.

Leung, Y., Marion, J.L., Farrell, T.A., Mccool, S. F. ve Moisey, R. N. (2001). *The Role of Recreation Ecology in Sustainable Tourismand Ecotourism.* New York.CABI Publishing.

Marcus, C. C. ve Barnes, M. (1999). *Healing Gardens: Therapeutic Benefits And Design Recommendations.* John Wiley and Sons, *Inc.* New York.

Mercan, Ş. O. ve Yıldız, A. (2014). Çanakkale'nin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Bölgesel Turizm Gelişimi Açısından Önemi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *15*(24), 31-37.

Muehlenbein, M. P. Martinez, L.A., Lemke, A. A., Ambu, L., Nathan, S., Alsisto, S. ve Sakong, R. (2010). "Unhealthy travelers present challenges to sustainable primate ecotourism." Travel medicine ve infectious disease, *8*(3), 169-175.

Nasar, J.L., (1998). *The Evaluative Image of The City*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Nasar, J., ve Lin Yı-H., (2003). Evaluative Responses to Five Kinds of Water Features, Short Communication, *Landscape Research*, *28*(4), 441-50.

Özbek, F ve Karasalihoğlu, M (2009). Anadolu'nun Yüce Dağı Kastamonu'nun Yıldızı Ilgaz. *Kastamonu Valiliği Yayınları,* 80-90, Kastamonu.

Özdemir, A. ve Yılmaz, O. (2008). Assessment of outdoor school environments and physical activity in Ankara's primary schools. *Journal of Environmental Psychology*, *28*(3), 287-300.

Palmer, J.F. ve Hoffman, R.E., (2001). Rating Reliability and Representation Validity in Scenic Landscape Assessments. *Landscape and Urban Planning, 54*(1-4), 267-81.

Rajasenan, D., Manaloor, V. ve Abraham, B. G. (2012). Tourist Profiles ve Characteristics vis-à-vis Market Segmentation of Ecotourism Destinations in Kerala. *Journal of Economics ve Sustainable Development*, *3*(14), 134-144.

Sağlam, H. (2013). Batı Akdeniz'in kalkınma vizyonu: Baka. *Göller Bölgesi Aylık Hakemli Ekonomi ve Kültür Dergisi Ayrıntı*, *1*(8), 47-51. Isparta.

Sakıcı, Ç. (2014). The assessment of the relationship between various waterscapes and outdoor activities. Edirne, Turkey, *Environmental Monitoring and Assessment, 186*, 3725-41.

Sakici, Ç. (2014) The Psychological Contributions of Natural Site Experiences in Kastamonu, Turkey, *Anthropologist, 18*(3): 991-1004.

Salcan, Ü. (2011). Manavgat-Evrenseki Beldesinde Turizm Faaliyetlerinin Doğal Çevre Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. *Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,* Adana.

Shumsudin, M. N., Radam, A. ve Shuib, A. (2009). Willingness to Pay towards the Conservation of Ecotourism Resources at Gunung Gede Pangrango National Park, West Java, Indonesia. *Journal of Sustainable Development*, *2*(2), 173-186.

Stamps, A., E., (1993). Simulation Effects on Environmental Preference. *Journal of Environmental Management*, *38,* 115-32

Stewart, T.R., Middleton, P., Downton, M. ve Ely, D., (1984). Judgements of Photographs Versus Field Observations in Studies of Perception and Judgement of The Visual Environment. *J. Environ. Psychol., 4* (4), 283–302

Taş, S. (2012). Trabzon ve Ekoturizm: Yerli Ziyaretçilerin Yöreyi Değerlendirmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Balıkesir.

Thomas, Y. (2013). Ecotourism development in Ghana: A case of selected communities in the Brong-Ahafo Region. *Journal of Hospitality Management ve Tourism*, 4(3), 69-79.

Trent, R., B., Neuman, E. ve Kvashny, A., (1987). Presentation Mode and Question Formal Artifacts in Visual Assesment Research. *Landscape and Urban Planning, 14,* 225-35.

Türker, N. ve Çetinkaya, A. (2009). *Batı Karadeniz Bölümü Ekoturizm Potansiyeli*; Detay Yayınları, Ankara.

Ulrich, R. S. (1991). Stress Recovery During Exposure to Natural and Urban Environments. *Journal of Environmental Psychology, 11,* 210-30.

Ulrich, R. S. (1999). Effects of Gardens on Health Outcomes. Theory and Research. In: Cooper-Marcus, C., Barnes, M. (Eds.), *Healing Gardens: Therapeutic Benefits and Design Recommendation*, New York: John Wiley and Sons.

Yürik, E. Ö. (2002). Her şey dahil sistemi ve sistemin Türk turizm sektörüne etkileri. *TC Turizm Bakanlığı II. Turizm Şurası Bildirileri*, *1*, 291. Ankara

Yürik, E. Ö. (2002). Turizmin Geleceği: Ekoturizm, 10.02.2015 tarihinde http://ekoturist.com/index.php/90-ekoturizm/ekoturizm-makaleler/86-ekoturizm-turizm adresinden alınmıştır.

Zube, E.H., (1974). Cross-Disciplinary and Intermode Agreement on the Description and Evaluation of Landscape Resources. *Environment and Behavior, 6*(1), 69-90.

Zube, E.H., Simcox, D.E. ve Law, C.S., (1987). Perceptual Landscape Simulations: History and Prospect. *Journal of Landscape., 6,* 62–80.

URL-1. Ekoturizm ve Sürdürülebilir Turizm Derneği, 09.01.2015 tarihinde http://www.ekoturizmdernegi.org/default.asp?sayfa=8 adresinden alınmıştır.

URL-2. Eko Turizm ve Bayramiç Yöresine Yönelik Yeni Bir Tanıtım Stratejisi,

09.01.2015 tarihinde http://www.comu.edu.tr/yayinlar/bayramic_sempozyumu_2007.pdf#page=43 adresinden alınmıştır.

URL-3. 1353 Turizm Ders Notu, 09.01.2015 tarihinde http://www.agri.ankara.edu.tr/peyzaj/1353_Turizm_ders.doc adresinden alınmıştır.

URL-4. Bati Akdeniz Kalkınma Ajansı Ekoturizim sektör raporu, 23.11.2014

tarihinde http://www.baka.org.tr/uploads/1349952547EKOTURiZM-SEKTOR-RAPORU-11EYLUL.pdf adresinden alınmıştır.

URL-5. Turizm çeşitleri ve faaliyet türleri nelerdir?, 06.01.2015 tarihinde http://www.forumalew.org/soru-lar-ve-cevap-lar/462661-turizm-cecitleri-ve-faaliyet-turleri-nelerdir.html adresinden alınmıştır.

URL-6. Ballıdağ Daday Kastamonu, 01.12.2013 tarihinde http://www.ballidagdaday.com/index.php/ana-sayfa/ballidag/ adresinden alınmıştır.

URL-7. Horma Kanyonu, 05.09.2014 tarihinde

http://www.otelsikayet.com/horma-kanyonu-kastamonu_rehberi-5780-1.html adersinden alınmıştır.

URL-8. Valla Kanyonu, 09.01.2015 tarihinde http://www.parkilica.com/valla.asp adresinden alınmıştır.

URL-9. Pınarbaşı Ilgarini Mağarası, 09.09.2014 tarihinde http://tr.wikipedia.org/wiki/P%C4%B1narba%C5%9F%C4%B1,_Kastamonu adresinden alınmıştır.

URL-10. Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Cide Kılıçlı Mağarası 09.09.2014 tarihinde

http://www.kastamonukulturturizm.gov.tr/yazdir?8017C1045E4993E981AA5227CD9E0C3C adresinden alınmıştır.

URL-11. Sarpunalınca Mağarası 09.01.2015 tarihinde http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,10049/kastamonumagaralari adresinden alınmıştır.

URL-12. Ilıca Şelalesi, 09.09.2014 tarihinde http://tr.wikipedia.org/wiki/P%C4%B1narba%C5%9F%C4%B1,_Kastamonu adresinden alınmıştır.

EKLER

EK 1 BİRİNCİ (ÖN) ANKET
EK 2 İKİNCİ ANKET

EK 1 Birinci Anket

CİNSİYETİNİZ : ☐ K ☐ E
YAŞINIZ : ☐ - 15 ☐ 15-20 ☐ 20-25 ☐ 30-35 ☐ 35 –
EĞİTİM DURUMUNUZ : ☐ İLKÖĞRETİM ☐ LİSE ☐ LİSANÜSTÜ ☐ ÜNİVERSİTE
GELİR DURUMUNUZ : ☐ÇALIŞMIYORUM ☐ 500-1000 ☐ 1000-1500 ☐ 1500-2000 ☐2000 -

1) Doğa Manzara alanlarından en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız
   1. Fotoğraf no:
   2. Fotoğraf no:
   3. Fotoğraf no:

   Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

   El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
   Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

2) Göllerden en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız
   1. Fotoğraf no:
   2. Fotoğraf no:
   3. Fotoğraf no:

   Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

   El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
   Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

3) Kanyonlardan en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız
   1. Fotoğraf no:
   2. Fotoğraf no:
   3. Fotoğraf no:

   Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

   El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
   Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

4) Köy plajları alanlarından en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız
   1. Fotoğraf no:
   2. Fotoğraf no:
   3. Fotoğraf no:

   Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

   El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
   Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

EK 1'in Devamı

5) Mağara alanlarından en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız

1. Fotoğraf no:
2. Fotoğraf no:
3. Fotoğraf no:

Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

6) Su kaynakları alanlarından en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız

1. Fotoğraf no:
2. Fotoğraf no:
3. Fotoğraf no:

Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

7) Yayla alanlarından en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız

1. Fotoğraf no:
2. Fotoğraf no:
3. Fotoğraf no:

Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

8) Şelale alanlarından en çok beğendiğiniz ilk üç fotoğrafı yazınız

4. Fotoğraf no:
5. Fotoğraf no:
6. Fotoğraf no:

Bu fotoğrafları beğenme sebepleriniz

El değmemiş ☐ Sıra dışı ☐ Çekici ☐ Keyif verici ☐ Huzurlu ☐
Etkileyici ☐ Gizemli ☐ Özgün ☐ Heyecan verici- coşkulu ☐

EK 2 İkinci Anket

CİNSİYETİNİZ : ☐ K ☐ E
YAŞINIZ : ☐ - 15 ☐ 15-20 ☐ 20-25 ☐ 30-35 ☐ 35 –
EĞİTİM DURUMUNUZ : ☐ İLKÖĞRETİM ☐ LİSE ☐ LİSANÜSTÜ ☐ ÜNİVERSİTE
GELİR DURUMUNUZ : ☐ ÇALIŞMIYORUM ☐ 500-1000 ☐ 1000-1500 ☐ 1500-2000 ☐ 2000 -

1. Kullanılacak olan parametrelerden sizin için önemli olan <u>5</u> tanesini işaretleyiniz.

	Fotoğraf No	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
1	**Görsel Değer:** Bu alanların görsel, kokusal ve işitsel güzellikler içeren çekici görünümlere sahip olması								
2	**Kültürel Değer:** Bu alanların bölgenin gelenek-görenek ve yaşam şekillerini yansıtıyor olması								
3	**Doğal Değer:** Bu alanların bölgenin doğallığını yansıtıyor olması								
4	**Turizm Değeri:** Bu alanların turizm (kültürel-tarımsal-turizm)için uygun olması								
5	**Rekreasyon Değer:** Bu alanların rekreasyonel aktiviteler için uygun olması								
6	**Terapi Değeri:** Bu alanların beden ve ruh sağlığı için uygun olması								
7	**Ekonomik Değeri:** Bu alanların tarım, turizm, ormancılık açısından kazanç sağlıyor olması								
8	**Yaban Değeri:** Bu alanların el değmemiş olması								
9	**Biyoçeşitlilik Değeri:** Bu alanlarının çok çeşitli bitki ve hayvan türünü barındırma potansiyelinin olması								
10	**Sürdürülebilirlik Değeri:** Bu alanların hava, su, toprak üretme, koruma ve yenileme potansiyeline sahip olması								
11	**Geçim Değeri:** Bu alanların yöre insanının hayatını sürdürmesi için önem taşıyor olması								
12	**Sosyal Değeri:** Bu alanların sosyal iletişim için gereken fırsatlara uygun olması								
13	**Öğrenme Değeri:** Bu alanların yaşam tarzı ve ürün elde etme öğretisi potansiyelinin olması								

EK 2'nin Devamı

2. Bu alanda aşağıda verilen etkinliklerden yapmak istediklerinizi öncelik sırasına göre sıralayınız.

Aşağıda Verilen Özellikleri Size Gösterilen Fotoğraflara Bakarak Aşağıda Verilen Skalya Göre Cevaplayınız.

1 : HİÇ 2 : AZ 3 : FİKRİM YOK 4 : KISMEN 5 : TAMAMEN

Etkinlik Fotoğraf No	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
Koşma								
Seyir								
Doğa Yürüyüşü								
Oyun								
Keşif								
Doğal Oluşumları İzleme								
Doğal Materyal Toplama								
Saklanma								
Yaban Hayatı İnceleme								
Şarkı Söyleme								
Bağırma								
Sohbet								
Fotoğraf Çekme								
Dinlenme								
Uzanma								
Taş Atma								
Hoplama Sıçrama Atlama								
Piknik (Yeme- İçme)								
Doğal Sesleri Dinleme								

EK 2'nin Devamı

3. Alan nasıl bir görüntü sergiliyor öncelik sırasına göre yazınız?

Aşağıda Verilen Özellikleri Size Gösterilen Fotoğraflara Bakarak Aşağıda Verilen Skalya Göre Cevaplayınız.

1 : HİÇ 2 : AZ 3 : FİKRİM YOK 4 : KISMEN 5 : TAMAMEN

Görüntü Fotoğraf No	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
Görkemli								
Etkileyici								
Sade								
Coşkulu								
Korkutucu								
Yorucu								
İlginç								
Özgün								
Heyecan Verici								
Şaşırtıcı								
Davetkâr								
Çarpıcı								
Algılanabilir								
Dikkat Çekici								

4. Alanın sizde oluşturduğu hisleri öncelik sırasına göre yazınız

Aşağıda Verilen Özellikleri Size Gösterilen Fotoğraflara Bakarak Aşağıda Verilen Skalya Göre Cevaplayınız.

1 : HİÇ 2 : AZ 3 : FİKRİM YOK 4 : KISMEN 5 : TAMAMEN

Sizse Oluşturduğu His Fotoğraf No	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
İyileştirme								
Mutluluk Uyandırıcı								
Korku								
Huzur Verici								
Yorucu								
Can Sıkıcı								
Güvenli								
Eğlendirici								
Rahatlatıcı								
Sessizlik								
Enerji								
Hareket								

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Suzan ÇELİK
Doğum Yeri ve Yılı : Of – 28.10.1978
Medeni Hali : Evli
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : suzancelik@ogm.gov.tr

Eğitim Durumu

Lise	: Trabzon Fatih Lisesi	1996
Ön Lisans	: A.Ü. Bilgi Yönetimi	2008
Lisans	: İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi	2003
Yüksek Lisans	: -	

Mesleki Deneyim

Cide Orman İşletme Müd. Güren Orman İşl. Şefi	2006-2007
Karadere Orman İşletme Müd. Karadere Orman İşl. Şefi	2007-2009
Kastamonu Orm. Bölge Müd. Silvikültür Şube Müd. Müh.	2009- (halen)

Yayınları

S. Yılmaz, 2001 Sera etkisi ve Biyolojik Çeşitlilik. *II. Ulusal Orman Fakülteleri Öğrenci Kongresi Bildirileri,* 3-4 Mayıs 2001, 4346, 104-112. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Bahçeköy, İstanbul

Sakıcı, Ç., Ayan, E., Ayan, Ö., Çelik, S., 2013. Kastamonu Kentindeki Açık Yeşil Alanların Farklı Kullanıcılar Tarafından Kullanılabilirliğinin İrdelenmesi, *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 13*(1), 129-144.

Sakıcı, Ç., Çelik, S., Kapucu, Ö., 2013. Kastamonu'daki Hastane Bahçelerinin Peyzaj Tasarımlarının Değerlendirilmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 14*(1), 64-73.